

รายงานประจำปี
2564
Annual Report
2021

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

Ministry of Agriculture and Cooperatives

รายงานประจำปี
2564
Annual Report
2021

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

Ministry of Agriculture and Cooperatives

บทสรุป

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินภารกิจในการพัฒนาเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความมั่นคงในอาชีพการทำเกษตร และมีความอยู่ดีกินดี ด้วยวิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรมั่นคง เกษตรกรมีกำลัง ทรัพยากรเกษตรยั่งยืน” โดยเชื่อมโยงตามยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 5 ด้าน แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีผลการปฏิบัติราชการที่สำคัญ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

ดำเนินการประเด็น : ความมั่นคง โดยจัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านการประมง
ด้วยการจัดทำและปรับปรุงข้อมูลหนังสือคนประจำเรือสำหรับคนต่างด้าว 39,740 ราย ป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ด้วยการตรวจติดตามและเฝ้าระวังการทำประมงให้เป็นไปตามกฎหมาย 283,820 ครั้ง ตรวจสอบการนำเข้าสินค้าสัตว์น้ำจากเรือประมงต่างประเทศ 59,623 ครั้ง รวมทั้งบูรณาการการทำงานของภาครัฐและเครือข่าย เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมศักยภาพของพื้นที่ ด้วยการฝึกทักษะอาชีพด้านการเกษตร (ข้าว พืชประมง ปศุสัตว์ การเงินและบัญชีครัวเรือน) รวม 21,179 ราย ปลอยกุ้งทะเลลงสู่แหล่งน้ำ 4.00 ล้านตัว ปลอยกุ้งก้ามกรามลงสู่แหล่งน้ำในพื้นที่พิเศษ 5.65 ล้านตัว และดำเนินการปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว 5,196 ไร่

1. ประเด็น : การเกษตร ดำเนินการส่งเสริมใน 6 แผนงาน ได้แก่

เกษตรอัตลักษณ์พื้นที่ อาทิ การส่งเสริมและพัฒนาข้าวสังข์หยดเมืองพัทลุง 3,113 ไร่ ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ 27,184 ไร่ ข้าว กข.43 และข้าวเจ้าพื้นนุ่ม 40,049 ไร่ ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตผลไม้ภาคตะวันออกให้เป็นศูนย์ผลไม้เมืองร้อนแห่งเอเชีย 1,400 ไร่ ส่งเสริมการผลิตผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน 187,713 เมตร

เกษตรปลอดภัย พัฒนาคูณภาพมาตรฐานและระบบการรับรองความปลอดภัยในระดับต่าง ๆ อาทิ แหล่งผลิตพืชผ่านการรับรองมาตรฐานตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP ตรวจสอบระบบการผลิต ตรวจสอบฟาร์ม โรงงาน แหล่งผลิต ตรวจสอบปัจจัยการผลิตนำเข้าและสินค้าจากผู้จำหน่ายปุ๋ย วัตถุอันตราย เมล็ดพันธุ์ เกษตรอินทรีย์ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพื้นที่ผลิตข้าวอินทรีย์ 685,222 ไร่ เกษตรกรได้รับรองมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ 28,631 ราย 292,814 ไร่ แหล่งผลิตพืชได้รับการรับรองมาตรฐานตามระบบเกษตรอินทรีย์ 3,233 แปลง/18,775 ไร่

เกษตรชีวภาพ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชกลุ่มทางเลือกเพื่อสุขภาพแก่เกษตรกร (สมุนไพร) 1,000 ราย และแมลงเศรษฐกิจ 800 ราย พัฒนาระบบการผลิตวัตถุดิบสมุนไพรให้ได้มาตรฐาน GMP ขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์ อนุรักษ์พันธุ์พืชอาหารสัตว์ และครอบครองเชื้อจุลินทรีย์ด้านปศุสัตว์ 1,132 สายพันธุ์ พืช จุลินทรีย์แมลง ได้รับการอนุรักษ์เก็บรักษารวบรวมไว้ในธนาคารเชื้อพันธุ์พืช (Gene Bank) รวม 53,941 สายพันธุ์ พัฒนาและส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพเพิ่มศักยภาพการผลิต 248,825 ไร่

เกษตรแปรรูป มุ่งเน้นส่งเสริมการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตร อาทิ การพัฒนาแปรรูปข้าวต๋อยยอดสู่เชิงพาณิชย์ 4 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์แปรรูปสำเร็จรูปจากข้าวหอมกระดังงาและข้าวเมล็ดฝ้าย ผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบข้าวฮางฟักทอง ผลิตภัณฑ์เจลอนามัยล้างมือผสมสารสกัดโพลีฟีนอลจากข้าว และผลิตภัณฑ์คุกกี้ครีมเบิลข้าวตอกสามสหาย

เกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาระบบการแสดงผลข้อมูลการจัดการระบบการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ 2 เทคโนโลยี จัดตั้งศูนย์เครื่องจักรกลการเกษตรด้านปศุสัตว์ พัฒนาเกษตรแม่นยำสู่ธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรมร่วมกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรม 7 บริษัท ที่เป็นผู้รับซื้อผลผลิตเกษตร 5 สินค้า ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดหวาน และมะเขือเทศ โดยดำเนินการแล้ว 50,641 ไร่ เกษตรกร 2,206 ราย

การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร เพื่อพัฒนาภาคเกษตรให้มีการเติบโตอย่างยั่งยืน อาทิ

- **ส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่** นับตั้งแต่ ปี 2559 – 2564 มีพื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ 8,186 แปลง เกษตรกร 465,806 ราย พื้นที่ 7.54 ล้านไร่ อีกทั้งการรับรองแปลงใหญ่สะสมตั้งแต่ปี 2559 ถึง 30 กันยายน 2564 รวม 8,192 แปลง เกษตรกร 466,655 ราย พื้นที่ 7.64 ล้านไร่ การผลิตสินค้าแปลงใหญ่สะสม 4 ปี (2559-2562) สามารถช่วยเกษตรกรลดต้นทุนการผลิต 24,854.19 ล้านบาท เพิ่มผลผลิต 22,421.52 ล้านบาท เชื่อมโยงตลาดออนไลน์ 489 แปลง ตลาดข้อตกลงล่วงหน้า 921 แปลง และตลาดอื่น ๆ 8,045 แปลง

- **บริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตาม Agri-Map** ดำเนินการสำรวจจัดทำฐานข้อมูลพืชเศรษฐกิจสำรวจและจัดทำแผนที่สภาพการใช้ที่ดิน (มาตราส่วน 1 : 25,000) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินเชิงเลขมาตราส่วน 1 : 25,000 การพัฒนาข้อมูลสารสนเทศแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map Online) สนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลเขตความเหมาะสมพืชเศรษฐกิจเชิงแผนที่ 5 ชนิดพืช ได้แก่ ข้าวนาปรัง มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน สับปะรดโรงงาน และไม้โตเร็วสกุลอะเคเซีย (Acacia species) ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าว 90,000 ไร่ และสนับสนุนให้มีการปลูกทดแทนยางพารา เปลี่ยนไปปลูกยางพันธุ์ดี 11,893 ราย และปลูกไม้ยืนต้นชนิดอื่น 106,312 ไร่

- **พัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตและพัฒนาพันธุ์** เช่น การผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ขยายและจำหน่าย ปรับปรุงสภาพได้เมล็ดพันธุ์ดี 49,439 ตัน สามารถจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ดีได้ 52,593 ตัน ปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาปรังไปปลูกพืชหลากหลาย 5,000 ไร่/ราย ผลิตพันธุ์พืชไร่ 14 ชนิด พืชสวน 56 ชนิด และปัจจัยการผลิต 19 ชนิด ผลิตและปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำลงสู่แหล่งน้ำจืดและทะเล 40 ชนิด 1,486,949 ตัว ผลิตสัตว์พันธุ์ดีจากการผสมเทียม 257,500 ตัว เป็นต้น

- **ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันเกษตรกร** โดยพัฒนาศักยภาพแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 12,473 แห่ง เกษตรกรและบุคคลทั่วไปสมัครใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 179,394 ราย ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร/พัฒนามาตรฐานการบัญชีแก่สหกรณ์ 11,800 แห่ง

- **พัฒนาที่ดินและแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร** เช่น ปรับปรุงฐานข้อมูลทรัพยากรดิน 30,000,000 ไร่ พัฒนาศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน 1,600 แห่ง ปรับปรุงคุณภาพดินตามปัญหา (ดินเปรี้ยว ดินเค็มภาคใต้ และดินกรด) 67,678 ไร่ พื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 954,153 ไร่ รวมทั้ง พัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำและแหล่งน้ำในไร่นา โดยขุดสระน้ำขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำไว้ใช้ในพื้นที่ 40,000 บ่อ เป็นต้น

- **พัฒนาระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศการเกษตร** เช่น ปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรด้านพืช 6,200,612 ครัวเรือน ด้านปศุสัตว์ 3,939,425 ราย ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 542,339 ฟาร์ม และรับขึ้นทะเบียนชาวสวนยาง 1.43 ล้านราย การจัดทำข้อมูลปฏิทินสินค้าเกษตรที่สำคัญในระดับจังหวัด จังหวัดละ 8 สินค้า เป็นต้น

- **ควบคุมป้องกันปัญหาโรคระบาด (พืช, สัตว์)** เช่น การควบคุมและแก้ไขปัญหาโรคใบด่าง ควบคุมและป้องกันโรคสัตว์ ดำเนินการเฝ้าระวังทางห้องปฏิบัติการ ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยและชันสูตรโรคสัตว์ 251,612 ตัวอย่าง คุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ บริการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคสัตว์ (Rabies) 752,289 ตัว บริการผ่าตัดทำหมันสัตว์ 16,262 ตัว เป็นต้น

- **ช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกร** จากปัญหาราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ได้แก่ โครงการประกันรายได้เกษตรกรชาวสวนยาง ระยะที่ 2 จ่ายเงินช่วยเหลือเกษตรกร 1.71 ล้านราย 7,531 ล้านบาท และศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบประกันภัยผลผลิตทางการเกษตร 1 เรื่อง รวมถึงการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ใน 8 ชนิดภัย ได้แก่ อุทกภัย ฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ภัยแล้ง วาตภัย โรคระบาดพืชศัตรูพืชระบาด และโรคระบาดสัตว์

- **สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนา** เช่น งานวิจัยเพื่อพัฒนาพันธุ์ข้าวคุณภาพดี 4 พันธุ์ (พันธุ์ กข 89 พันธุ์ กข 91 พันธุ์ ขาหนี 117 และพันธุ์ดำตาช 20) ขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ในการสร้างมูลค่า ลดต้นทุนการผลิต หรือแก้ไขปัญหาทางการเกษตรเรียบร้อยแล้ว 18 เรื่อง ตลอดจนพัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตกัญชา การเก็บรักษา การควบคุมการใช้ และการปลูกกัญชาให้เป็นไปตามมาตรฐาน ในจังหวัดเชียงราย เป็นต้น

2. ประเด็น : การท่องเที่ยว

จัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงเพื่อส่งเสริมการตลาดตามจุดเน้นเชิงพื้นที่ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ยกระดับมาตรฐานพัฒนากิจกรรมและบริการรูปแบบใหม่ ๆ สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว และมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวในสาขาที่มีศักยภาพ และยังคงรักษาจุดเด่นของประเทศด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม อัตลักษณ์ความเป็นไทย 77 แห่ง

3. ประเด็น : โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล

สนับสนุนการพัฒนาระบบ National Single Windows (NSW) สามารถเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกระบวนการนำเข้า – ส่งออก ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการลดขั้นตอนการขอใบอนุญาต ด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ ให้รวดเร็วขึ้น และให้เงินอุดหนุนสหกรณ์ในการจัดการบรรทุกห้องเย็น 4 แห่ง รวมทั้งศึกษาแนวทางการรวบรวมและกระจายสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรด้วยห่วงโซ่ความเย็นในพื้นที่ระยองเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน 1 เรื่อง

4. ประเด็น : ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่

ส่งเสริมการอบรมเกษตรกรด้านการบริหารจัดการการพัฒนากระบวนการผลิตและผลิตภัณฑ์ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูป การตลาดยุคใหม่ 154 แห่ง สอนแนะนำการจัดทำบัญชีแก่วิสาหกิจชุมชน 390 แห่ง สอนแนะนำการจัดทำบัญชี วางรูปแบบบัญชี และวางระบบควบคุมภายใน เพื่อยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ รวม 1,500 แห่ง

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

ประกอบด้วย

1. ประเด็น : พลังทางสังคม

ดำเนินการตามแนวทางการเสริมสร้างทุนทางสังคม โดย ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และเผยแพร่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแก่เกษตรกร 155,847 ราย พัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ด้วยการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร รวม 90,410 ราย ให้บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ด้านประมง 152 ครั้ง สนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ 2.18 ล้านตัว ด้านปศุสัตว์ 19,564 ราย บริการวิเคราะห์ดิน-น้ำ-พืช 71,428 ตัวอย่าง และให้ความรู้ด้านการสหกรณ์ 174 ครั้ง มีเกษตรกรและผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรม 16,348 ราย และการช่วยเหลือด้านหนี้สิน ด้วยการชดเชยดอกเบี้ยเงินกู้ เพื่อลดภาระดอกเบี้ยและต้นทุนในการประกอบอาชีพการเกษตร ให้แก่สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ลดภาระดอกเบี้ยให้สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่มีหนี้เงินกู้ 362,883 ราย

2. ประเด็น : เศรษฐกิจฐานราก ประกอบด้วย 2 แนวทาง

การยกระดับศักยภาพการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจ อาทิ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) 882 ศูนย์ และศูนย์เครือข่าย 8,210 ศูนย์ เกษตรกร 29,594 ราย พัฒนาเกษตรกรให้เป็น Young Smart Farmer และ Smart Farmer รวม 31,138 ราย ประเมินศักยภาพและจัดทำแผนพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชน 17,640 ราย พัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสถาบัน ด้านการบริหารจัดการการเงินการบัญชี ให้สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 400 แห่ง พัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ในการจัดทำบัญชี 1,500 แห่ง จัดทำผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์เพื่อพัฒนาเป็นสินค้า OTOP 9 ผลิตภัณฑ์

การสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ด้วยการจัดที่ดินให้แก่เกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดิน 40,401 ราย ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร 10,740 ราย พัฒนาความเข้มแข็งทักษะความรู้แก่เกษตรกร 25,620 ราย ส่งเสริมเครือข่ายตลาดสินค้าเกษตรหรือตลาดเกษตรกร 77 จังหวัด รวมทั้งอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 382 ราย

1. ประเด็น : การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบ

ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล โดยจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกต้นไม้ยืนต้นโตเร็ว ส่งเสริมการไกล่เกลี่ยเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในพื้นที่ภาคเหนือ 9 จังหวัด รวม 52,759 ไร่ ลดการเผา ในพื้นที่โล่งเตียน 12,000 ไร่ รมรงค์ดเผาต่อซัง 50 แพลง และผลิตปุ๋ยหมักสูตร พด. 3,147 ตัน รวมถึงส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร โดยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่เกษตรกร 16,895 ราย

2. ประเด็น : การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

โดยตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงปัจจุบัน มีการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ 101 โครงการ ขนาดกลาง 893 โครงการ และขนาดเล็ก 19,992 โครงการ พื้นที่ชลประทานรวม 34.93 ล้านไร่ ปริมาณน้ำเก็บกัก 82,911.62 ล้าน ลบ.ม. จัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 2.06 ล้านไร่ และจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม 11.33 ล้านไร่ สำหรับปี 2564 ดำเนินการผันน้ำจากกลุ่มน้ำแม่กลองมาสู่แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างในช่วงฤดูแล้ง ปี 2563/64 จำนวน 498 ล้าน ลบ.ม. จัดสรรน้ำช่วงฤดูแล้งปี 2563/64 ได้ 16,717 ล้าน ลบ.ม. เพาะปลูกพืชในฤดูแล้งได้ 10.32 ล้านไร่ เพิ่มพื้นที่ชลประทาน 149,222 ไร่ ปริมาณน้ำเก็บกัก 62.27 ล้าน ลบ.ม. จัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 24,282 ไร่ และจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม 56,611 ไร่

ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

โดยพัฒนาระบบฐานข้อมูลการเกษตร 1 แพลตฟอร์ม การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการเกษตรเป็นการพัฒนา ออกแบบ จัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีโครงสร้าง (Structured Data) และแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Data) ให้สามารถใช้งานร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ สนับสนุนการจัดทำนโยบายมาตรการในบริบทที่แตกต่างกัน ด้านการเกษตร เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลและการสำรวจจัดเก็บข้อมูล ทั้งภายในและภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางข้อมูลขนาดใหญ่ด้านการเกษตร สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตัดสินใจ คาดการณ์ เตือนภัย เฝ้าระวัง รวมถึงจัดทำรายงานตามความต้องการของผู้ใช้ โดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์รูปแบบต่าง ๆ เช่น Business Intelligence : BI, Geographic Information System : GIS และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) ให้บริการข้อมูลแก่ภาครัฐ เอกชน เกษตรกร ประชาชน สำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานและการประกอบกิจกรรมทางการเกษตร โดยผ่านระบบ Public AI และ Coaching Program Platform (CPP)

สาร

นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภาคเกษตรเป็นภาคการผลิตที่มีบทบาทสำคัญ และมีความเชื่อมโยงกับการพัฒนาประเทศในหลายมิติ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำให้ภาคเกษตรเป็นแหล่งรองรับแรงงานที่สำคัญ และเป็นแหล่งวัตถุดิบหรือต้นน้ำของอุตสาหกรรมต่าง ๆ รวมถึงเป็นรากฐานของการสร้างความมั่นคงด้านอาหารของประเทศ แต่จากสถานการณ์ของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเป็นพลวัต ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของภาคการเกษตรของไทย ที่ต้องเผชิญความท้าทายหลายประการอย่างต่อเนื่อง ทั้งการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การเปิดเสรีการค้า ปัญหาหนี้ครัวเรือน การขาดทักษะแรงงาน รวมถึงการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

ในปี 2564 ที่ผ่านมากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการเพื่อมุ่งเน้นให้เกษตรกรไทยสามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้อย่างมั่นคง มีรายได้และชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ด้วยหลักตลาดนำการผลิต เพื่อปฏิรูปภาคเกษตรไทยทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ Modern Trade รถโมบาย ตลาดสด คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา เคาน์เตอร์เทรด และจัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ การนำเทคโนโลยี 4.0 มาใช้ตลอดห่วงโซ่อุปทานและคุณค่า (Supply – Value Chain) ตั้งแต่การผลิต การแปรรูปจนถึงการตลาด เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรม การบริการประชาชน และการบริหารราชการแผ่นดิน การเน้นระบบ “3’s” คือ Safety เน้นสินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีความปลอดภัย เป็นไปตามมาตรฐานสากล สามารถตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) Security เน้นมาตรการควบคุม ป้องกันโรคระบาดในพืชและสัตว์อย่างเข้มงวด และ Sustainability เน้นระบบการทำเกษตรให้มีความยั่งยืน แก้ไขปัญหาภัยแล้ง การขาดแคลนน้ำ ป้องกันและบรรเทาอุทกภัย การบริหารเชิงรุกแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน โดยเฉพาะโมเดล “เกษตร – พาณิชย์ทันสมัย” มุ่งเน้นความร่วมมือกับทุกภาคส่วน เพื่อให้เกษตรกร สถาบันเกษตรกร มีช่องทางใหม่ ๆ ในการจำหน่ายผลผลิตและกระจายสินค้าเพิ่มเติม ผ่านช่องทาง E – Commerce หรือ Platform ต่าง ๆ และ การทำเกษตรกรรมยั่งยืน ตามแนวทางศาสตร์พระราชา โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงการใช้แนวคิดการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ – เศรษฐกิจหมุนเวียน - เศรษฐกิจสีเขียว (Bio – Circular – Green Economy : BCG Model) เพื่อสร้างโอกาสในการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร สนับสนุนกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ผมเชื่อมั่นเป็นอย่างยิ่งว่า หากบุคลากรทุกระดับมีความมุ่งมั่นตั้งใจ ที่จะทุ่มเททำงานด้วยความสุจริตและความสามัคคี จะทำให้สามารถขับเคลื่อนงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่ความเป็นเลิศด้านการเกษตร อนาคตที่มั่นคงและยั่งยืน นำพาชื่อเสียงเกียรติภูมิมาสู่ประเทศชาติ และขอขอบคุณบุคลากรทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา พี่น้องเกษตรกร ประชาชนทั่วไป ที่ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือสนับสนุน การทำงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ด้วยดีมาตลอด ขออำนาจสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ท่านเคารพนับถือ โปรดดลบันดาลประทานพรให้ทุกท่านประสบแต่ความสุขความเจริญ มีพลังกายและพลังใจในการทำงานเพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกร และประเทศชาติต่อไป

(นายเฉลิมชัย ศรีอ่อน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สาร

นางสาวณัญญา ไทยเศรษฐ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

จากการที่รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับระบบสหกรณ์ ในฐานะที่เป็นกลไกพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ มีส่วนสำคัญในการรักษาเสถียรภาพของเศรษฐกิจฐานราก เพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่สมาชิกสหกรณ์และคนในชุมชน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินนโยบายสำคัญ เน้นการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น ยกกระตือรือร้นการผลิต การค้า และการบริการ ช่วยสร้างงานสร้างอาชีพให้คนในท้องถิ่น และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ชุมชน สังคม และประเทศชาติ อาทิ โครงการนำลูกหลานเกษตรกรกลับบ้าน โครงการชูเปอร์มาร์เก็ตสหกรณ์ ที่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบสหกรณ์ช่วยสนับสนุน การกระจายผลผลิตสินค้าเกษตรและสามารถขยายตลาดทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งสร้างและส่งเสริมผู้นำรุ่นใหม่ ก้าวสู่การเป็น Smart Coop

นอกจากนี้ ยังดำเนินนโยบายขับเคลื่อนการพัฒนาพืชสมุนไพรไทย และพืชทางเลือกอื่น ๆ โดยเน้นให้เกิดความเชื่อมโยงในการพัฒนาตลอดห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ภายใต้หลักการ “ตลาดนำการผลิต” ที่เน้นผลิตพืชที่มีศักยภาพ มีความต้องการของตลาด และที่สำคัญสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมุนไพรไทย ซึ่งเป็นภูมิปัญญาและทรัพยากรของประเทศ ให้เป็นพืชเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร สมาชิกสหกรณ์ อีกทั้งส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ลดการใช้สารเคมี การนำนวัตกรรมที่ทันสมัยเข้ามาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ พัฒนาการแปรรูปสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพมาตรฐาน ตลอดจนส่งเสริมการผลิตน้ำมันโคที่มีคุณภาพ จนได้รับการจัดอันดับอยู่ในอันดับที่ 1 จาก 10 อันดับ นมพร้อมดื่ม UHT ที่น่าเชื่อถือที่สุด ประจำปี 2564 โดยนิตยสาร BRANDAGE ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มุ่งมั่นตั้งใจเพื่อให้เกษตรกรมีความมั่นคงในอาชีพ และชุมชนมีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

ในโอกาสนี้ ดิฉันขอให้บุคลากรทุกท่านตระหนักถึงภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้มีความอยู่ดีกินดี ร่วมกันพัฒนาภาคการเกษตรของไทยให้เข้มแข็ง อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศต่อไป

(นางสาวณัญญา ไทยเศรษฐ์)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สาร

นายประภัตร โพธสุธน

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลด้านเกษตรกรรมของประเทศ โดยเฉพาะการบริหารจัดการสินค้าเกษตรให้เชื่อมโยงกับตลาด การรักษาเสถียรภาพราคาและรายได้ของเกษตรกร การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร จึงได้ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขนาดใหญ่ เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต โดยการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การทำนา ด้วยการนำเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะมาประยุกต์ใช้ในพื้นที่เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคการเกษตร การเพิ่มผลผลิตข้าวที่มีประสิทธิภาพ และเกษตรกรสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ง่ายขึ้น ด้วยการบูรณาการทุกหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร ตลอดจนการพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดี เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การส่งเสริมอาชีพเลี้ยงสัตว์สร้างรายได้สู่ภัยแล้ง เช่น สัตว์ปีก สุกร โค แพะ ผลักดันการเลี้ยงจิ้งหรีดเพื่อการค้าและการส่งออก ส่งเสริมและสนับสนุนการนำมาตรฐานสินค้าไปปฏิบัติใช้สำหรับตลาดกลาง เริ่มตั้งแต่การคัดแยกคุณภาพ ตัดแต่ง บรรจุ ตลอดจนการขนส่ง เพื่อให้สินค้าคงคุณภาพ ลดการสูญเสียจนถึงปลายทาง การวางระบบมาตรฐานคุณภาพสินค้าเกษตรสำหรับตลาดกลางค้าส่งสินค้าเกษตร ถือเป็นกลไกสำคัญ ในการสนับสนุนให้เกิดการยกระดับมาตรฐานคุณภาพสินค้าเกษตร ช่วยอำนวยความสะดวกในการค้า สามารถตรวจสอบย้อนกลับไปยังแหล่งผลิต สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการปรับปรุงสุขอนามัยท่าเทียบเรือประมง เพื่อพัฒนาคุณภาพสัตว์น้ำตามนโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง คืออาหารปลอดภัย (Food Safety) และส่งเสริมการส่งออก ซึ่งมีเป้าหมายพัฒนาคุณภาพสัตว์น้ำให้ได้มาตรฐานเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น เพิ่มการจ้างงานและก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน การส่งออกสัตว์น้ำ พร้อมทั้งปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยรอบพื้นที่ให้มีมาตรฐานเหมาะสมกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่

ในโอกาสนี้ ผมขอส่งความปรารถนาดีมายังทุกท่านด้วยความจริงใจ ขอให้ทุกท่านภูมิใจในหน้าที่ที่รับผิดชอบ ขออานิสงส์แห่งการกระทำดีอำนวยการให้ทุกท่านประสบความสำเร็จ ก้าวหน้าในหน้าที่การงานและชีวิตครอบครัว เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติสืบไป

(นายประภัตร โพธสุธน)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สาร

นายทองเปลว กองจันทร์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปัจจุบันโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในหลายมิติ จากผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความเสื่อมโทรมของสภาพดินและทรัพยากรธรรมชาติ ก่อให้เกิดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ขณะที่การเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่ก้าวเข้าสู่โลกดิจิทัลอย่างรวดเร็ว หรือแม้แต่การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ อันเป็นตัวเร่งให้การดำเนินชีวิตของประชากรโลกแตกต่างไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง ดังนั้น ภาคเกษตรต้องปรับตัวให้ทันกับความท้าทายสู่การใช้ชีวิตแบบ New Normal และก้าวให้ทันกับความท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้พิจารณาถึงสิ่งที่เคยดำเนินการมาแล้วในอดีต และนำมาปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับปัจจุบันและอนาคต “เหลียวหลัง แลหน้า รองรับ Next Normal” เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงให้บรรลุเป้าหมาย การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร วางรากฐานการทำงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อรองรับความปกติใหม่ (New Normal) และพร้อมรองรับสู่ความปกติถัดไป (Next Normal) ในปี 2565 ภายใต้แนวทาง การขับเคลื่อน 4 แนวทาง ประกอบด้วย การพัฒนากำลังคนภาคเกษตร ทั้งเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และบุคลากรภาครัฐ ให้ก้าวทันยุคดิจิทัล การพัฒนากระบวนการทำงาน โดยเน้นการจัดทำแผนปฏิบัติงานในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ และการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน การผลักดันวิจัย และนวัตกรรมการเกษตร ให้สอดคล้องกับอนาคต ต่อยอดงานวิจัยตามแนวทาง BCG Model และพัฒนาเทคโนโลยีสู่แปลงเกษตรอัจฉริยะ รวมทั้งการยกระดับความร่วมมือเครือข่ายการพัฒนาภาคเกษตรจากทุกภาคส่วน ตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อให้เกิดระบบอาหารที่รักษาสมดุลในทุกมิติ ประชาชนทุกคน “กินอิ่ม” “มีสุขภาพดี” มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

กระผมขอขอบคุณและเป็นกำลังใจให้ทุกท่านตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตน อย่างเต็มความสามารถ เพื่อผลักดันให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นที่พึ่งของเกษตรกรและเคียงคู่กับภาคเกษตรของประเทศตลอดไป

(นายทองเปลว กองจันทร์)
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

รายงานประจำปี 2564 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการดำเนินงานที่สำคัญในรอบปีงบประมาณ 2564 แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป โดยมีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับผลการดำเนินงานสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่เกี่ยวข้องใน 5 ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ความมั่นคง การสร้างความสามารถในการแข่งขัน การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ผลสำเร็จของการดำเนินงานในรายงานฉบับนี้ เกิดจากความร่วมมือในการดำเนินงานจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งจากผู้บริหารของกระทรวง ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และภาคประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารรายงานประจำปี 2564 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชนผู้สนใจทั่วไป

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
พุทธศักราช 2564

สารบัญ

หน้า

บทสรุป	3
สารรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	9
สารรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	10
สารปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	12
คำนำ	13
สารบัญ	14
ผู้บริหารระดับสูง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	16
ประมวลภาพภารกิจ	18
ส่วนที่ 1 ภาพรวมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	21
วิสัยทัศน์	23
พันธกิจ	23
ผลสัมฤทธิ์การให้บริการ	23
โครงสร้างองค์กร	24
อัตรากำลัง	25
งบประมาณ	25

ส่วนที่ 2 ผลการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	31
สรุปผลการดำเนินงานที่สำคัญ ปี 2564	32
1. ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง	32
2. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	33
2.1 ประเด็น : การเกษตร	33
2.2 ประเด็น : การท่องเที่ยว	53
2.3 ประเด็น : โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล	54
2.4 ประเด็น : ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่	54
3. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม	55
3.1 ประเด็น : พลังทางสังคม	55
3.2 ประเด็น : เศรษฐกิจฐานราก	57
4. ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	61
4.1 ประเด็น : การเติบโตอย่างยั่งยืน	61
4.2 ประเด็น : การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ	61
5. ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ	63
5.1 การบริการประชาชน และประสิทธิภาพภาครัฐ	63
การขับเคลื่อนภาคเกษตรในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19	66
ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2564 และแนวโน้มปี 2565	73
แนวทางการดำเนินงานในปี 2565 "เสถียรหลัง แลหน้า รองรับ Next Normal"	75
ภาคผนวก	77
สถานที่ตั้งส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ	78

ผู้บริหารระดับสูง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายทองเปลว กองจันทร์
ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายสำราญ สารบรรณ์
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายประยูร อินสกุล
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายโอกาส ทองยงค์
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายสมชวน รัตนมังคลานนท์
รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายอภิชัย สุทธิสังข์
หัวหน้าผู้ตรวจราชการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายอรุณชัย พุทธรเจริญ
ผู้ตรวจราชการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายสิัญญา แสงพุ่มพงษ์
ผู้ตรวจราชการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายพีรพันธ์ คอกอง
ผู้ตรวจราชการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายชาติร์ บุญมาก
ผู้ตรวจราชการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายสุรเดช สมิเปรม
ผู้ตรวจราชการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พินจำเริญ ประเสริฐ มาลัย
ผู้ตรวจราชการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายวิชัย ไตรสุรัตน์
ผู้ตรวจราชการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายเศรษฐเกียรติ กระจ่างวงษ์
ผู้ตรวจราชการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายขจร เราประเสริฐ
ผู้ตรวจราชการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นางกุลสุดี พิฒมะอิม
ผู้ตรวจราชการ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ผู้บริหารระดับสูง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นายนิติภูมิธน์ ขงกิพย์
อธิบดีกรมการข้าว

นายประพิศ จันทรมา
อธิบดีกรมชลประทาน

นายอำพนธ์ เวพุตติ
อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์

นายเฉลิมชัย สุวรรณรักษ์
อธิบดีกรมประมง

นายสรวิศ ธานีโต
อธิบดีกรมปศุสัตว์

นางสาวเมงใจพร ชากรานนท์
อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

นายสำเร็จ แสงกู่วงศ์
อธิบดีกรมฝนหลวงและการบินเกษตรกร

นายระพีภัทร จันทรศรีวงศ์
อธิบดีกรมวิชาการเกษตร

นายเข้มแข็ง ยุติธรรมดำรง
อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

นายวิศิษฐ์ ศรีสุวรรณ
อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์

นายปราโมทย์ ยาใจ
อธิบดีกรมหม่อนไหม

นายวิชัย-โรจน์ ทรัพย์สงสุข
เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อการเกษตร

นายพิศพล พงศาพิชัย
เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตร
และอาหารแห่งชาติ

นายฉันทานนท์ วรรณเขจร
เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

นายวิรัตน์ ปราบทุกย์
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

พลอากาศเอก เสมะ พรหมพิกุล
ผู้อำนวยการสำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

นายสุวิทย์ ชัยเกียรติยศ
ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร

นายอนงค์ ทรกรวิฑิต
ผู้ว่าการการยางแห่งประเทศไทย

นายปณิธาน ปิไชโย
รองผู้อำนวยการ รักษาการผู้อำนวยการ
องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร

นายปริตา ยิงสุขสถาลพ
ผู้อำนวยการองค์การสะพานปลา

นายสุชาติ จริยาเลิศศักดิ์
ผู้อำนวยการองค์การส่งเสริม
กิจการโคนมแห่งประเทศไทย

ภาพภารกิจ รัฐมนตรีว่าการ และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ส่วนที่ 1

ภาพรวมของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

วิสัยทัศน์

ภาคเกษตรมั่นคง เกษตรกรมีคั่ง ทรัพยากรเกษตรยั่งยืน

พันธกิจ

- 1. พัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้มีความมั่นคง
- 2. พัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรให้เติบโต
อย่างมีเสถียรภาพ
- 3. ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพ
ตลอดห่วงโซ่อุปทานให้สอดคล้อง กับความต้องการ
ของตลาดและส่งเสริมงานวิจัยเทคโนโลยีและ
นวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ประโยชน์
- 4. ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อม
และโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตรอย่างสมดุล
และยั่งยืน

ผลสัมฤทธิ์การให้บริการ

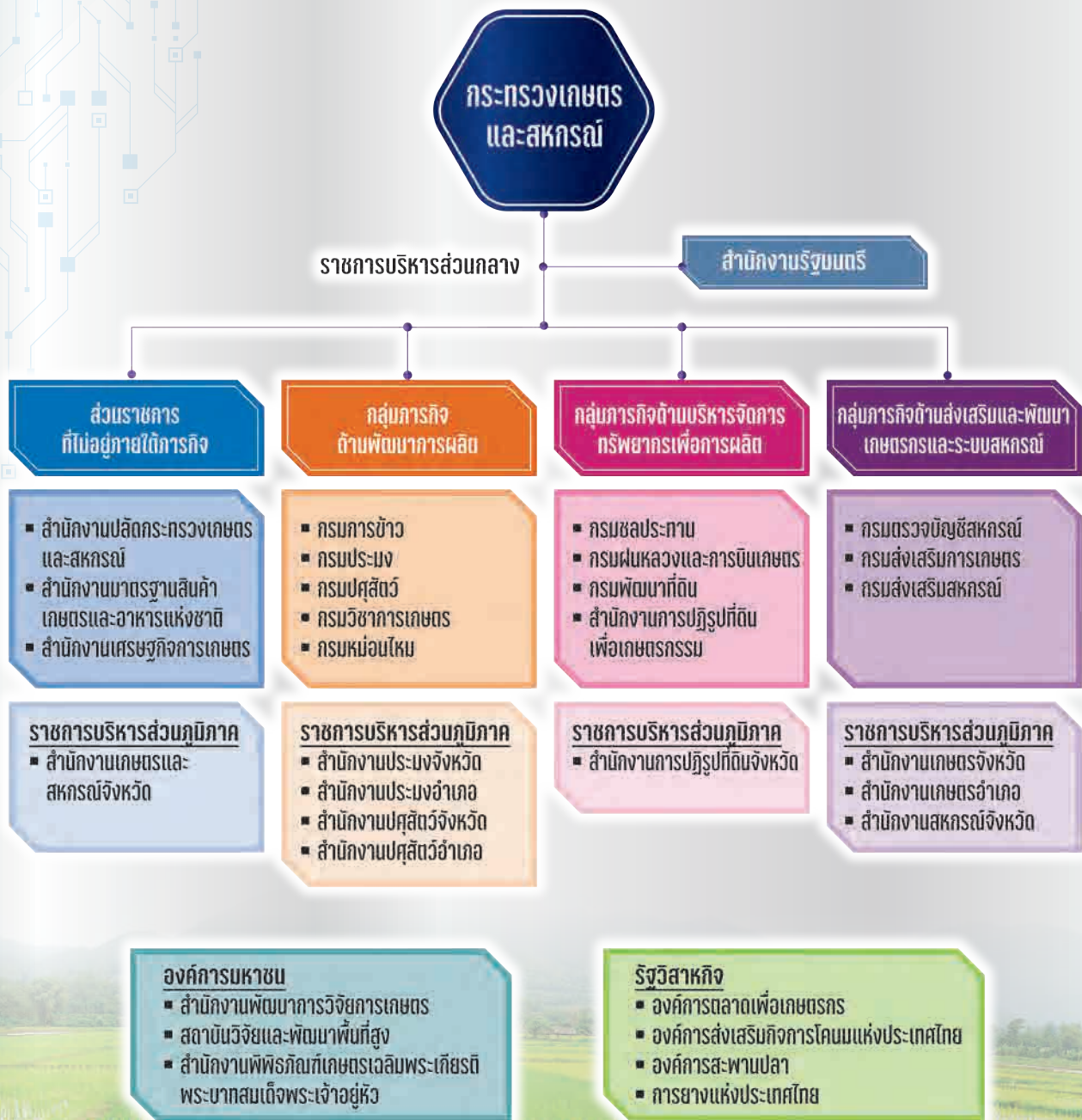
ผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่จะได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ ในปี 2564 มีดังนี้

ผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัด

- 1) เกษตรกรและแรงงานประมงได้รับการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง
การใช้แรงงานในเรือประมงพาณิชย์ถูกต้องตามกฎหมายไม่น้อยกว่า ร้อยละ 100
สินค้าประมงส่งออกของไทยไม่ถูกตีกลับจากสหภาพยุโรปเนื่องจากสาเหตุ IUU ร้อยละ 100
เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาอาชีพจังหวัดชายแดนใต้มีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 5
- 2) เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีความเข้มแข็ง
นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการด้านเกษตร
เพื่อยกระดับรายได้เกษตรกรและสร้างความสามารถในการแข่งขัน
มูลค่าของสินค้าเกษตรและบริการที่ผลิตได้ภายในประเทศเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 3.8
อัตราการขยายตัวของปริมาณธุรกิจสหกรณ์ขยายตัว ร้อยละ 3
อัตราการขยายตัวของปริมาณธุรกิจวิสาหกิจชุมชนขยายตัว ร้อยละ 3
- 3) รายได้ครัวเรือนของเกษตรกรเป้าหมายเพิ่มขึ้น
รายได้เฉลี่ยครัวเรือนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10
- 4) เกษตรกรได้รับการบริหารจัดการน้ำภาคเกษตรอย่างสมดุล
ครัวเรือนเกษตรกรได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการน้ำ 2,254,000 ครัวเรือน
- 5) ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องขอนำข้อมูลสารสนเทศการเกษตรไปใช้ประโยชน์
ข้อมูลสารสนเทศการเกษตรถูกนำไปใช้ในการขับเคลื่อน ร้อยละ 90

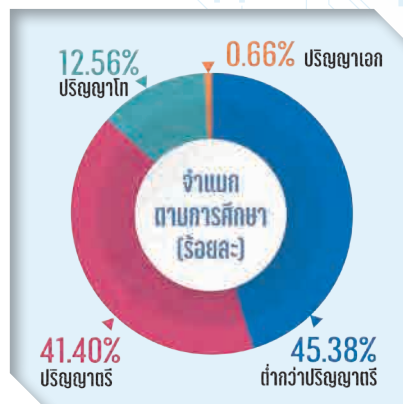
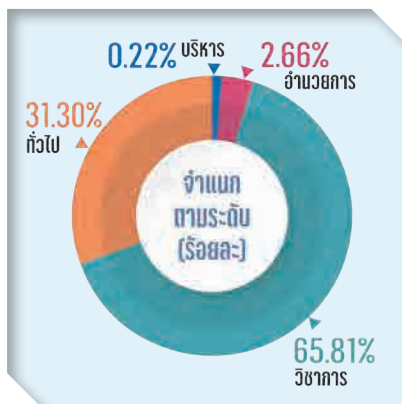
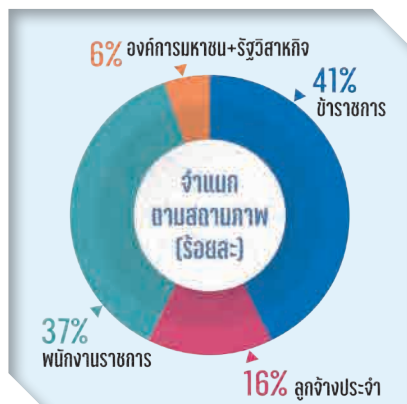
โครงสร้างองค์กร

โครงสร้างส่วนราชการ

อัตรากำลัง ประกอบด้วย

- ส่วนราชการ : ข้าราชการ 33,666 อัตรา
ลูกจ้างประจำ 11,314 อัตรา
พนักงานราชการ 29,396 อัตรา
- องค์การมหาชน และรัฐวิสาหกิจ : 3,953 อัตรา

งบประมาณ

1. งบประมาณที่ได้รับจัดสรรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ในปี 2564 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ กองทุน) ได้รับจัดสรรงบประมาณรวม 111,832.5171 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 จำนวน 2,719.2521 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.49 แยกเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 17 หน่วยงาน (รวมองค์การมหาชน) ได้รับจัดสรรงบประมาณจำนวน 110,731.0865 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.02 รัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2 หน่วยงานได้รับจัดสรรรวมงบประมาณ จำนวน 116.4306 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.10 และกองทุนในความกำกับดูแล 2 หน่วยงาน ได้รับจัดสรรงบประมาณ จำนวน 985.0000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.88

ตารางที่ 1 งบประมาณกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เปรียบเทียบ ปี 2563 - 2564

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	พ.ศ. 2563 (ร้อยละ)	พ.ศ. 2564 (ร้อยละ)	เพิ่ม-ลด	
			จำนวน	%
1) ส่วนราชการ (รวมองค์การมหาชน) 18 หน่วยงาน	108,074.1976 (99.05)	110,731.0865 (99.02)	2,656.8889	2.46
2) รัฐวิสาหกิจ 2 หน่วยงาน	104.0674 (0.10)	116.4306 (0.10)	12.3632	11.88
3) กองทุน 2 หน่วยงาน	935.0000 (0.85)	985.0000 (0.88)	50.0000	5.35
รวม	109,113.2650 (100)	111,832.5171 (100)	2,719.2521	2.49

1.1 งบประมาณส่วนราชการ และองค์การมหาชน

ส่วนราชการในสังกัด 18 หน่วยงาน (รวมองค์การมหาชน) ได้รับจัดสรรงบประมาณปี 2564 รวม 110,731.0865 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 2,656.8889 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.46 โดยมีหน่วยงานได้รับงบประมาณมากที่สุด คือ กรมชลประทาน จำนวน 74,106.9786 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 66.93 รองลงมา คือ กรมปศุสัตว์ จำนวน 5,840.7036 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.27 และกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 5,537.8962 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.00

ตารางที่ 2 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรของส่วนราชการ + องค์การมหาชน ปี 2563 – 2564

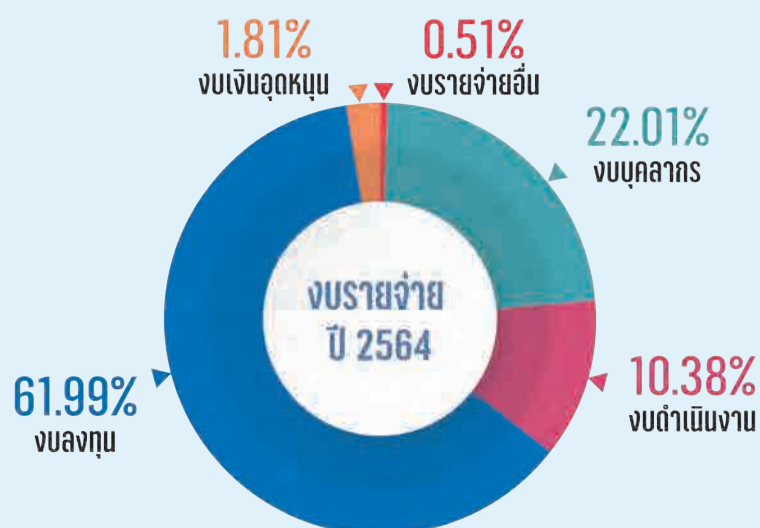
หน่วย : ล้านบาท

หน่วยงาน	ปี 2563	ปี 2564	เพิ่ม - ลด	
ส่วนราชการ+องค์การมหาชน	108,074.1976	110,731.0865	2,656.8889	2.46
1. สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	1,324.5423	1,216.0429	-108.4994	-8.19
2. กรมการข้าว	3,024.7546	2,501.2150	-523.5396	-17.31
3. กรมชลประทาน	68,242.5643	74,106.9786	5,864.4143	8.59
4. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์	1,340.7359	1,300.8563	-39.8796	-2.97
5. กรมประมง	4,405.9003	3,986.1919	-419.7084	-9.53
6. กรมปศุสัตว์	6,147.9682	5,840.7036	-307.2646	-5.00
7. กรมพัฒนาที่ดิน	4,888.9345	4,489.6031	-399.3314	-8.17
8. กรมฝนหลวงและการบินเกษตร	2,036.7621	1,945.0389	-91.7232	-4.50
9. กรมวิชาการเกษตร	3,219.8746	3,335.3707	115.4961	3.59
10. กรมส่งเสริมการเกษตร	6,013.4794	5,537.8962	-475.5832	-7.91
11. กรมส่งเสริมสหกรณ์	3,125.0466	2,917.3461	-207.7005	-6.65
12. กรมหม่อนไหม	647.1402	566.9733	-80.1669	-12.39
13. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	1,805.3905	1,434.8675	-370.5230	-20.52
14. สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	267.7799	239.6144	-28.1655	-10.52
15. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	638.1295	624.0263	-14.1032	-2.21
16. สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	516.0589	443.9229	-72.1360	-13.98
17. สำนักงานพิพิธภัณฑ์เกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (องค์การมหาชน)	212.5858	244.4388	31.8530	14.98
18. สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)	216.5500	-	-216.5500	-100.00

ตารางที่ 3 งบประมาณของส่วนราชการ+องค์การมหาชน ตามงบรายจ่าย ปี 2563 – 2564

งบรายจ่าย	ปี 2563	ปี 2564	เพิ่ม - ลด	
ส่วนราชการ + องค์การมหาชน	108,074.1976	110,731.0865	2,656.8889	2.46
1) งบบุคลากร	24,706.3301	24,376.5839	-329.7462	-1.33
■ หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ	17,715.1962	17,000.1721	-715.0241	-4.04
■ หมวดค่าจ้างชั่วคราวและค่าตอบแทนพนักงานราชการ	6,991.1339	7,376.4118	385.2779	5.51
2) งบดำเนินงาน	12,922.1215	11,495.7668	-1,426.3547	-11.04
■ หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุ	11,480.9461	10,023.4322	-1,457.5139	-12.70
■ หมวดค่าสาธารณูปโภค	1,441.1754	1,472.3346	31.1592	2.16
3) งบลงทุน (หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง)	67,002.5775	72,292.8055	5,290.2280	7.90
■ ภาระผูกพัน (สัญญา + ม. 23)	10,450.4593	13,650.3957	3199.9364	30.62
■ ไม่ผูกพัน	56,552.1182	58,642.4098	2090.2916	3.70
4) งบเงินอุดหนุน	2,610.6291	2,001.1308	-609.4983	-23.35
5) งบรายจ่ายอื่น	832.5394	564.7995	-267.7399	-32.16

แผนภูมิ : งบประมาณของส่วนราชการ+องค์การมหาชน ตามงบรายจ่าย ปี 2564

1.2 งบประมาณรัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มี 4 หน่วยงาน คือ การยางแห่งประเทศไทย องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย และองค์การสะพานปลา

ปี 2564 ได้รับจัดสรรงบประมาณ 2 หน่วยงาน คือ การยางแห่งประเทศไทย และองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร วงเงินงบประมาณรวม 116.4306 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อน 12.3632 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.88

ตารางที่ 3 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรของรัฐวิสาหกิจ ปี 2563 – 2564

หน่วย: ล้านบาท

หน่วยงาน	ปี 2563 (สัดส่วน)	ปี 2564 (สัดส่วน)	เพิ่ม - ลด	
			จำนวน	%
รวมรัฐวิสาหกิจ	104.0674 100	116.4306 100	12.3632	11.88
1) การยางแห่งประเทศไทย	80.0000 76.87	93.9722 80.71	13.9722	17.47
2) องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร	24.0674 23.13	22.4584 19.29	-1.6090	-6.69

ตารางที่ 4 งบประมาณของรัฐวิสาหกิจตามงบรายจ่ายและหมวดรายจ่าย ปี 2563 – 2564

หน่วย: ล้านบาท

งบรายจ่าย	ปี 2563 (สัดส่วน)	ปี 2564 (สัดส่วน)	เพิ่ม - ลด	
			จำนวน	%
1) งบบุคลากร	16.2344 15.60	16.8837 14.50	0.6493	4.00
2) งบเงินอุดหนุน	80.0000 76.87	93.9722 80.71	13.9722	17.47
3) งบรายจ่ายอื่น	7.8330 7.53	5.5747 4.79	-2.2583	-28.83
รวมงบประมาณรัฐวิสาหกิจ	104.0674 100	116.4306 100	12.3632	11.88

1.3 งบประมาณกองทุน

การดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จะเกี่ยวข้องกับกองทุนที่สำคัญหลายกองทุน อาทิ กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร กองทุนจัดรูปที่ดินกองทุนพัฒนาสหกรณ์ กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

ปี 2564 มีกองทุนได้รับจัดสรรงบประมาณ 2 กองทุน วงเงินรวม 985.0000 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 จำนวน 50.0000 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.35 โดยงบประมาณกองทุนดังกล่าว เป็นงบรายจ่ายอื่นทั้งหมด

ตารางที่ 5 งบประมาณที่ได้รับจัดสรรของกองทุน ปี 2563 – 2564

หน่วย: ล้านบาท

หน่วยงาน	ปี 2563 (สัดส่วน)	ปี 2564 (สัดส่วน)	เพิ่ม - ลด	
			จำนวน	%
รวมงบประมาณกองทุน	935.0000	985.0000	50.0000	5.35
	100	100		
1) กองทุนจัดรูปที่ดิน	935.0000	935.0000	-	-
	100	49.47		
2) กองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศ (FTA)	-	50.0000	-50.0000	100.00
	-	2.65		

ตารางที่ 6 งบประมาณกองทุนตามรายจ่ายลงทุน-รายจ่ายประจำ ปี 2563 - 2564

หน่วย: ล้านบาท

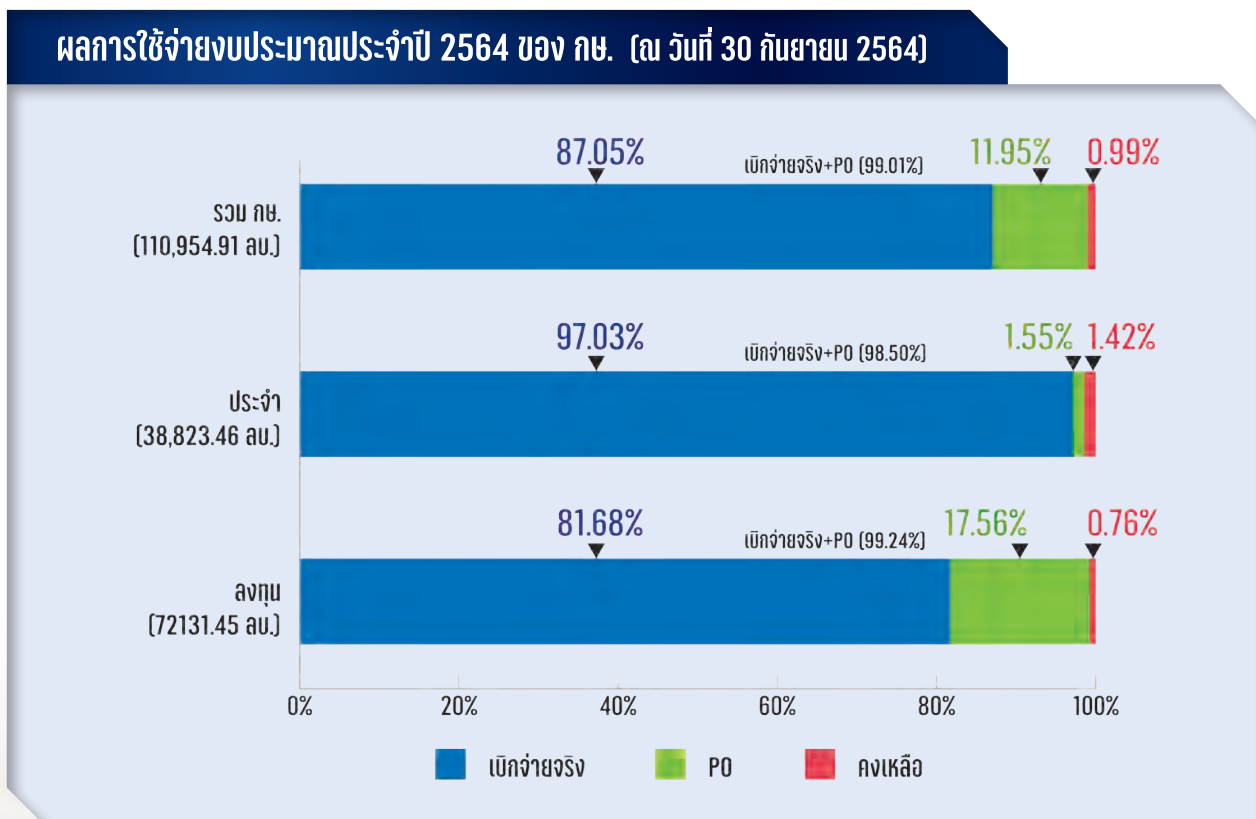
งบรายจ่าย	ปี 2563 (สัดส่วน)	ปี 2564 (สัดส่วน)	เพิ่ม - ลด	
			จำนวน	%
1) รายจ่ายลงทุน	935.0000	935.0000	-	-
	100	94.92		
2) รายจ่ายประจำ	-	50.0000	50.0000	100.00
	-	5.08		
รวมงบประมาณกองทุน	935.0000	985.0000	50.00	5.35
	100	100		

2. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับจัดสรรงบประมาณหลังโอนเปลี่ยนแปลง (ไม่รวมกองทุน) 110,954.91 ล้านบาท เบิกจ่ายรวม PO จำนวน 109,853.30 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.01 เบิกจ่ายแล้ว 96,589.17 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 87.05 ต่ำกว่าเป้าหมาย ร้อยละ 12.95 (เป้าหมายกำหนด ร้อยละ 100) แยกเป็น

2.1 รายจ่ายประจำ ได้รับจัดสรร 38,823.46 ล้านบาท เบิกจ่ายรวม PO 38,271.06 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.50 เบิกจ่ายแล้ว 37,670.14 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.03 ต่ำกว่าเป้าหมาย ร้อยละ 2.97 (เป้าหมายกำหนด ร้อยละ 100)

2.2 รายจ่ายลงทุน ได้รับจัดสรร 72,131.45 ล้านบาท เบิกจ่ายรวม PO 71,582.25 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.24 เบิกจ่ายแล้ว 58,919.03 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 81.68 ต่ำกว่าเป้าหมาย ร้อยละ 18.32 (เป้าหมายกำหนด ร้อยละ 100) ซึ่งมีรายการที่ก่อหนี้แล้วอยู่ระหว่างเบิกจ่าย 2,006 รายการ วงเงิน 13,017.67 ล้านบาท มีเงินเหลือจ่าย 14.75 ล้านบาท และรายการที่ยังไม่ได้ก่อหนี้ 35 รายการ วงเงิน 179.99 ล้านบาท ทั้งนี้ ได้ดำเนินการขอคืนเงินไว้เบิกเหลือมปีด้วยแล้ว

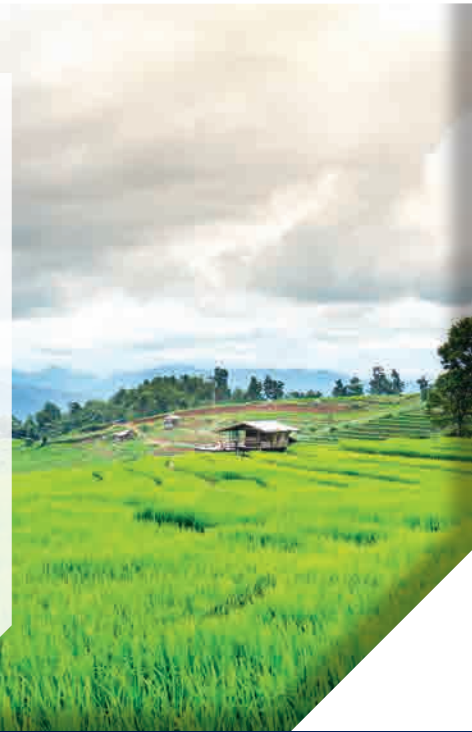

ส่วนที่ 2

➤ ผลการดำเนินงานของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินภารกิจในการพัฒนาเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีความมั่นคงในอาชีพการทำเกษตร และมีความอยู่ดีกินดี ด้วยวิสัยทัศน์ “ภาคเกษตรมั่นคง เกษตรกรมีกำลัง ทรัพยากรเกษตรยั่งยืน” โดยเชื่อมโยงตามยุทธศาสตร์ชาติ จำนวน 5 ด้าน แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีผลการปฏิบัติราชการที่สำคัญ ดังนี้

1.

ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

ประเด็น : ความมั่นคง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการสนับสนุน เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงตามเป้าหมายสำคัญในการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยอย่างแท้จริง ดังนี้

1.1 ดำเนินการเสริมสร้างร่วมมือของเครือข่ายและบริหารจัดการแรงงานประมง โดย จัดการปัญหาแรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์ด้านการประมง ด้วยการบูรณาการตรวจร่วมเรือประมงและแรงงานในภาคประมง 122 ครั้ง จัดทำและปรับปรุงข้อมูลหนังสือคนประจำเรือสำหรับคนต่างด้าว 39,740 ราย รวมทั้งป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย โดยตรวจติดตามและเฝ้าระวังการทำประมงให้เป็นไปตามกฎหมาย 283,820 ครั้ง ตรวจสอบ ติดตามและเฝ้าระวังการทำประมงของเรือประมงและเรือขนถ่ายสัตว์น้ำไทยนอกน่านน้ำ 1,995 ครั้ง ควบคุมทำการประมงของเรือประมงในพื้นที่น่านน้ำไทยให้เป็นไปตามกฎหมาย 711 ครั้ง ตรวจสอบการนำเข้าสินค้าสัตว์น้ำจากเรือประมงต่างประเทศ 59,623 ครั้ง ตรวจสอบสุลักษณะสะพานปลา แพปลา และท่าเทียบเรือ 827 แห่ง

1.2 ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ มุ่งเน้นบูรณาการการทำงานของภาครัฐและเครือข่าย การเพิ่มรายได้และลดความเหลื่อมล้ำผู้ยากจนและผู้ด้อยโอกาส โดยการพัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมศักยภาพของพื้นที่ด้วยการฝึกทักษะอาชีพด้านการเกษตร (ข้าว พืช ประมง ปศุสัตว์ การเงินและบัญชีครัวเรือน) ภายใต้โครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน แก่เกษตรกร รวม 21,179 ราย ปล่อยกึ่งทะเลลงสู่แหล่งน้ำ 4.00 ล้านตัว ปล่อยกึ่งก้ามกรามลงสู่แหล่งน้ำในพื้นที่พิเศษ 5.65 ล้านตัว และดำเนินการปรับปรุงพื้นที่นาร้างเพื่อปลูกข้าว 5,196 ไร่

2.

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

ดำเนินการที่เกี่ยวกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน รวม 6 ประเด็น ประกอบด้วย

2.1 ประเด็น : การเกษตร

เพื่อพัฒนาภาคเกษตรให้มีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการยกระดับผลผลิตภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างรายได้และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ผลผลิตทั้งหมดรวมสาขาเกษตร ปี 2564 ขยายตัวร้อยละ 1.5 เมื่อเทียบกับปี 2563 ซึ่งผลการดำเนินงานในปี 2564 ภายใต้แผนย่อย 6 แผน มีดังนี้

1) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ดำเนินการสร้างมูลค่าจากสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เน้นผลไม้เมืองร้อนที่สำคัญ ข้าวหอมมะลิ ผ้าไหมไทยตรานกยูงพระราชทาน) ณ เดือนตุลาคม 2563 มีมูลค่ารวม 260.62 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2562 จำนวน 9.80 ล้านบาท (มีมูลค่า 250.82 ล้านบาท) ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.91 การดำเนินงานในปี 2564 ได้ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ พัฒนาคุณภาพมาตรฐาน สร้างอัตลักษณ์หรือเรื่องราวแหล่งกำเนิด สร้างความแตกต่าง ความโดดเด่น และสร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ส่งเสริมการบริโภคสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นทั้งในระดับประเทศและเพื่อการส่งออก โดยอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับพื้นที่แก่เกษตรกร 750 ราย พัฒนารฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการเกษตรเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์พื้นถิ่น 6 จุด รวมทั้งดำเนินการในสินค้าสำคัญ ได้แก่

1.1) ข้าว ด้วยการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตข้าวเพื่อสุขภาพส่งเสริมการผลิตข้าวพันธุ์ กข 43 และ ข้าวเจ้าพื้นนุ่ม 40,049 ไร่ พัฒนาคุณภาพดินปรับปรุงบำรุงดินให้มีสภาพเหมาะสมกับการปลูกข้าวที่มีคุณภาพ 4,500 ไร่ ถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการปลูกข้าวหอมมะลิในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ 27,183.50 ไร่ พัฒนาคุณภาพดิน 10,000 ไร่ และก่อสร้างงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ 4,574 ไร่ พัฒนาและสนับสนุนการปลูกข้าวพื้นเมืองและข้าวบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นภาคใต้ โดยสนับสนุนปัจจัยการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวสังข์หยด 25 กลุ่ม 3,113 ไร่ พัฒนาคุณภาพดินพื้นที่ปลูกข้าวสังข์หยดภาคใต้ 4,000 ไร่

1.2) **ไม้ผล** ด้วยการเพิ่มมูลค่าผลผลิตสดตามฤดูกาล ยกระดับการส่งออกด้วยการสร้าง story และ brand image ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าผลผลิตเพื่อยกระดับมาตรฐานการครองชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในภาคตะวันออกให้มีความมั่นคงในอาชีพ 420 ราย จัดทำระบบฐานข้อมูลและเพิ่มประสิทธิภาพของปัจจัยพื้นฐานเพื่อการผลิต 80 แปลง ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาสินค้าที่เป็นอัตลักษณ์เหมาะสมกับพื้นที่แก่เกษตรกรในภาคตะวันออก 270 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการพัฒนาดิน ให้เหมาะสมในการผลิตไม้ผล 1,200 ไร่ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตผลไม้ภาคตะวันออกให้เป็นศูนย์ผลไม้เมืองร้อนแห่งเอเชีย 1,400 ไร่ พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตไม้ผลได้คุณภาพ 800 ไร่ พร้อมทั้งส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตร เพิ่มช่องทางตลาดแก่เกษตรกรในภาคใต้ชายแดน 240 ราย

1.3) **หม่อนไหม** ส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมอุตสาหกรรมโดยใช้นวัตกรรมใหม่ 610 ราย ส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมหัตถกรรม โดยใช้นวัตกรรมใหม่ 1,245 ราย ตรวจรับรองมาตรฐานผ้าไหมไทย 215,531.87 เมตร ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานหม่อนไหม 97 คำขอ ส่งเสริมการผลิตผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน 187,713 เมตร ประกวดเส้นผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน และผลิตกัณฑ์หม่อนไหม 22 ครั้ง จำหน่ายผ้าไหมได้ 16,971 เมตร

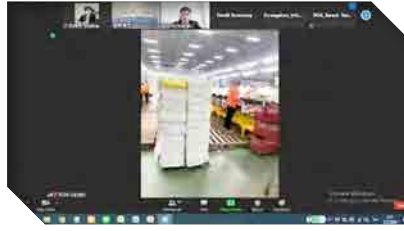
2) เกษตรปลอดภัย/เกษตรกรรมยั่งยืน

เพื่อยกระดับคุณภาพของสินค้าเกษตรไทยในการสร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นด้านความปลอดภัย มุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพมาตรฐานและระบบการรับรองความปลอดภัยในระดับต่าง ๆ การตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่ระดับอินทรีย์วิถีชาวบ้าน เพื่อต่อยอดสู่เกษตรอินทรีย์เชิงพาณิชย์ที่ได้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เช่น มูลค่าสินค้าปศุสัตว์ที่ผ่านรับรอง GAP ณ เดือนตุลาคม 2563 มีมูลค่า 353.86 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ที่มีมูลค่า 309.65 ล้านบาท อยู่ 44.21 ล้านบาท ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 14.28 และในส่วนของ การรับรองตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ณ เดือนตุลาคม 2563 มีมูลค่า 145.20 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ที่มีมูลค่า 121.63 ล้านบาท อยู่ 23.57 ล้านบาท ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 16.23 โดยผลการดำเนินงานสำคัญในปี 2564 แบ่งเป็น

2.1) การยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร แบ่งตามชนิดสินค้า ดังนี้

(1) **สินค้าพืช** โดยถ่ายทอดความรู้ตามระบบมาตรฐาน GAP แก่เกษตรกร 10,000 ราย ถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการศัตรูพืชและการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องแก่เกษตรกร 6,500 ราย และส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร 968,500 ไร่ ตรวจสอบสิ่งเจือปนในสินค้าเกษตรและปัจจัยการผลิต 180,496 ตัวอย่าง ตรวจสอบปัจจัยการผลิตนำเข้า

ตรวจติดตามโรงงานผลิตสินค้าพืชโดยวิธีการตรวจประเมินระยะไกล (Remote Audit)

และสินค้าจากผู้จำหน่ายปุ๋ย วัดถุอันตราย เมล็ดพันธุ์ 117,167 ราย ออกใบอนุญาต/ใบรับรองสุขอนามัย สุขอนามัยพืช และงานภายใต้ พ.ร.บ. 6 ฉบับ รวม 502,816 ฉบับ ตรวจสอบแหล่งผลิต เพื่อรับรองมาตรฐานตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช 130,580 แปลง/109,890 ราย/768,478.27 ไร่ ผ่านการรับรอง 106,720 แปลง/ 88,802 ราย/ 641,765.48 ไร่ ตรวจสอบ โรงคัดบรรจุ โรงแปรรูป 532 โรงงาน ผ่านการรับรอง 527 โรงงาน ตรวจสอบและรับรองคุณภาพเมล็ดพันธุ์พืช 10,882 ตัวอย่าง ตรวจประเมินระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ แบบรายกลุ่ม แปลงข้าวที่ได้รับการตรวจประเมินตามมาตรฐานที่ขอรับรอง 108,393 แปลง สนับสนุนปัจจัยการผลิตข้าวปลอดภัย/พืชผักปลอดภัย เพื่อยกระดับสู่ เกษตรอินทรีย์แบบครบวงจร 3,680 ไร่ (ข้าว 3,080 ไร่ พืชผัก 600 ไร่) ส่งเสริมการอารักขาพืชเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ถ่ายทอดความรู้การจัดการศัตรูพืช และการใช้ สารเคมีอย่างถูกต้องแก่เกษตรกร 6,500 ราย

(2) **สินค้าประมง** โดยตรวจประเมินฟาร์ม โรงงาน แหล่งผลิต สถานแปรรูปสัตว์น้ำเบื้องต้น 28,043 แห่ง เตรียมความพร้อมเกษตรกรเข้าสู่มาตรฐาน 4,916 ราย ตรวจวิเคราะห์คุณภาพสินค้าประมง 114,885 ตัวอย่าง เฝ้าระวัง โรคสัตว์น้ำ/เชื้อดื้อยา 160,599 ตัวอย่าง เฝ้าระวังป้องกันการลักลอบนำเข้าส่งออก 92,642 ครั้ง และผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ (ปม.1) เพื่อใช้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 167,984 ซอง

(3) **สินค้าปศุสัตว์** โดยตรวจประเมินฟาร์ม/โรงงาน และร้านค้าจำหน่ายสินค้าปศุสัตว์ ให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์กำหนด ตรวจ วิเคราะห์คุณภาพสินค้าปศุสัตว์ให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์กำหนด 70,654 แห่ง ตรวจวิเคราะห์คุณภาพสินค้าปศุสัตว์ตามเกณฑ์มาตรฐานกำหนด 340,829 ตัวอย่าง ตรวจประเมินสถานประกอบการด้านปศุสัตว์ตามเกณฑ์มาตรฐานสากล 334 แห่ง ตรวจวิเคราะห์คุณภาพสินค้าปศุสัตว์ให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ กำหนด 757 ตัวอย่าง กำกับ ดูแล กำหนดข้อบังคับหลักเกณฑ์หรือแนวทาง หรือคำสั่ง เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูประบบบริหารจัดการโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน และพัฒนาระบบคลังข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) สำหรับบันทึกปริมาณน้ำนมดิบจากเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมทั่วประเทศ 10,715 โรงเรียน

(4) **การพัฒนาแปลงนาเกลือทะเลต้นแบบ** เพื่อพัฒนาเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ให้มีความรู้ความเข้าใจ ข้อกำหนดมาตรฐานเกลือทะเล และพัฒนาเกษตรกรต้นแบบระบบการผลิต ตามมาตรฐาน (มกษ.9055 - 2562) จำนวน 7 แปลง ในจังหวัดจันทบุรี ชลบุรี ฉะเชิงเทรา สมุทรสาคร สมุทรสงคราม และเพชรบุรี พร้อมจัดทำคู่มือ การปฏิบัติงานประจำแปลงและแบบบันทึกเกษตรกร การตรวจประเมินเบื้องต้น (Pre-audit) เพื่อประเมินความพร้อมในการขอการรับรอง

(5) **การกำกับดูแลมาตรฐานสินค้า** โดยกำกับดูแลการบังคับใช้มาตรฐานบังคับ 2 เรื่อง คือ GAP ฟาร์มไก่ไข่ GMP ปางช้าง ส่งเสริมการใช้เครื่องหมาย Q เผยแพร่ประชาสัมพันธ์มาตรฐานสินค้าเกษตร พัฒนาศักยภาพผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจประเมินเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจ พัฒนาด้านมาตรฐานและขีดความสามารถการตรวจสอบรับรอง อาหารฮาลาลร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านมาตรฐานความปลอดภัย สินค้าเกษตรและอาหาร 501 เรื่อง ตรวจติดตามหน่วยงานตรวจสอบตามมาตรฐานสินค้าเกษตร 17 หน่วย-ขอบข่าย ประชุมเจรจา เพื่อสนับสนุนการส่งออกสินค้าเกษตรและอาหาร 42 ครั้ง เผยแพร่กฎระเบียบประเทศคู่ค้า 8 ครั้ง จัดทำมาตรฐาน 14 เรื่อง ตรวจประเมิน รับรอง และตรวจติดตาม CB 24 ราย IB 5 ราย และห้องปฏิบัติการ 104 แห่ง

2.2) การพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน

(1) การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์

- ด้านพืช ผักอบรมเกษตรกรด้านการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ผ่านศูนย์เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ PGS พัฒนากลุ่มเกษตรกรสู่การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ และจัดทำเขตเกษตรอินทรีย์ (Organic Zoning) 8,250 ไร่ พัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ 4,000 ราย ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตพื้นที่ผลิตข้าวอินทรีย์ 685,222 ไร่ เกษตรกรได้รับรองมาตรฐานการผลิตข้าวอินทรีย์ 28,631 ราย 292,814 ไร่ เกษตรกรได้รับการประเมินระยะปรับเปลี่ยน (T2) 51,531 ราย 392,408 ไร่ แหล่งผลิตพืชได้รับการตรวจสอบเพื่อรับรองมาตรฐานตามระบบเกษตรอินทรีย์ 4,881 แปลง/27,355 ไร่ ผ่านการรับรอง 3,233 แปลง/18,775 ไร่

- ด้านประมง พัฒนาเกษตรกรที่เลี้ยงปลาในนาข้าวและฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ให้เข้าสู่มาตรฐานอินทรีย์ 500 ราย ตรวจสอบประเมินเพื่อให้และคงไว้ซึ่งการรับรองระบบการผลิต ผลผลิตและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำตามมาตรฐาน มกษ. อินทรีย์ และระบบมาตรฐาน ISO/IEC 17065 ติดตามเพื่อสร้างเสริมองค์ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอินทรีย์ 1,152 ราย เป็นเกษตรกรรายใหม่ ปี 2564 จำนวน 214 ราย และเกษตรกรรายเดิม (ปี 2561 - 2563) 938 ราย สนับสนุนปัจจัยการผลิต 1,140 ราย เข้าตรวจประเมินเพื่อรับรองฟาร์มตามมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ 223 ราย รักษาและพัฒนาคุณภาพหน่วยรับรอง ISO/IEC 17065 โดยการประชุมคณะกรรมการตามระบบคุณภาพ 29 ครั้ง และติดตามประเมินผลโครงการ 11 ครั้ง

- ด้านปศุสัตว์ ตรวจสอบรับรองมาตรฐานปศุสัตว์อินทรีย์ ถ่ายทอดองค์ความรู้และสร้างเครือข่ายผู้ผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเลี้ยงสัตว์เข้าสู่ระบบการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ พัฒนาลาดสีเขียว รวม 88 ราย พื้นที่ปศุสัตว์อินทรีย์ที่เข้าสู่กระบวนการตรวจรับรองปศุสัตว์อินทรีย์ 549 ไร่

- ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบพร้อมใช้และแสดงเครื่องหมายรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (Q) และระบบมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกษ.9000-2552) พัฒนาผู้ตรวจประเมินภายในของกลุ่มเกษตรกรที่ทำเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม 1 รุ่น อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 1,650 ราย ส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน 800 ไร่ เกษตรกร 376 ราย ขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ 1 เรื่อง ศึกษาการบริหารจัดการกลุ่มเกษตรกรที่ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ 1 เรื่อง และประเมินผลเกษตรอินทรีย์ 1 เรื่อง

(2) การส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้วยการส่งเสริมการผลิตข้าว 3,904 ราย ส่งเสริมด้านประมง 13,230 ราย ส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แก่เกษตรกรต้นแบบและสมาชิกเครือข่าย 50,216 ราย ส่งเสริมด้านหม่อนไหม 982 ราย จัดทำแปลงเรียนรู้และขยายผลไปสู่แปลงในพื้นที่ของเกษตรกร 152 ราย อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 12,003 ราย และการพัฒนาที่ดินพร้อมทั้งสนับสนุนปัจจัยการผลิต 10,000 ราย

(3) การส่งเสริมเกษตรผสมผสาน ด้วยการพัฒนาศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ถ่ายทอดองค์ความรู้โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 2,217 ราย เกษตรกร ที่ผ่านการฝึกอบรมจากศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านได้รวมกลุ่มในการผลิต การตลาด และการสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง 71 กลุ่ม ในพื้นที่ 67 จังหวัด ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลายฤดูนาปรัง อบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการผลิต แผนการตลาดในรูปแบบกลุ่มและรายบุคคล และมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาปรังไปปลูกพืชหลากหลายทดแทน แก่เกษตรกรในพื้นที่ 5,000 ไร่/ราย ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสาน ในพื้นที่สวนปาล์มน้ำมัน สวนยางพารา แก่เกษตรกร 300 ราย และจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อการปลูกพืชผสมผสาน รวม 3,409 ไร่ (พื้นที่ทั่วไป 1,200 ไร่ พื้นที่สวนยางพาราและสวนปาล์มน้ำมันภาคใต้ 1,209 ไร่ พื้นที่ภาคใต้ชายแดน 1,000 ไร่) อบรมการทำเกษตรแบบผสมผสานแก่เกษตรกรให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารทรัพยากรภายในฟาร์มหมุนเวียน เกื้อกูลกันอย่างมีประสิทธิภาพ 300 ราย พัฒนาและส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพเพิ่มศักยภาพการผลิต 248,825 ไร่

(4) การส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยในปี 2564 เกษตรกรได้รับการอบรม 4,513 ราย พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินที่ได้รับการส่งเสริมระบบวนเกษตร 44,000 ไร่ เกษตรกรผู้ที่ได้รับการอบรมนำความรู้ไปใช้ คิดเป็นร้อยละ 95.89 และปรับเปลี่ยน

รูปแบบการผลิตในเขตพื้นที่ปฏิรูปที่ดิน 36,569 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 81.26 ของพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมระบบวนเกษตร ทั้งนี้ ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในการทำระบบวนเกษตร ได้แก่ กล้าไม้ยืนต้นชนิดต่าง ๆ (ไม้ป่า ไม้พื้นถิ่น ไม้สมุนไพร ไม้ผล ไม้เศรษฐกิจ ไม้หายาก) และส่งเสริมให้เกษตรกรเพาะและขยายพันธุ์พืชได้เอง

3) เกษตรชีวภาพ

สนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรชีวภาพทางการเกษตรเพื่อนำไปสู่การผลิตและขยายผลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรในการผลิตสินค้าเกษตรชีวภาพ/สมุนไพร ที่มีโอกาสทางการตลาด และการเชื่อมโยงข้อมูลด้านตลาดเพื่อใช้ประโยชน์ ในการตัดสินใจในการผลิต รวมถึงการนำผลงานวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากเกษตรชีวภาพ/สมุนไพรมาผสมผสานกับ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในเชิงพาณิชย์ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและชุมชน โดยในปี 2562 สมุนไพร และเครื่องเทศ มีมูลค่า 1,373.72 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 จำนวน 287.46 ล้านบาท (มีมูลค่า 1,086.26 ล้านบาท) ขยายตัว เฉลี่ยร้อยละ 26.46 ผลการดำเนินงานจากปี 2560 – 2563 ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรได้มาตรฐาน 64,917 ไร่ 80 ชนิด อาทิ ขมิ้นชัน ไพล พริก บัวบก กระชายดำ แปลงได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP จำนวน 54,755 ไร่ ได้รับการแปลงอินทรีย์ 13,162 ไร่ ดังนั้นการดำเนินการ ในปี 2564 จึงเร่งผลักดันการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรชีวภาพ อาทิ

3.1) การพัฒนาและส่งเสริมการผลิตข้าว โดยผลิต และกระจายเมล็ดพันธุ์ขยายและจำหน่าย ปรับปรุงสภาพ ได้เมล็ดพันธุ์ดี 49,439.5 ตัน และสามารถจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ดี 52,593.34 ตัน ขยายศักยภาพ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์ขยายจำหน่าย ปรับปรุงสภาพได้เมล็ดพันธุ์ดี 12,265.73 ตัน จำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว 12,869.87 ตัน ก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ ข้าวที่จังหวัดสุพรรณบุรี 1 แห่ง

3.2) การผลิตเมล็ดพันธุ์ชั้นดี ถั่วเขียวและถั่วเหลือง 100 ตัน ตรวจสอบรับรองคุณภาพเมล็ดพันธุ์ ให้เป็นมาตรฐานสากล 8,231 ตัวอย่าง พัฒนาหมู่บ้านให้สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพด 3 หมู่บ้าน 50 ไร่ พัฒนาหน่วยงาน ให้เป็นหน่วยตรวจรับรองเมล็ดพันธุ์ตามมาตรฐานสากล 3 แห่ง สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาบุคลากร ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการผลิตและขยายพันธุ์พืช พร้อมทั้งจัดทำแปลงแม่พันธุ์พืชพันธุ์ดี 10 แปลง พืช จุลินทรีย์ แมลง ได้รับการอนุรักษ์เก็บรักษา รวบรวมไว้ในธนาคารเชื้อพันธุ์พืช (Gene Bank) แหล่งเก็บรักษาจุลินทรีย์ พิพิธภัณฑ์พืช วัชพืชและแมลง แปลงรวบรวมพันธุ์ และการอนุรักษ์ไว้ในถิ่นเดิม 53,941 สายพันธุ์

3.3) การผลิตพืชพันธุ์ดี เพื่อให้เกษตรกรเข้าถึงพันธุ์ดีและปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ ลดการใช้สารเคมี เพื่อการผลิตพืชปลอดภัย รวม 75 ชนิด จำแนกเป็น พืชไร่ 11 ชนิด (ถั่วเหลือง ถั่วลิสง ถั่วเขียว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้าวโพดเทียน ข้าวโพดหวาน ข้าวโพดข้าวเหนียว ทานตะวัน งา ถั่วหรั่ง ฝ้าย ข้าวฟ่าง และ ถั่วพุ่ม) พืชสวน 45 ชนิด (ไม้ผล พืชสมุนไพร พืชผัก ไม้ดอก พืชอุตสาหกรรม) และปัจจัยการผลิต 19 ชนิด (ชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืช ปุ๋ยชีวภาพ และเชื้อพันธุ์ริสอร์ท) โดยมีการกระจายเมล็ดพันธุ์พืชไร่/พืชสวน 631.80 ตัน ท่อนพันธุ์ (อ้อย/มันสำปะหลัง) 6,398,030 ล้านท่อน ต้นพันธุ์พืชสวน 581,937 ตัน หน่อพันธุ์ (กล้วย/สับปะรด) 171,163 หน่อ ยอดพันธุ์ (มันเทศ) 130,550 ยอด ไปสู่เกษตรกรรายย่อย 8,610 ราย

กลุ่มเกษตรกร 600 กลุ่ม สหกรณ์การเกษตร 19 แห่ง วิสาหกิจชุมชน 1 แห่ง หน่วยงานภาครัฐ 172 แห่ง และหน่วยงานภาคเอกชน 90 แห่ง สนับสนุนพื้นที่ปลูกได้ไม่น้อยกว่า 136,979 ไร่ ซึ่งจะสามารถลดปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี และสามารถช่วยเหลือฟื้นฟูอาชีพและยังชีพเกษตรกรในกรณีเกิดภัยพิบัติ

3.4) การจัดการทรัพยากรประมง โดยสำรวจทำขึ้นปลาเพื่อประเมินผลจับสัตว์น้ำ 268 แห่ง สำรวจข้อมูลและประเมินศักยภาพการผลิต (MSY) จากเรือประมงพาณิชย์ 2,286 ลำ ประเมินผลการจับสัตว์น้ำ (MSY) จากแหล่งน้ำจืด 162 ครั้ง 18 แหล่งน้ำ จากสมุดปูมการทำประมงของชาวประมง 144 ครั้ง 125 ราย ประเมินผลการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำต่อหน่วยการประมง (CPUE) ในแม่น้ำ อ่างเก็บน้ำ เขื่อนขนาดใหญ่ และแหล่งน้ำขนาดใหญ่ (น้ำจืด) 260 ครั้ง ทะเลฝั่งอันดามัน และฝั่งอ่าวไทย 18 เทียวเรือ 87 สถานี กระจายลูกพันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่ภาคการผลิตจากการผลิตสัตว์น้ำปรับปรุงพันธุ์ 12 ชนิดพันธุ์ ได้แก่ ปลานิล ปลานิลแดง ปลาดุกพื้นขาว ปลาไน ปลายี่สกเทศ ปลานวลจันทร์เทศ ปลาหมอและกึ่งก้ามกราม พัฒนาการปรับปรุงพันธุ์สัตว์น้ำที่มีมาตรฐานสามารถผลิตสัตว์น้ำพันธุ์ดีที่มีคุณภาพปลอดโรค และพ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์ดีที่ได้รับการยอมรับจากภาคการผลิตฯ โดยผลิตพันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์หลัก-พันธุ์ขยาย 282,445 ตัว ประกอบด้วยการผลิตสัตว์น้ำพันธุ์หลัก 10,285 ตัว การผลิตพ่อแม่พันธุ์ขยาย 272,160 ตัว เพื่อให้เกษตรกรนำไปขยายพันธุ์ พันธุ์และอนุรักษสัตว์น้ำหายาก ใกล้สูญพันธุ์ โดยผลิตและปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำลงสู่แหล่งน้ำจืดและทะเล 40 ชนิด 1,486,949 ตัว

3.5) การพัฒนาปรับปรุงพันธุ์สัตว์ เพื่อผลิตพันธุ์สัตว์พันธุ์ดีตามเกณฑ์มาตรฐาน และกระจายสัตว์พันธุ์ดีให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์นำไปขยายเป็นพ่อแม่พันธุ์สัตว์ 1,018,194 ตัว พัฒนาการผลิตปศุสัตว์ด้วยเทคโนโลยีชีวภาพผลิตพ่อแม่พันธุ์โคนมและสร้างพันธุ์โคเนื้อ สร้างฟาร์มเครือข่ายเกษตรกรเลี้ยงสัตว์พันธุ์ดี รายชนิดสัตว์ต่าง ๆ ดูแลคุณภาพตลอดจนจัดการอาหารสัตว์เพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำนมดิบและพัฒนามาตรฐานอาหารสัตว์เคี้ยวเอื้อง มีสัตว์พันธุ์ดีที่ผลิตได้จากการผสมเทียม 257,500 ตัว อนุรักษ์ พันธุ์ความหลากหลายทางชีวภาพด้านปศุสัตว์ นำไปใช้ประโยชน์โดยขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์ อนุรักษ์พันธุ์พืชอาหารสัตว์ และครอบครองเชื้อจุลินทรีย์ด้านปศุสัตว์ 1,132 สายพันธุ์

3.6) การผลิตพันธุ์หม่อนไหมและวัสดุย้อมสี จำหน่ายจ่ายแจกพันธุ์หม่อน ไช้ไหม ไช้ไหมอีรี่ และวัสดุย้อมสี 18,275 ราย อนุรักษ์ภูมิปัญญาและพัฒนาลวดลาย ผ้าไหม เผยแพร่ข้อมูล ฝึกอบรมการย้อมสีเส้นไหมด้วยวัสดุธรรมชาติตามเทรนด์สี 30 ลวดลาย อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพด้านหม่อนไหมและวัสดุย้อมสี เพื่อรวบรวมและจัดระบบการดูแลรักษาเชื้อพันธุกรรม 19 แห่ง

4) เกษตรแปรรูป มุ่งเน้นส่งเสริมการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตร การพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ต้นแบบตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตและการแปรรูปสัตว์น้ำ/ปศุสัตว์ รวมถึงการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย ได้แก่

4.1) สร้างมูลค่าเพิ่มแกสินค้าข้าวและผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว โดยการพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ และต่อยอดสู่เชิงพาณิชย์ 4 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ 1) ผลิตภัณฑ์แปรรูปสำเร็จรูปจากข้าวหอมกระดังงาและข้าวเมล็ดฝ้าย 2) ผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบข้าวฮางผักทอง 3) ผลิตภัณฑ์เจลอนามัยล้างมือผสมสารสกัดโพลีฟีนอลจากข้าว และ 4) ผลิตภัณฑ์คุกกี้ครีมเบิลข้าวดอกสามสาย

4.2) ส่งเสริมและพัฒนาการแปรรูปผลิตภัณฑ์ประมง โดยการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สัตว์น้ำ 368 ราย สาธิตการแปรรูปสัตว์น้ำในกลุ่มพื้นที่เป้าหมาย 242 ราย และพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำ 64 ราย รวมทั้ง สาธิตการแปรรูปสินค้าประมงจากปลาหมึก ในเขตท่าเทียบเรือประมงขององค์การสะพานปลา 2 ครั้ง พร้อมจัดทำคัลลิวิตีทัศน์ขั้นตอนการแปรรูป ขั้นตอนการบรรจุผลิตภัณฑ์ และติดสติ๊กเกอร์ FMO ก่อนถ่ายทอดคัลลิวิตีไอ ทุกขั้นตอน ทางกลุ่ม (Line) แม่บ้านชุมชนเสมอเรียง

4.3) พัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้ แนะนำพัฒนาต่อยอดด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าปศุสัตว์ให้แก่เกษตรกร 1,670 ราย

4.4) พัฒนาศูนย์แปรรูปสมุนไพร 5 แห่ง คือ 1) ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย 2) ศูนย์วิจัยพืชสวนศรีสะเกษ 3) โรงพยาบาลแพทย์แผนไทยขุนหาญ จ.ศรีสะเกษ 4) โรงพยาบาลเบญจลักษณ์ จ.ศรีสะเกษ 5) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและเกษตรแปลงใหญ่ ปลุกพืชผักและสมุนไพร (ไร่สดใส) ต.แคน อ.วาปีปทุม จ.มหาสารคาม ส่วนอีก 2 แห่ง คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสมุนไพร Highland Herb อ.เขาค้อ จ.เพชรบูรณ์ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านเขานาใน ต.ต้นยวน อ.พนม จ.สุราษฎร์ธานี เป็นการดูแลต่อเนื่องจากปี 2563

5) เกษตรอัจฉริยะ: สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะมาใช้ในกระบวนการผลิต จัดทำแปลง/โรงเรือนสาธิตต้นแบบเกษตรอัจฉริยะ การสนับสนุนการทำเกษตรอัจฉริยะ การขยายผลเกษตรแปลงใหญ่อัจฉริยะ และการพัฒนาเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer/young smart Farmer/Start Up รวมถึงการจัดการตลาดอัจฉริยะ สร้างแพลตฟอร์มตลาด Online Offline ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ส่งเสริมระบบการเกษตรแปลงใหญ่สมัยใหม่ มาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2559 - 2562 ส่งผลให้มีเกษตรแปลงใหญ่สมัยใหม่ 86 แปลง เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 10,113 ราย พื้นที่ดำเนินการ 177,784 ไร่ เมื่อพิจารณาผลผลิตต่อไร่ พบว่า ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการเกษตรแปลงใหญ่ สมัยใหม่เฉลี่ยจากเดิม 5,079 กก./ไร่ เป็น 5,608 กก./ไร่ จะเห็นได้ว่าการทำเกษตรสมัยใหม่ช่วยเพิ่มผลผลิตต่อหน่วย ของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพิ่มขึ้น ในปี 2564 ได้เร่งขยายผลการดำเนินงานดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้กับเกษตรกร อาทิ

5.1) การพัฒนาระบบการแสดงผลข้อมูลการจัดการระบบการปลูกข้าว โดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ 2 เทคโนโลยี คือ เทคโนโลยีการจัดการน้ำอย่างประหยัดโดยใช้ท่อน้ำอัจฉริยะ และเทคโนโลยีการจัดการระบบผลิตข้าว เพื่อลดต้นทุนโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ

5.2) ถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีเครื่องจักรกลการเกษตร การทำการเกษตรยุคใหม่ การเกษตรแม่นยำ การเกษตรอัจฉริยะแก่เกษตรกร 4,600 ราย จัดตั้งศูนย์บริการ เครื่องจักรกลและอุปกรณ์ด้านปศุสัตว์ (Motor Pool) แก่กลุ่มเกษตรกร ยืมใช้งาน ร่วมกันในการผลิตเสบียงสัตว์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ สดแห้ง หมัก ทีเอ็มอาร์ หรือจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ช่วยแก้ไขปัญหาเกษตรกรขาดแคลน เเสบียงสัตว์ในยามจำเป็น ช่วยลดต้นทุน การผลิตเสบียงสัตว์ เกษตรกรสามารถนำเศษวัสดุจากแปลงพืชไร่ มาใช้เป็นอาหารสัตว์แทนการเผา โดยนำร่องจัดตั้งศูนย์บริการ Motor pool ภายในหน่วยงานศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ 9 แห่ง ได้แก่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ นครราชสีมา สระแก้ว บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด ลำปาง แพร่ เพชรบูรณ์ สุพรรณบุรีและศูนย์ซ่อมบำรุง เครื่องจักรกลอาหารสัตว์ จากการดำเนินโครงการตั้งแต่ปี 2563 – 2564 ได้รับการตอบรับจากกลุ่มเกษตรกรเข้าใช้บริการยืมเครื่องจักรกล อาหารสัตว์เป็นจำนวนมาก สามารถให้บริการกลุ่มเกษตรกร ในพื้นที่ 24 จังหวัด มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 4,207 ราย บนพื้นที่ 17,970 ไร่ ผลิตเสบียงสัตว์รวม 14,050 ตัน สามารถลดค่าใช้จ่าย เกษตรกรได้มากกว่า 10.47 ล้านบาท ผลผลิตเสบียงสัตว์ส่วนใหญ่ จะเป็นฟางอัดก้อน 5,307 ตัน คิดเป็นร้อยละ 37 ช่วยลดปัญหา การเผาตอซังในนาและลดฝุ่นละออง PM 2.5 กว่า 18.75 ตัน

5.3) จัดเตรียมความพร้อมของแปลงต้นแบบพืช 6 แห่ง ในพื้นที่ 8 จังหวัด (7 ชนิดพืช) ได้แก่ 1) แปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะการผลิตมะม่วงนอกฤดู จ.ชัยภูมิ และอุดรธานี 2) แปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนาและข้าวโพดหวาน จ.นครสวรรค์ 3) แปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะ ปาล์มน้ำมัน จ.กระบี่ และสุราษฎร์ธานี 4) แปลงเรียนรู้การประยุกต์ใช้ smart sensors และ IoTs ในการผลิตทุเรียน จ.จันทบุรี 5) แปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะอ้อยโรงงาน จ.นครราชสีมา และ 6) โรงเรือนอเนกประสงค์อัจฉริยะสำหรับการผลิตพืช (มะเขือเทศ) จ.ระยอง

5.4) HandySense: Smart Farming Open Innovation กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินการร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร รวม 16 จุด แบ่งเป็น ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) 6 ศูนย์ (เขตละ 1 ศูนย์) และศูนย์ปฏิบัติการของกรมส่งเสริมการเกษตร 10 ศูนย์ และมีแผนจะขยายผลให้ครบทั้ง 50 ศูนย์ปฏิบัติการภายในปี 2566 นอกจากนี้จะดำเนินการขยายผลไปสู่เกษตรกรทั่วประเทศ ที่สนใจจะพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรด้วยระบบเกษตรอัจฉริยะควบคู่กันไปด้วย สำหรับระบบเกษตรอัจฉริยะ HandySense เป็นอุปกรณ์ IoT และ application ในการควบคุมสภาพแวดล้อม มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตของพืช ประกอบด้วย 4 เซนเซอร์และ 3 ฟังก์ชันซึ่งใช้วัดสภาพแวดล้อมในการเพาะปลูก และ ควบคุมการให้น้ำสำหรับพืช จะสามารถช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรอย่างน้อยร้อยละ 20 โดยเฉลี่ย ซึ่งเกิดจากการลดต้นทุนการใช้ทรัพยากรและการเพิ่มปริมาณและคุณภาพของผลผลิต โดยในปี 2564 ได้ดำเนินการติดตั้งอุปกรณ์ HandySense และอยู่ระหว่างการทดสอบอุปกรณ์ 16 จุด

5.5) ดำเนินโครงการนำร่องพัฒนาเกษตรกรแม่นยำสู่ธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม ร่วมกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรม 7 บริษัท ที่เป็นผู้รับซื้อผลผลิตเกษตร 5 สินค้า ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดหวาน และมะเขือเทศ โดยข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2564 มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 26,096 ราย รวมพื้นที่ 263,22 ไร่ ครอบคลุม 32 จังหวัด ดำเนินการแล้ว 50,641 ไร่ เกษตรกร 2,206 ราย

6) ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการผลิต สนับสนุนให้เกษตรกรบริหารจัดการการผลิต ให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของตลาดได้อย่างเหมาะสม นำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่สูงขึ้น ตั้งแต่การใช้ประโยชน์จากข้อมูลสารสนเทศ การส่งเสริมการรวมกลุ่มและการทำเกษตรแปลงใหญ่ การเลือกใช้เทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการผลิต การเข้าถึงแหล่งเงินทุน และช่องทางด้านการตลาดที่มีประสิทธิภาพ ในปี 2563 มีมูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยเฉลี่ยอยู่ที่ 10,112.00 บาท/ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2562 ที่มีมูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยเฉลี่ย 9,373.52 บาท/ตัน คิดเป็นอัตราการขยายตัวที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.88 และเมื่อพิจารณาช่วงปี 2561 - 2563 พบว่ามีอัตราการขยายตัวเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.98 ในปี 2564 ดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมาย โดยดำเนินโครงการที่ตอบปัจจัยการพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ให้มีความสำคัญกับมาตรการสนับสนุนที่จะช่วยให้การสร้างมูลค่าในภาคเกษตรดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนาภาคเกษตรมีการเติบโตอย่างยั่งยืน อาทิ

6.1) การพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตร

(1) การป้องกันโรค ได้แก่

- การควบคุมและแก้ไขปัญหาโรคใบด่าง โดยทำการทดสอบในห้องปฏิบัติการ 3 วิธี ได้แก่ โดรนบินฉีดพ่น ใช้ระบบสเปรย์ ใช้ท่อแรงดันสูง
- การควบคุมและป้องกันโรคสัตว์ อาทิ เฝ้ารอวังทางห้องปฏิบัติการ ตรวจวิเคราะห์ วินิจฉัยและชันสูตรโรคสัตว์ ควบคุมการเคลื่อนย้ายสัตว์ ซากสัตว์ วัตถุติด วัตถุอันตราย และบังคับกฎหมายและระเบียบในส่วนที่เกี่ยวข้อง 251,612 ตัวอย่าง
- จัดการสวัสดิภาพสัตว์ โดยคุ้มครองสวัสดิภาพสัตว์ ป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ จัดตั้งสถานพยาบาลสัตว์ประจำอำเภอ กำกับดูแลสถานพยาบาลสัตว์ ควบคุมป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า โดยการเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน ควบคุมประชากรสัตว์ไม่มีเจ้าของ ด้อยโอกาส และเฝ้ารอวังโรคในสัตว์เลี้ยง ครอบงำท้องถิ่นปลอดโรคพิษสุนัขบ้า และบริการดูแลสุขภาพช้าง บริการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคสัตว์ (Rabies) 752,289 ตัว บริการผ่าตัดทำหมันสัตว์ 16,262 ตัว

- ฝ้าระวังโรคเชิงรุก ป้องกัน ควบคุม โรคระบาดสัตว์ โรคอุบัติใหม่และอุบัติซ้ำ บริการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค ทดสอบโรค ถ่ายพยาธิ พัฒนาระบบการป้องกันโรคและการเลี้ยงสัตว์ ที่เหมาะสม (GFM) ตรวจรับรองฟาร์มปลอดโรค รมรงค์ค่าความสะอาด และทำลายเชื้อโรค 23.83 ล้านตัว

- เพิ่มประสิทธิภาพการฝ้าระวังโรคในจังหวัดที่มีความเสี่ยงสูงมาก เสี่ยงสูง จังหวัดที่มีการเลี้ยงสุกร และแนวชายแดน พร้อมทั้งควบคุมการเคลื่อนย้ายฝ้าระวังทางห้องปฏิบัติการ เตรียมความพร้อม ในการตรวจวินิจฉัยโรค ซักซ้อมแผนเจ้าหน้าที่และฝึกอบรมเกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรรายย่อย 36,084 ราย

- พัฒนาด้านตรวจพืชจันทบุรี 1 แห่ง ให้มี ศักยภาพในการตรวจสอบสินค้า นำเข้า - ส่งออก ให้เป็นมาตรฐานสากล

(2) การสนับสนุนการผลิต

- ดำเนินงานวิจัยพัฒนาพันธุ์ข้าวคุณภาพดี 4 พันธุ์ ได้แก่

- ➔ พันธุ์ กข 89 (นุ่บ้านสร้าง) เป็นข้าวขึ้นน้ำที่มีลักษณะข้าวสุกนุ่ มีศักยภาพยืดปล้องขึ้นน้ำได้ดี เหมาะสำหรับปลูกในพื้นที่น้ำลึกระดับน้ำมากกว่า 100 เซนติเมตร ให้ผลผลิตเฉลี่ย 450 กิโลกรัมต่อไร่

- ➔ พันธุ์ กข 91 เป็นข้าวเจ้าไม่ไวต่อช่วงแสง มีเมล็ดขนาดปานกลาง ปริมาณมิโลสต่ำ ร้อยละ 18.49 ต้านทานต่อโรคไหม้ ให้ผลผลิตเฉลี่ย 763 กิโลกรัมต่อไร่ และมีศักยภาพ การให้ผลผลิตในแปลงนาเกษตรกร 1,100 กิโลกรัมต่อไร่

- ➔ พันธุ์ ขาหนี 117 เป็นพันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตดี มีศักยภาพให้ผลผลิตสูงสุดถึง 783 กิโลกรัมต่อไร่ ในสภาพนาที่ความสูงระดับทะเลปานกลาง 700 - 1,000 เมตร ค่อนข้างต้านทานต่อโรคไหม้ คุณภาพการสีดีมาก และไม่ตอบสนอง ต่อปุ๋ยไนโตรเจน เหมาะสำหรับสภาพการทำนาบนพื้นที่สูง และมีคุณค่าทางโภชนาการสูง โดยมีประสิทธิภาพในการเป็น พรีไบโอติก และป้องกันความเสียหายของดีเอ็นเอ จากภาวะเครียดออกซิเดชันได้

- ➔ พันธุ์ ดำดาศ 20 เป็นข้าวเหนียว เยื่อหุ้มเมล็ดสีดำ คุณภาพการหุงต้มและรับประทานดี มีคุณค่าทางโภชนาการสูงเหมาะสำหรับนำไปแปรรูปเป็นอาหารว่าง และแปรรูปเป็นขนมในงานประเพณีต่าง ๆ ให้ผลผลิตสูง เมื่อปลูกในสภาพไร่แซมยางพารา เฉลี่ย 407 กิโลกรัมต่อไร่ คุณภาพการสีดีมาก ให้เปอร์เซ็นต์ตันข้าว 60.7 เปอร์เซ็นต์ และเหมาะสำหรับปลูกในสภาพไร่แซมปาล์มน้ำมัน และยางพาราปลูกใหม่

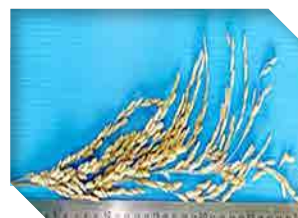
พันธุ์ กข 89

พันธุ์ กข 91

พันธุ์ ขาหนี 117

พันธุ์ ดำดาศ 20

■ พัฒนาเครือข่ายการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว 50 ชมรม พัฒนาเทคโนโลยีในการประเมินลักษณะทางการเกษตรของข้าวและการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในข้าว 4 เทคโนโลยี

■ ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการปลูกพืชแต่ละชนิดอย่างถูกต้องเหมาะสมแก่เกษตรกร ได้แก่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังฤดูทำนา 2,004 ราย มันสำปะหลัง 2,620 ราย ปาล์มน้ำมัน 3,100 ราย สับปะรด 1,300 ราย กาแฟ 750 ราย มะพร้าว 100 ราย ไม้ดอกไม้ประดับ 200 ราย ไข่และหอย 630 ราย พืชเคี้ยวมัน 200 ราย พืชตระกูลถั่วเพื่อความมั่นคงด้านอาหาร 2,400 ราย พืชผักปลอดภัย 100 ราย อ้อย 1,100 ราย และกลุ่มทางเลือกเพื่อสุขภาพและแมลงเศรษฐกิจ 800 ราย

■ จัดระเบียบการทำประมง โดยเฝ้าระวังนิเวศแหล่งน้ำ 90 ครั้ง ออกมาตรการในการควบคุมการทำประมงให้เป็นไปตามพระราชกำหนดการประมงและระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง 20 ฉบับ ออกใบอนุญาต ใบรับรอง และหนังสือรับรองเพื่อให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด 11,295 ฉบับ ออกใบรับรองการจับสัตว์น้ำและ Annex 4 จำนวน 4,836 ฉบับ กำกับ ดูแล ติดตามและเฝ้าระวังการดำเนินการทำการประมง เรือประมง ท่าเทียบเรือ แพปลา สะพานปลา 3,216 ครั้ง ส่งเสริมการบริหารจัดการประมงเชิงนิเวศ (ทะเล) 32 แห่ง รวมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้ในการบริหารจัดการทรัพยากรประมงเชิงนิเวศ 974 ราย

■ สนับสนุนและส่งเสริมความรู้และเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยส่งเสริมและสนับสนุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 2,288 ราย บริหารระบบชลประทานเพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 8 แห่ง และจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีสัตว์น้ำสวยงามและพรรณไม้น้ำ 13 แห่ง

■ ผลิตลูกพันธุ์สัตว์น้ำทั้งสัตว์น้ำจืด สัตว์น้ำชายฝั่งปล่อยลงในแหล่งน้ำธรรมชาติ 522,299 ล้านตัว ขุดลอกแหล่งน้ำด้วยเรือขุด 650,835 ลบ.ม. และเครื่องจักรกล 418,000 ลบ.ม. รวมทั้งกำจัดวัชพืชในแหล่งน้ำเพื่อฟื้นฟูแหล่งน้ำ 235,120 ตัน การบริหารจัดการสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ 11 แห่ง มีผู้เข้าชม 428,862 ราย

■ ส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ โดยถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงปศุสัตว์ ให้กับเกษตรกรกลุ่มเกษตรกร อาสาปศุสัตว์ และมุ่งเน้นการสร้างเครือข่าย เพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง ติดตาม วิเคราะห์ แก้ไขปัญหา และเพิ่มประสิทธิภาพการเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้แก่เกษตรกร 13,112 ราย

■ ผลิตพืชอาหารสัตว์พันธุ์ดีตามมาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ของแต่ละชั้นพันธุ์ ปรับปรุงคุณภาพเมล็ดพันธุ์ให้ได้คุณภาพดี ผลิตท่อนพันธุ์พืชอาหารสัตว์ พัฒนาอาชีพการผลิตพืชอาหารสัตว์แก่เกษตรกร ผลิตเสบียงอาหารสัตว์ ให้เพียงพอต่อความต้องการ และยามขาดแคลน ตลอดจนการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพแก่เกษตรกร และบริการวิเคราะห์คุณภาพอาหารสัตว์เพื่อการผลิตที่มีคุณภาพ 48,831,987 กิโลกรัม รวมทั้งจัดตั้งศูนย์บริการพืชอาหารสัตว์ในพื้นที่ภาคเหนือ 1 แห่ง และเกษตรกรได้รับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 97 ราย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 แห่ง เกษตรกรได้รับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 195 ราย

■ ส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ นับตั้งแต่ ปี 2559 – 2564 มีพื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ 8,186 แปลง เกษตรกร 465,806 ราย พื้นที่ 7.54 ล้านไร่ โดยเป้าหมายในปี 2564 จะต้อง มีพื้นที่การเกษตรได้รับการพัฒนาสู่ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ไม่น้อยกว่า 3,447 แปลง ดำเนินการได้ 4,243 แปลง อาทิ ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ข้าว 1,205 แปลง เสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน 600 ศูนย์ พัฒนาส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์แบบแปลงใหญ่ 170 แปลง ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ประมงในกลุ่มสัตว์น้ำจืด และกลุ่มสัตว์น้ำชายฝั่ง 75 แปลง พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตหม่อนไหมด้วยระบบแปลงใหญ่ 30 แปลง พัฒนาตามแนวทางระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน 40 แปลง ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการผลิตทางการเกษตรและการเพิ่มมูลค่าสินค้าการเกษตรด้วยระบบการผลิตที่มีมาตรฐานให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ 3,277 ราย ในพื้นที่แปลงใหญ่ 132 แปลง ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร เน้นการพัฒนาคุณภาพ การตลาด และการบริหารจัดการกลุ่ม การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต และการเชื่อมโยงตลาด 2,394 แปลง ตรวจสอบคุณภาพดินในระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ 74,667 ไร่ และอบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 30,001 ราย

อีกทั้งการรับรองแปลงใหญ่สะสมตั้งแต่ปี 2559 ถึง 30 กันยายน 2564 รวม 8,192 แปลง เกษตรกร 466,655 ราย พื้นที่ 7.64 ล้านไร่ การผลิตสินค้าแปลงใหญ่สะสม 4 ปี (2559-2562) สามารถช่วยเกษตรกรลดต้นทุนการผลิต 24,854.19 ล้านบาท เพิ่มผลผลิต 22,421.52 ล้านบาท เชื่อมโยงตลาดออนไลน์ (บริษัทไปรษณีย์ไทย Facebook Lazada Shopee) 489 แปลง ตลาดข้อตกลงล่วงหน้า (Contract Farming หรือ ตลาด Modern Trade) 921 แปลง ตลาดอื่น ๆ (ผู้รับซื้อ ผู้รวบรวม โรงงานแปรรูป ในท้องถิ่น) 8,045 แปลง

- จัดจุดสาธิตการพอกย้อมสาวไหม ทอผ้า และจัดนิทรรศการ ณ ศูนย์เรียนรู้เชิงอนุรักษ์ ด้านหม่อนไหมไม่ย้อมสีและผ้าไหม 19 แห่ง อนุรักษ์ภูมิปัญญาและพัฒนาตลาดผ้าไหม 30 ตลาด ตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน (หม่อน) 355 คำขอ (ไหม) 97 คำขอ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 28 แห่ง

- ส่งเสริมการใช้ยางพาราในภาครัฐ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงคมนาคม ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการนำอุปกรณ์ทางการจราจรและอำนวยความปลอดภัยทางถนนที่ผลิตจากยางพารา ได้แก่ แผ่นยางธรรมชาติครอบกำแพงคอนกรีต (Rubber Fender Barrier : RFB) และหลักนำทางยางพารา (Rubber Guide Post : RGP) สำหรับนำไปใช้ประโยชน์เป็นอุปกรณ์ ทางด้านการจราจร และอำนวยความปลอดภัยในหน่วยงานภาครัฐ เพื่อยกระดับความปลอดภัยทางถนน และส่งเสริม สนับสนุน SME โดยสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน 25 แห่ง ได้ทำสัญญาซื้อขายกับหน่วยงานของกรมทางหลวง และกรมทางหลวงชนบท จำนวน 217 สัญญา มูลค่ารวมโดยประมาณ 1,268 ล้านบาท แบ่งเป็น RFB จำนวน 687 ล้านบาท RGP จำนวน 581 ล้านบาท คิดเป็นปริมาณการใช้ยาง รวม 11,066 ตัน แบ่งเป็นยางแผ่นรมควัน (RSS 3) 4,933 ตัน และน้ำยางข้น 6,133 ตัน

(3) การสนับสนุนการตลาด

- ส่งเสริมการค้าเงินธุรกิจร้านค้าสหกรณ์ ในรูปแบบซูเปอร์มาร์เก็ตสหกรณ์ ด้วยการพัฒนาร้านค้าสหกรณ์ ให้เป็นจุดจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่มีคุณภาพจากจังหวัดต่าง ๆ อาทิ ข้าวสาร นม ไข่ไก่ เนื้อสัตว์ อาหารแปรรูป ผักและผลไม้ ซึ่งในปี 2564 มีร้านค้าสหกรณ์สนใจเข้าร่วมโครงการ 168 แห่ง ในพื้นที่ 61 จังหวัด ส่งผลให้ปัจจุบันมีซูเปอร์มาร์เก็ตสหกรณ์กว่า 250 แห่ง มูลค่าเฉลี่ย ไม่ต่ำกว่า 20 ล้านบาทต่อเดือน และสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการฯ มีการเชื่อมโยงนำสินค้าเกษตรจากสมาชิก และเครือข่ายสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มอาชีพ ในสังกัดมาจำหน่ายเพิ่มขึ้น

■ การเปิดตลาดแมลง (Novel food) กับทางสหภาพยุโรป โดยได้ขึ้นทะเบียนรายชื่อประเทศที่สามที่อนุญาตให้ส่งออกผลิตภัณฑ์แมลงจากไทย ไปยังสหภาพยุโรปได้ในช่วงปลายปี 2563 ปัจจุบันมี 6 ประเทศที่ยอมรับ แมลงจากไทยภายใต้สถานะ transition period โดยใช้ HC form EU ได้แก่ สาธารณรัฐเช็ก เนเธอร์แลนด์ เยอรมนี เดนมาร์ก อังกฤษ และเบลเยียม นอกจากนี้ หน่วยงาน Department of Agriculture Water and Environment ประเทศออสเตรเลีย ได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยง และให้การยอมรับการนำเข้าแมลง 3 ชนิด ได้แก่ หนอนพันธุ์ หนอนยักซ์พันธุ์ และจิ้งหรีดพันธุ์

■ ส่งเสริมเศรษฐกิจและการตลาดหม่อนไหม โดยประกวด เส้นผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน และผลิตภัณฑ์หม่อนไหม 22 ครั้ง สนับสนุนให้เกษตรกร นำสินค้าขึ้นขายในเว็บไซต์ E-commerce และใช้การโฆษณาผ่านช่องทางออนไลน์ เพื่อให้เป็นที่รู้จักและเพิ่มช่องทางการจำหน่าย สินค้าหม่อนไหมมากขึ้น

■ จัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด และเชื่อมโยงตลาดข้าวสารจากเกษตรกรสู่ผู้บริโภค โดยตรง จัดหาพื้นที่ให้เกษตรกร สถาบันเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชนนำผลผลิตของตนเองและสมาชิกในกลุ่มมาจำหน่าย ทั้งในพื้นที่ กทม. และต่างจังหวัด 3 กิจกรรม ได้แก่ "ข้าวสหกรณ์ไทย สู่ผู้บริโภค" "ศูนย์จำหน่ายข้าวสารคุณภาพ อ.ต.ก." และ "ข้าวสารคุณภาพดีของไทย จากหัวใจเกษตรกร" สามารถเชื่อมโยงและกระจายผลผลิตได้ 86.11 ตัน มีมูลค่าการจำหน่าย 3.23 ล้านบาท ตลอดจนการส่งเสริมตลาดผู้บริโภคผลไม้ไทยทั้งในพื้นที่ กทม. และต่างจังหวัด 9 กิจกรรม อาทิ "ช้อปวิถีใหม่ ส่งสุขทั่วไทยถึงหน้าบ้าน" "ตลาดสินค้าเกษตรคุณภาพปลอดภัย" "ชม ชิม ช้อปผลไม้สดจากสวน" "ร่วมใจบริโภคผักผลไม้ไทย ด้านโควิด-19" และ "สนับสนุนผักผลไม้ไทย เกษตรกรไทยยั่งยืน" สามารถ กระจายผลผลิตได้ 148 ตัน มูลค่า 17.31 ล้านบาท

■ การจัดทำเว็บไซต์ ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com ในระยะที่ 2 (ปี 2564) ได้พัฒนาระบบให้เกษตรกรที่มีความสนใจ มีสินค้า ที่ได้มาตรฐาน และมีความพร้อมในการขายสินค้าผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ สมัครเข้าร่วมโครงการได้ด้วยตนเองผ่านเว็บไซต์ ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com โดยมีคณะกรรมการระดับจังหวัด เป็นผู้พิจารณาคุณสมบัติและอนุมัติ การเข้าร่วมสมาชิก พร้อมทั้งกำกับ ติดตามการปรับปรุงข้อมูลสินค้าให้เป็น ปัจจุบันอยู่เสมอ จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการขายแก่สมาชิก 2 ครั้ง คือ กิจกรรม ปีใหม่ และกิจกรรมครบรอบ 1 ปี ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com โดยมี ผู้เข้าชมเว็บไซต์ 967,143 ครั้ง มีสมาชิก 810 ราย สินค้า 930 รายการ มูลค่า 189.77 ล้านบาท

6.2) การพัฒนาทรัพยากรเพื่อการผลิต

(1) พัฒนาที่ดินเพื่อการเกษตร เช่น การฟื้นฟูและปรับปรุงคุณภาพดิน โดยดำเนินการ ปรับปรุงฐานข้อมูลทรัพยากรดิน 30,000,000 ไร่ พัฒนาศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาที่ดิน 1,600 แห่ง ปรับปรุงคุณภาพดินตามปัญหา (ดินเปรี้ยว ดินเค็ม และดินกรด) 67,678 ไร่ ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 954,153 ไร่ พัฒนาที่ดินพื้นที่เฉพาะ กิจกรรมพัฒนาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ฟื้นฟูพื้นที่ที่ผ่านการเลี้ยง กุ้งกุลาดำ เพิ่มศักยภาพ การผลิตข้าวอินทรีย์และพืชหลังนา เพื่อการส่งออกในพื้นที่ทุ่งมหาวิท พัฒนาพื้นที่ทุ่งสัมฤทธิ์ และเพิ่มผลผลิตข้าวหอมมะลิมาตรฐานเพื่อการส่งออกในพื้นที่ทุ่งกุลาร้องไห้ 13,572.53 ไร่ อนุรักษ์พัฒนาที่ดินในพื้นที่เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำ 12 แห่ง พัฒนาและแก้ไขปัญหาการแพร่ กระจายดินเค็มส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ดินเค็ม 33,100 ไร่ พัฒนาและเพิ่มศักยภาพพื้นที่

ทุ่งรังสิต 3,150 ไร่ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินเกษตรกรรมในพื้นที่ทุ่งมหาธาตุ 2,670 ไร่ สนับสนุนปัจจัยการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไม้ผลคุณภาพ 1,200 ไร่ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล 154 ตำบล

(2) **พัฒนาแหล่งกักเก็บน้ำและแหล่งน้ำในไร่นา** โดยขุดสระน้ำขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำไว้ใช้ในพื้นที่ และเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร ซึ่งภาครัฐสนับสนุนงบประมาณ 18,565 บาท/บ่อ เกษตรกรร่วมสหทบ 2,500 บาท/บ่อ (รวมงบประมาณ 21,065 บาท/บ่อ) ความต้องการของเกษตรกรจากฐานข้อมูล 808,021 บ่อ มีผลงานการดำเนินงานถึงปี 2564 ทั้งสิ้น 613,220 บ่อ (เฉพาะปี 2564 จำนวน 40,000 บ่อ) และถ่ายทอดความรู้หลักสูตร การใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ 50 แปลง

6.3) การพัฒนาศักยภาพเกษตรกร และกลุ่มเกษตรกร

(1) **ส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้แก่เกษตรกรเครือข่ายและเกษตรกรทั่วไป** 20,000 ราย อาสาสมัคร เกษตรหมู่บ้าน 16,435 ราย อบรมและการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับผักพื้นบ้านและสมุนไพร ให้แก่เกษตรกรและผู้สนใจ 200 ราย ตลอดจนการพัฒนาหมอดินอาสาและหมอดินน้อย 72,074 ราย

(2) **ธนาคารสินค้าเกษตร** โดยจัดหาและคัดเลือกแหล่งน้ำชุมชน 20 แห่ง เพื่อจัดตั้งเป็นธนาคารประมง แห่งใหม่และปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อเพิ่มผลผลิต 2,108,000 ตัว รับสมัครสมาชิกธนาคาร 1,412 ราย จัดตั้งและระดมทุนจากสมาชิก รวมทั้งติดตามโครงการฯ แหล่งน้ำเก่าปี 2561 - 2563 รวม 60 แห่ง ธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าว พัฒนาและสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าว ชุมชน 5 แห่ง ฝึกอบรมและสนับสนุนวัสดุให้กับธนาคารหม่อนไหมเดิม 22 แห่ง รวมทั้งสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร ที่เข้าร่วมธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ 77 แห่ง

(3) **พัฒนานิคมเกษตรปลอดภัย** ในพื้นที่นิคมสหกรณ์ 58 แห่ง 3,823 ราย และส่งเสริมเกษตร ผสมผสานในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 56 แห่ง 735 ราย 3,675 ไร่ รวมทั้ง ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดิน ของนิคมสหกรณ์ 32 แห่ง ในพื้นที่ 20 จังหวัด ให้กับสมาชิก นิคมสหกรณ์ ที่ประกอบอาชีพเกษตร และปฏิบัติตามเงื่อนไข ครบถ้วน ถูกต้องตามระเบียบการออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินใน ที่ดินของนิคมสหกรณ์แบ่งเป็น ออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำ ประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์ (กสน.3) 5,412 ไร่ ออกหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (กสน.5) 7,891 ไร่ ตลอดจน สำรวจรอบ - รายแปลง ในเขตนิคมสหกรณ์ 9,365 ไร่

(4) **พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน** โดยพัฒนาผู้แทนเกษตรกร 1,634 ราย พัฒนา ธุรกิจชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน 2,586 ราย

(5) **ส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันเกษตรกร** โดยแนะนำส่งเสริมและกำกับ ดูแลการดำเนินกิจการให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ควบคู่ไปกับการพัฒนาศักยภาพในการดำเนิน ธุรกิจของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร 8,075 สหกรณ์ 4,658 กลุ่มเกษตรกร รวม 12,733 แห่ง ส่งผลให้สหกรณ์มีความเข้มแข็ง ระดับ 1 และ 2 จำนวน 6,037 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 92.14 ของสหกรณ์ที่ดำเนินธุรกิจทั้งหมด 6,552 แห่ง กลุ่มเกษตรกร มีความเข้มแข็ง ระดับ 1 และ 2 จำนวน 2,822 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 75.29 ของกลุ่มเกษตรกรที่ดำเนินธุรกิจทั้งหมด 3,748 แห่ง ซึ่งเมื่อนำสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทั้งหมด (ณ กันยายน 2564) จำนวน 12,552 แห่ง มาประเมินผล พบว่าสหกรณ์และกลุ่ม

เกษตรกร 7,396 แห่ง มีอัตราส่วนเงินออมของสมาชิกต่อหนี้สินของสมาชิกเพิ่มขึ้นจากปีก่อน 4,677 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 63.23 ทั้งนี้ มีเกษตรกรและบุคคลทั่วไปสมัครใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 179,394 ราย สมาชิกร่วมดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ รวม 7.34 ล้านราย ตรวจสอบบัญชีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร/พัฒนามาตรฐานการบัญชีแก่สหกรณ์ 11,800 แห่ง ส่งเสริมความรู้ ตรวจสอบความถูกต้องในการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างสหกรณ์และสมาชิก 24,509 ราย ฝึกอบรมเศรษฐกิจการเงินขั้นพื้นฐานแก่สมาชิกสหกรณ์ 10,000 ราย พัฒนาศักยภาพด้านการบัญชีแก่สมาชิกสหกรณ์และประชาชนกลุ่มเป้าหมาย 24,003 ราย พัฒนามาตรฐานการบัญชีแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 501 แห่ง และพัฒนาศักยภาพสหกรณ์ตั้งใหม่ 100 แห่ง

6.4) การอำนวยความสะดวกการบริหารจัดการด้านการเกษตร

(1) การบริหารจัดการการผลิต

สินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ตั้งแต่ปี 2559 - 2563 ดำเนินการปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมแล้ว 831,156 ไร่ เกษตรกรได้รับประโยชน์ 128,515 ราย สำหรับในปี 2564 ดำเนินการสำรวจจัดทำฐานข้อมูลพืชเศรษฐกิจ สำรวจและจัดทำเขตการใช้ที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ สำรวจและจัดทำแผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินเชิงเลขมาตราส่วน (มาตราส่วน 1 : 25,000) ปรับเปลี่ยนพื้นที่นาข้าวไม่เหมาะสมเป็นเกษตรผสมผสาน ใน 50 จังหวัด รวมพื้นที่ 93,297 ไร่ เกษตรกรได้รับประโยชน์ 6,158 ราย ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าว 90,000 ไร่ ส่งเสริมเกษตรเชิงรุกด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต 1,900 ราย และสนับสนุนให้มีการปลูกทดแทนยางพารา โดยปรับเปลี่ยนไปปลูกยางพันธุ์ดี 11,893 ราย และส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นชนิดอื่น 106,312 ไร่ อบรมถ่ายทอดความรู้และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่ให้แก่เกษตรกร 1,003 ราย และสนับสนุนปัจจัยการผลิตต้นแบบที่จำเป็นสำหรับการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม 2,820 ไร่ บริหารจัดการพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม 108 ไร่ อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 2,400 ราย การพัฒนาข้อมูลสารสนเทศแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map Online) สนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลเขตความเหมาะสมพืชเศรษฐกิจเชิงแผนที่ 5 ชนิดพืช ได้แก่ ข้าวนาปรัง มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน สับปะรดโรงงาน และไม้เต็งเร่วสกุลอะเคเซีย (Acacia species) รวมทั้งศึกษาแนวทางบริหารจัดการสินค้าเกษตรทางเลือกที่มีอนาคต (Future Crops) ตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบในการตัดสินใจวางแผนการปรับเปลี่ยน/ทดแทน/พืชเสริม/พืชแซม การผลิตของสินค้าเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง สับปะรด ปาล์มน้ำมัน และยางพารา ในพื้นที่ทั่วประเทศ ซึ่งตัวอย่างสินค้าเกษตรทางเลือกที่มีอนาคต เช่น กล้วยหอมทอง มะม่วงน้ำดอกไม้ โกโก้ ทุเรียน ใผ่ สมุนไพร แพะ โคขุน กล้วยเลี้ยงสัตว์ และจิ้งหรีด เป็นต้น

(2) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อบริหารจัดการด้านการเกษตร

- ขึ้นทะเบียนและปรับปรุงฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรกร ด้านพืช 6,200,612 ครัวเรือน ด้านปศุสัตว์ 3,939,425 ราย ผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 542,339 ฟาร์ม รวมถึงรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรกรชาวสวนยาง 1.44 ล้านราย

- จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการสินค้าเกษตรในระดับจังหวัด โดยจัดทำข้อมูลปฏิทินสินค้าเกษตรที่สำคัญในระดับจังหวัด จังหวัดละ 8 สินค้า (76 จังหวัด) จัดทำข้อมูลพยากรณ์สินค้าเกษตรที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสูงในระดับจังหวัด จังหวัดละ 3 สินค้า (76 จังหวัด) จัดทำต้นทุนและผลตอบแทนสินค้าเกษตรที่สำคัญ สินค้าเกษตรอินทรีย์ สินค้าเกษตรทางเลือกที่มีอนาคต future crop สินค้าเกษตรที่มีอัตลักษณ์พื้นถิ่น หรือสินค้าบางชี้ทางภูมิศาสตร์ในระดับจังหวัด สำนักงานเขตเกษตรเศรษฐกิจละ 3 สินค้า

- การจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล ซึ่งเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2562 และระหว่างปี 2562 - 2563 ดำเนินการแล้วเสร็จ 92 ตำบล ในปี 2564 ดำเนินการเพิ่มเติมจังหวัดละ 2 ตำบล รวม 154 ตำบล โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนข้อมูล รวมทั้งให้แนวทางและข้อเสนอแนะในการดำเนินการ ซึ่งแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลนี้จะนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ผ่านกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนที่มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล เกษตรตำบล เป็นต้น ร่วมกันขับเคลื่อนช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมของเกษตรกรกรในการพัฒนาตำบลของตนเอง มีการใช้ประโยชน์ที่ดินของตนเองอย่างเหมาะสม ส่งผลให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน รวมทั้งมีการต่อยอดไปสู่โครงการความร่วมมือพัฒนาตำบล (SMART TAMBON) ต่อไป

- สสำรวจภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตร โดยศึกษาภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตร ข้อมูลหลักประกอบด้วย การถือครองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน การผลิตและการกระจายผลผลิต รายได้ในเกษตรและนอกการเกษตร รายจ่ายในเกษตรและการอุปโภคบริโภคของครัวเรือน ทรัพย์สินและหนี้สิน ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกในครัวเรือน และทัศนคติ ความคิดเห็นในการประกอบอาชีพเกษตรข้อมูลระดับครัวเรือนเพื่อใช้สำหรับการวิเคราะห์วิจัย ในเรื่องสำคัญของครัวเรือนเกษตร เช่น ความยากจน การกระจายรายได้ ความเหลื่อมล้ำ ฯลฯ

- พัฒนาระบบการรักษาความปลอดภัยในการเข้าถึงฐานข้อมูลและการเข้ารหัสข้อมูลให้มีความปลอดภัย ดังนี้ ระบบการเข้ารหัสข้อมูลให้มีความปลอดภัย ระบบรักษาความปลอดภัยโครงสร้างพื้นฐานทางสารสนเทศ สถานภาพของระบบมีความสอดคล้องตามพระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ พ.ศ.2562 และพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

- การจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยจัดทำบัญชีข้อมูลเข้าสู่ระบบทะเบียนบัญชีข้อมูลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (MOAC Data Catalog) เผยแพร่ชุดข้อมูลเปิดเข้าสู่ระบบเปิดเผยข้อมูลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (MOAC OPEN DATA) ปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศดำเนินการพัฒนาเทคโนโลยีระบบสารสนเทศด้านทรัพยากรที่ดิน 1 ระบบ ด้านหม่อนไหม 28 แห่ง

- จัดเก็บข้อมูลผลผลิตข้าวนาปีต่อไร่โดยวิธีดัดแปลงเก็บเกี่ยวผลผลิต (Crop Cutting)

- การเตือนภัยเศรษฐกิจการเกษตร จัดทำเครื่องมือเตือนภัยพิบัติทางธรรมชาติ และเครื่องมือเตือนภัยเศรษฐกิจการเกษตร 2 เครื่องมือ ระบบสารสนเทศอัจฉริยะด้านเตือนภัยเศรษฐกิจการเกษตร 1 ระบบ

- จัดทำสารสนเทศต้นทุนการผลิตภาคเกษตร 8 สินค้า ได้แก่ พืช 6 สินค้า ปศุสัตว์ 1 สินค้า ประมง 1 สินค้า จัดทำภาวะเศรษฐกิจการเกษตรระดับภูมิภาค 1 เรื่อง ติดตามสถานการณ์สินค้าเกษตร ปัจจัยการผลิต และภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและสถาบันเกษตรกร 1 เรื่อง

(3) การป้องกันและแก้ไขปัญหายภัยพิบัติ

■ การป้องกันและเฝ้าระวังการเผาเศษซากพืชหรือวัชพืช และเศษวัสดุทางการเกษตรในพื้นที่เกษตรปี 2563/64 กำหนดเป้าหมาย คือ จุดความร้อนในพื้นที่เกษตรกรรมลดลงจากปีที่ผ่านมา โดยมีกลไกดำเนินการระดับกระทรวงและระดับจังหวัด ร่วมบูรณาการในระดับพื้นที่ จัดตั้งชุดปฏิบัติการเพื่อป้องกันและเฝ้าระวังการเผา ตามแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาคาไหมในพื้นที่เกษตรกรรม ปี 2563/64 โดยกำหนดความรับผิดชอบตามพื้นที่ ดังนี้ (1) พื้นที่ในเขตชลประทาน มอบหมายโครงการชลประทานจังหวัดเป็นหน่วยงานหลัก (2) พื้นที่นอกเขตชลประทาน มอบหมาย สนง.เกษตรจังหวัดและ สพด.จังหวัดเป็นหน่วยงานหลัก (3) พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดิน มอบหมาย สปก.จังหวัดเป็นหน่วยงานหลัก (4) พื้นที่ในเขตนิคมสหกรณ์ มอบหมาย สนง.สหกรณ์จังหวัดเป็นหน่วยงานหลัก ผลการดำเนินงาน (ข้อมูล ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2564) พบจุดความร้อนในพื้นที่เกษตรกรรมลดลง 4,047 จุด เทียบกับปี 2563 ในช่วงเวลาเดียวกัน

นอกจากนี้ ยังประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ การจัดการกรรมธรรงค์ และการออกตรวจเยี่ยมเกษตรกร 75,756 ครั้ง ส่งเสริมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทพื้นที่ 3,652,053 ไร่ ส่งเสริมการผลิตปุ๋ยหมัก หรือแปรรูปเศษวัสดุเพื่อใช้ประโยชน์อื่นแทนการเผา 779,798 ตัน ส่งเสริมการปรับเปลี่ยนวิธีการเพาะปลูกเพื่อลดการเผา พื้นที่ 682,008 ไร่ ปฏิบัติการเคลื่อนที่เร็วและการปฏิบัติการร่วมกับอาสาสมัครเกษตรกร 2,000 ครั้ง และตรวจสอบพื้นที่เผาไหม้จากจุดความร้อน พร้อมระงับเหตุการณ์ 2,612 ครั้ง สร้างเครือข่ายปลอดการเผา 280 เครือข่ายใน 60 จังหวัด มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 18,144 ราย และสร้างเครือข่ายชุมชนเกษตรต้นแบบปลอดการเผาแล้ว 294 แห่ง ส่งเสริมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและให้นำเศษวัสดุมาผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทานแทนการเผา 41,017 ไร่ ผลิตปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน 2,698 ตัน จัดอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน 4,530 ราย และสนับสนุนพันธุ์ไม้และปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรเพื่อปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกจากพืชเชิงเดี่ยวเป็นระบบวนเกษตร โดยดำเนินการปลูกต้นไม้ 14,258 ไร่ ปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อบรรเทาหมอกควันและไฟป่า โดยสนับสนุนเฮลิคอปเตอร์ปฏิบัติการกิจบรรทุคน้ำดับไฟป่า 19 วัน 290 เที่ยวบิน ปริมาณน้ำ 1.45 แสนลิตร พื้นที่ปฏิบัติการ 2 จังหวัด (เชียงใหม่ และลำพูน)

■ การแก้ไขปัญหายภัยแล้ง ปี 2563/64 ด้วยการบูรณาการแผนงาน/โครงการทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกสังกัด ที่สอดคล้องกับมาตรการรองรับสถานการณ์ขาดแคลนน้ำฤดูแล้ง ปี 2563/64 ของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2563 โดยแผนงาน/โครงการ เพื่อการป้องกันและเผชิญเหตุภัยแล้งด้านการเกษตร ประกอบด้วย การป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมความพร้อม/การเผชิญเหตุ และการฟื้นฟูให้ดีกว่าเดิม ผลการดำเนินงาน (ข้อมูล ณ วันที่ 14 พฤษภาคม 2564) สร้างการรับรู้เพื่อลดความเสี่ยงจากภัยแล้ง ให้คำแนะนำทางวิชาการ ผ่านเว็บไซต์ Facebook ออกหน่วยคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ออกหน่วยให้บริการเกษตรกร (Mobile Unit) และประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ในพื้นที่ 77 จังหวัด เฝ้าระวังพื้นที่น้ำเค็มรุกสวน ในพื้นที่ 8 จังหวัด รวมพื้นที่ 36,820 ไร่ ปรับปรุงฐานข้อมูลและวางแผนพัฒนาพื้นที่เสี่ยงภัย รวมถึงจัดทำข้อมูลแหล่งน้ำนอกเขตชลประทาน ที่ใช้ในการเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2563/64 การบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้ง ปี 2563/64 (1 พฤศจิกายน 2563 - 30 เมษายน 2564) ได้จัดสรรน้ำทั่วประเทศ 16,717 ล้าน ลบ.ม. (88%) และมีปริมาณน้ำสำรองต้นฤดูฝน ปี 2564 (พฤษภาคม - กรกฎาคม 2564) 6,935 ล้าน ลบ.ม. การเพาะปลูกพืชฤดูแล้ง ปี 2563/64 ปลูกทั่วประเทศ 10.30 ล้านไร่ แบ่งเป็น ข้าว (รอบที่ 2) 8.31 ล้านไร่ พืชไร่-พืชผัก 1.99 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 174.28 ของแผนการเพาะปลูก การปฏิบัติการฝนหลวง เริ่มปฏิบัติการฝนหลวงตั้งแต่ 1 กุมภาพันธ์ - 30 เมษายน 2564 โดยจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการฝนหลวง 15 หน่วย ครอบคลุมทั่วประเทศ มีการขึ้นปฏิบัติการฝนหลวง 67 วัน ขึ้นปฏิบัติการ 1,122 เที่ยวบิน

(1,719 ชั่วโมงบิน) มีฝนตกรวม 61 จังหวัด เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำเพื่อการเกษตร ได้แก่ การปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อบรมให้ความรู้เกษตรกร 1,904 ราย ส่งเสริมปลูกพืชหลากหลาย 5,012 ราย สนับสนุนการปลูกพืชน้ำน้อย (ปุ๋ยสด) 194,855 ไร่ จ้างงานชลประทาน 70,548 คน เป็นเงิน 1,961,78 ล้านบาท และส่งเสริมการเลี้ยงโคขุนสร้างรายได้ โดยสนับสนุนสินเชื่อ 199 กลุ่ม 2,684 ราย เป็นเงิน 664.17 ล้านบาท เพิ่มปริมาณน้ำต้นทุน (แก้มลิง พัฒนาแหล่งน้ำ ขุดลอกคลอง ขุดลอกอ่างเก็บน้ำ กำจัดวัชพืช) 388 โครงการ ขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 34,593 บ่อ สร้าง/ปรับปรุงแหล่งน้ำแก่งคัดการบริหารส่วนท้องถิ่น 254 โครงการ

สนับสนุนน้ำบาดาลเพื่อการเกษตร 23 แห่ง ก่อสร้างแหล่งน้ำใหม่ปรับปรุงแหล่งน้ำเดิม 18 แห่ง สนับสนุนเครื่องสูบน้ำ 433 เครื่อง (ปริมาณน้ำ 159.76 ล้าน ลบ.ม.) รถบรรทุกน้ำ 47 คัน 1,750 เทียว (ปริมาณน้ำ 12.67 ล้านลิตร) เครื่องกลอื่น ๆ (รถแบ็คโฮ รถตัด ฯลฯ) 133 หน่วย และสนับสนุนเสบียงสัตว์ 146.32 ตัน

■ การแก้ไขปัญหาอุทกภัย ปี 2564 ช่วงวันที่ 26 สิงหาคม 2564 ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากร่องมรสุมพาดผ่านภาคเหนือตอนล่าง ภาคกลางตอนบน และภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้าสู่หย่อมความกดอากาศต่ำบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ประกอบกับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดปกคลุมทะเลอันดามัน รวมถึงอิทธิพลจากพายุดีเปรสชัน “โกนเจิน” และ “เตี้ยนหมู่” และอิทธิพลจากพายุโซนร้อน “คมปาซุ” ทำให้เกิดฝนตกต่อเนื่องกับมีฝนตกหนักถึงหนักมากบางพื้นที่ ส่งผลให้เกิดน้ำท่วมฉับพลันและน้ำไหลหลาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการ ดังนี้ (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2564) สำรวจความเสียหายสิ้นเชิง เพื่อช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2562 ทั้งด้านพืช ด้านประมง และด้านปศุสัตว์ เกษตรกรรวม 109,906 ราย ติดตั้งเครื่องสูบน้ำ 385 เครื่อง เครื่องผลักดันน้ำ 429 เครื่อง และเครื่องจักรอื่น ๆ 78 เครื่อง เพื่อเร่งระบายน้ำออกจากพื้นที่ทำการเกษตรและพื้นที่ลุ่มต่ำ สนับสนุนเรือตรวจการ 39 ลำ พร้อมเจ้าหน้าที่ 170 นาย อพยพสัตว์ 1,814,244 ตัว สนับสนุนหญ้าอาหารสัตว์พระราชทาน 1,036.6 ตัน หญ้าหมัก 14.8 ตัน อาหาร TMR 56.9 ตัน กล้วยซีพัสต์ 1,516 กล้วย แร่ธาตุ 700 ก้อน สร้างเสริมสุขภาพสัตว์ 82,115 ตัว และรักษาสัตว์ 1,324 ตัว มอบพันธุ์ปลาเพื่อปล่อยในแหล่งน้ำธรรมชาติ 1.6 ล้านตัว สนับสนุนผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ สารเร่ง พด.6 เพื่อบำบัดน้ำเสียในพื้นที่น้ำท่วมขัง 293,399 ลิตร

■ การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2562 ในอำนาจของปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวม 7 ชนิดภัย ได้แก่ อุทกภัย 79,559 ราย วงเงิน 835.87 ล้านบาท วาดภัย 1,483 ราย วงเงิน 10.14 ล้านบาท ฝนทิ้งช่วง 935 ราย วงเงิน 7.90 ล้านบาท ฝนแล้ง 33,006 ราย วงเงิน 537.37 ล้านบาท ศัตรูพืชระบาด 1,332 ราย วงเงิน 20.19 ล้านบาท โรคระบาดพืช 20 ราย วงเงิน 0.38 ล้านบาท และโรคระบาดสัตว์ 60 ราย วงเงิน 1.30 ล้านบาท รวมเกษตรกรที่ได้รับการช่วยเหลือแล้ว 116,395 ราย วงเงินรวม 1,413.15 ล้านบาท ทั้งนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2564 โดยได้แก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์และอัตราความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตร และมีผลใช้บังคับวันที่เกิดภัย ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2564 เป็นต้นไป

(4) พัฒนาความร่วมมือและขยายการดำเนินงานด้านการเกษตรต่างประเทศ

ดำเนินการเจรจาพัฒนาความร่วมมือและขยายการดำเนินงานด้านการเกษตรและ/หรือ การเข้าร่วมประชุมระหว่างประเทศ โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ

■ การประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านการเกษตรและป่าไม้ ครั้งที่ 42 (42nd Meeting of the ASEAN Ministers on Agriculture and Forestry : AMAF) เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2563 ผ่านระบบ Video Conference เพื่อกำหนดแนวทางในระดับนโยบายและทบทวนข้อตัดสินใจ เพื่อบริหารนโยบายและโครงการให้คณะทำงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ

- การประชุมคณะทำงานความร่วมมือด้านการเกษตรล้านช้าง - แมโขง ครั้งที่ 3 (The 3rd Meeting of Lancang-Mekong Cooperation (LMC) Joint Working Group on Agriculture) เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2563 จาก สปป. ลาว (Video Conference) เพื่อรับทราบความก้าวหน้าการดำเนินโครงการที่เป็นผลจากการประชุมคณะทำงานฯ ครั้งที่ 2 แลกเปลี่ยนประสบการณ์และการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลการดำเนินโครงการภายใต้กองทุนพิเศษแมโขง-ล้านช้าง (Lancang-Mekong Cooperation Special Fund) และพิจารณาความร่วมมือด้านการเกษตรรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกตามที่ประเทศสมาชิกเสนอ

- การประชุมระดับรัฐมนตรี ครั้งที่ 26 แผนงาน IMT-GT เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2563 ผ่านระบบ ZOOM Meeting Platform เพื่อรับทราบผลการดำเนินงานของปีที่ผ่านมาในทุกมิติภายใต้แผนงาน IMT-GT และร่วมกันกำหนดแนวทางในระดับนโยบายสำหรับการดำเนินการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันในด้านต่าง ๆ รวมถึงด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร เพื่อให้คณะทำงานด้านต่าง ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

- การประชุมระดับรัฐมนตรีเกษตรเบอร์ลิน ครั้งที่ 13 (13th Berlin Agriculture Ministers' Conference) เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2564 เพื่อให้รัฐมนตรีเกษตรที่เข้าร่วมการประชุมรับรองแถลงการณ์ (communiqué) ภายใต้หัวข้อ “How to Feed the World in Times of Pandemics and Climate Change” ภาคเกษตรจะสามารถผลิตอาหารและส่งถึงมือผู้บริโภค (Supply) แม้จะเกิดภาวะวิกฤติ COVID-19 และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างไร

- การประชุมสมัชชาใหญ่ของเอฟเอโอ (FAO Conference) ครั้งที่ 42 ระหว่างวันที่ 4 - 18 มิถุนายน 2564 ผ่านระบบ ZOOM เพื่อพิจารณาเรื่องสำคัญ ๆ ได้แก่ ปัญหาและสถานการณ์เกี่ยวกับอาหารและเกษตรของโลก กำหนดแผนงานที่จะต้องดำเนินการต่อไป กำหนดงบประมาณเลือกตั้งประธานอิสระของสภามন্ত্রী (Council)

- การประชุม the 3rd Global Conference of the One Planet Sustainable Food Systems (SFS) Programme เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2564 ห้องประชุม 123 ชั้น 2 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และระบบการประชุมทางไกลผ่านวีดิทัศน์ เพื่อรับทราบความคืบหน้าการดำเนินโครงการจากผลการประชุม JTEPA ครั้งที่ 9 และ ครั้งที่ 10 พิจารณาการเสนอโครงการใหม่ 2 โครงการ จากกรมวิชาการเกษตรและกรมส่งเสริมการเกษตร

- การประชุมคณะทำงานร่วมด้านการเกษตร ไทย - ฮังการี ครั้งที่ 8 (The 8th Meeting of the Thailand - Hungary Joint Agricultural Working Group: 8th JAWG) ผ่านระบบ VIKI Konferencia เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2564 โดยการประชุมทางไกลผ่านระบบ VIKI Konferencia เพื่อติดตามความคืบหน้าโครงการความร่วมมือจากการประชุมครั้งที่ผ่านๆมา และพิจารณาโครงการความร่วมมือด้านการเกษตรใหม่

- การประชุมคณะทำงานร่วมด้านการเกษตร ไทย - แอฟริกาใต้ ครั้งที่ 2 (The 2nd Meeting of the Thailand - South Africa Joint Agricultural Working Group: 2nd JAWG) เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2564 ผ่านระบบ ZOOM เพื่อแลกเปลี่ยนนโยบายและสถานการณ์การค้าสินค้าเกษตรระหว่างไทย - แอฟริกาใต้ พร้อมทั้งติดตามความคืบหน้าในการขอเปิดตลาดสินค้าเกษตร และการอำนวยความสะดวกทางการค้าสินค้าเกษตรระหว่างไทย - แอฟริกาใต้

- การประชุมคณะทำงานร่วมด้านการเกษตร ไทย - ออสเตรเลีย ครั้งที่ 21 (The 21st Meeting of the Thailand - Australia Joint Working Group on Agriculture: 21st JWG) เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2564 ผ่านระบบ ZOOM เพื่อแลกเปลี่ยนนโยบายด้านการเกษตร ติดตามความคืบหน้าโครงการความร่วมมือจากการประชุมครั้งที่ผ่านๆมา เสนอโครงการความร่วมมือใหม่ ให้ที่ประชุมพิจารณาให้ความเห็นชอบสร้างเครือข่ายการประสานงานโดยตรงระหว่างหน่วยงานรับผิดชอบฝ่ายไทยและฝ่ายออสเตรเลีย

(5) ส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา

ขับเคลื่อนการดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2560 อย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2564 มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

- ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา พ.ศ. 2560 โดยการรับฟังความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติฯ ผ่านเว็บไซต์สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และระบบกลางทางกฎหมาย เพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้อง และนำมาใช้ประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติฯ และอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้องในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

■ การจัดทำทะเบียนผู้ประกอบการธุรกิจ และทะเบียนเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญา โดยรับแจ้งการประกอบธุรกิจ ตั้งแต่วันที่ 27 พฤศจิกายน 2560 ถึง 29 พฤศจิกายน 2564 และขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ 416 ราย แบ่งเป็น ด้านพืช 354 ราย ด้านปศุสัตว์ 48 ราย และด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 14 ราย รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์ และแนวทางการจัดทำฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร ในระบบเกษตรพันธสัญญาต่อไป

■ การกำกับดูแลการทำสัญญา โดยการจัดเก็บสำเนาเอกสารสำหรับการชี้ชวนและร่างสัญญา จากผู้ประกอบการทางการเกษตร เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบ และติดตามการทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา 76 ราย มีสำเนาเอกสารสำหรับการชี้ชวน 149 ฉบับ แบ่งเป็นด้านการเพาะปลูก 101 ฉบับ ด้านปศุสัตว์ 45 ฉบับ และด้านเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 3 ฉบับ รวมทั้งมีการจัดทำร่างสัญญาแนะนำของสินค้าเกษตรประเภทต่าง ๆ เพื่อเตรียมนำเสนอ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญาพิจารณาให้ความเห็นชอบและส่งเสริมให้ผู้ประกอบการและเกษตรกร นำไปใช้ต่อไป นอกจากนี้ ได้ร่วมกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องในการลงพื้นที่ติดตามการทำสัญญาในระบบเกษตรพันธสัญญา เพื่อรับฟังปัญหาและข้อเสนอแนะ จากเกษตรกรในพื้นที่โดยตรง

■ การไกล่เกลี่ยข้อพิพาท ร่วมชี้แจงหลักเกณฑ์และวิธีการในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในระบบ เกษตรพันธสัญญาให้แก่เกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนจากสัญญาการซื้อขายพืชข้าว และสัญญาการเลี้ยงจระเข้ในระบบ เกษตรพันธสัญญา ในพื้นที่ 18 จังหวัด รวม 41 ราย โดยผู้ประกอบการทางการเกษตรและเกษตรกรสามารถตกลงกันได้ 29 กรณี และจำหน่ายข้อพิพาท 12 กรณี ซึ่งคู่สัญญามีสิทธิภาคีไปสู่การพิจารณาของอนุญาโตตุลาการหรือนาคีไปสู่ศาลได้ต่อไป

■ การพัฒนาระบบเกษตรพันธสัญญา โดยบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานในสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติฯ เพื่อกำหนดกรอบแนวทางในการปฏิบัติงาน ในการให้ความรู้และพัฒนาศักยภาพเกษตรกร รวมทั้งเฝ้าระวังพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือเข้าข่ายหลอกลวงเกษตรกร ในรูปแบบของเกษตรพันธสัญญา ตลอดจนจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกรในระบบเกษตรพันธสัญญา

6.5) สนับสนุนงานวิจัยและพัฒนา

(1) งานวิจัยที่ตอบสนองต่อสถานการณ์เร่งด่วนของประเทศ ประกอบด้วย

■ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ สเปรย์พ่นปากผสมสารสกัดฟ้าทะลายโจรป้องกันการติดเชื้อ ไวรัสครอบงำงานวิจัยการพัฒนาศักยภาพสมุนไพรไทย ในการรักษาและป้องกันโรคอุบัติใหม่จากเชื้อไวรัสโคโรนา สายพันธุ์ใหม่ 2019 (COVID-19) เพื่อตรวจสอบความเป็นพิษ เบื้องต้นของสารสกัดฟ้าทะลายโจรที่มีต่อเซลล์ไฟโบรบลาสต์ จากช่องปาก (gingival fibroblast) และ ศึกษายืนยัน ความเข้มข้นของสารสกัดฟ้าทะลายโจรที่เหมาะสมต่อการยับยั้งเชื้อไวรัส กลุ่ม Influenza virus, Herpes simplex virus (HSV) พร้อมทั้งพัฒนาผลิตภัณฑ์พ่นปาก ผสมสารสกัด ฟ้าทะลายโจรป้องกันการติดเชื้อไวรัส และทดสอบประสิทธิภาพ ของผลิตภัณฑ์ต่อการยับยั้งเชื้อไวรัสในระดับหลอดทดลอง

■ การพัฒนาและทดสอบประสิทธิภาพ ของวัคซีนต้นแบบต่อโรคล้มปัสกิน สำหรับการระบาดฉุกเฉินในประเทศไทย เพื่อพัฒนาและผลิตวัคซีนต้นแบบต่อโรคไวรัสล้มปัสกิน และทดสอบ ประสิทธิภาพของวัคซีนต้นแบบในการควบคุมป้องกันโรค

(2) ศึกษาวิจัยเพื่อจัดการสินค้าเกษตรเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมูลค่าสินค้าเกษตร 7 เรื่อง อาทิ ศึกษาแนวทางการพัฒนาเกษตรอัตลักษณ์พื้นที่กันอย่างยั่งยืน ศึกษาความคุ้มค่า การปลูกพืชในโรงเรือนด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะ ศึกษาการบริหารจัดการ อ้อยไฟไหม้ทั้งระบบ และศึกษาศักยภาพการแปรรูปใบสับปะรดเป็นผลิตภัณฑ์

(3) **บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน** โดยศึกษาการวิเคราะห์พฤติกรรมการณ์ตัดสินใจปลูกพืชภายใต้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของเกษตรกร และศึกษาแนวทางการลดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ของครัวเรือนในภาคเกษตรที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน

(4) **พัฒนาพื้นที่เพื่อรองรับการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมการผลิตัญญา** ด้วยการก่อสร้างอาคารวิจัยัญญาและจัดเตรียมสถานที่การเก็บรักษา การควบคุมการใช้ และการปลูกัญญา สำหรับใช้ในการวิจัยและปลูกัญญาให้เป็นไปตามมาตรฐาน ในจังหวัดเชียงราย พร้อมทั้งพัฒนาพันธุ์ัญญา 4 พันธุ์ คือ RPF1 RPF2 RPF3 และ RPF4 สำหรับการปลูกเพื่อผลิตเส้นใย โดยทุกพันธุ์มีปริมาณสารเสพติด (THC) ต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด คือ 0.3% มีเปอร์เซ็นต์เส้นใย 12-14.7% และมีปริมาณสารที่เป็นประโยชน์ (CBD) 0.8-1.2% ซึ่งในปี 2564 มีการจำหน่ายเมล็ดัญญา (Hemp) 2 พันธุ์ คือ RPF1 และ RPF3 ประมาณ 5,600 กิโลกรัม ประกอบด้วยเมล็ดพันธุ์รับรองสำหรับปลูกและเมล็ดสำหรับบริโภค ราคาจำหน่ายอยู่ระหว่าง 250 - 750 บาท/กก. โดยมีเป้าหมายจำหน่ายให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ ส่งเสริมของมูลนิธิโครงการหลวง หน่วยงานของรัฐหรือ ภาคเอกชนที่ดำเนินโครงการวิจัยร่วมกับ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) หน่วยงานของรัฐ นิติบุคคล และบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาัญญาเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ของประเทศไทยหลังจากที่กฎหมายได้อนุญาตให้ประชาชนทั่วไปสามารถขออนุญาตผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองัญญาได้

(5) **การพัฒนาบุคลากรทางด้าน การวิจัยการเกษตร “หลักสูตร วิทยาการเกษตร ระดับสูง (วทส.)” “Agriculture and Cooperatives Executive Program (ACE)”** หลักสูตรเพื่อขับเคลื่อนภาคการเกษตรไทย ให้เป็นผู้นำในระดับนานาชาติด้วยวิทยาการเกษตรเทคโนโลยี และนวัตกรรมสมัยใหม่ ภายใต้หลักการตลาดนำการผลิต และเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อความสมดุล มั่นคงและยั่งยืน โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาศักยภาพและสร้างผู้นำระดับสูง ให้มีความรู้ ความสามารถด้านการพัฒนาการเกษตร รวมทั้งก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ วิสัยทัศน์และประสบการณ์ ระหว่างผู้นำทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคประชาชน ในรูปแบบ “ประชารัฐ” มุ่งสู่การเกษตรวิถีใหม่

(6) **การต่อยอดงานวิจัยนำมาสู่การใช้ประโยชน์ ได้แก่**

■ **เผยแพร่เชิงสาธารณะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างมูลค่า** โดยพิจารณาคัดเลือกองค์ความรู้/เทคโนโลยี/นวัตกรรม ที่พร้อมเผยแพร่เชิงสาธารณะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการสร้างมูลค่า ลดต้นทุนการผลิต หรือแก้ไขปัญหาทางการเกษตรเรียบร้อยแล้ว 18 เรื่อง อาทิ เทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตและคุณภาพมะขามป้อม ระบบการปลูกพืชหลังการเก็บเกี่ยวข้าว จ.ขอนแก่นและหนองบัวลำภู เทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตถั่วลิสงที่เหมาะสมกับพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พัฒนาเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วมเกษตรกรในการผลิตลองกองคุณภาพเพิ่มการส่งออก จ.จันทบุรี รวมทั้งอบรมให้ความรู้ด้านเทคโนโลยีแก่เกษตรกร 1,691 ราย ใน 8 เทคโนโลยี อาทิ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพรครบวงจร พื้นที่ ต.แม่มอก อ.เถิน จ.ลำปาง การจัดทำชุมชนต้นแบบวิชาการเกษตร : นวัตกรรมการผลิตพืชปลอดภัยในพื้นที่

ต.หนองโก จ.ขอนแก่น ต.ซ้องชัยพัฒนา จ.กาฬสินธุ์ และ ต.น้ำก่ำ จ.นครพนม การจัดทำ DOA Smart Community ชุมชนนวัตกรรมวิชาการเกษตรพืชผสมผสาน จ.พัทลุง จ.สงขลา

■ การวิจัยพัฒนาต่อยอดในเชิงธุรกิจ เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์อาหารเสริมสุขภาพน้ำมันงาขี้ม่อน ชนิดบรรจุแคปซูลนิ่ม นำมาสู่การวิจัยและผลิตโดยบริษัท เจอาร์ แลบบอราทอรี จำกัด ทั้งนี้ค่าเปิดเผยเทคโนโลยี 200,000 บาท (5 ปี) โดยลงนามสัญญาเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2564 เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์อาหารเสริมสุขภาพน้ำมันงาขี้ม่อน การวิจัยการจัดทำมาตรฐาน ผงบุกและการนำไปใช้ในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์อาหารและสมุนไพร นำมาสู่การวิจัยและผลิตโดย ห้างหุ้นส่วนจำกัดบุกไทย ทั้งนี้ค่าเปิดเผยเทคโนโลยี 120,000 บาท (6 ปี) ลงนามสัญญาเมื่อ 1 มีนาคม 2564 เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปจากบุก เช่น เส้นบุก เยลลี่บุก เป็นต้น

2.2 ประเด็น : การท่องเที่ยว

ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตร หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีศักยภาพในการรองรับ นักท่องเที่ยว สามารถสร้างงานสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และชุมชน และยกระดับแหล่งท่องเที่ยววิถีเกษตรหรือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ในตลาดการท่องเที่ยว โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นนิสิตนักศึกษา/เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรที่ประกอบการด้านท่องเที่ยว เชิงเกษตร ในพื้นที่ 77 จังหวัด ด้วยการ

1) พัฒนาบุคลากร ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 149 คน ให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดสู่ชุมชนในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้อย่างยั่งยืน

2) สนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 77 แห่ง ให้มีจุดเรียนรู้ และภูมิทัศน์ ที่สวยงามเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม

3) ยกระดับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้มาตรฐาน 77 จังหวัด โดยการให้คำแนะนำเบื้องต้นในด้านมาตรฐาน แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีศักยภาพ เพื่อเตรียมความพร้อมให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีความปลอดภัยและได้มาตรฐาน

4) ประเมินความพร้อมและเชื่อมโยงเส้นทาง (Route trip) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร จัดทำข้อมูลเส้นทาง เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีศักยภาพ พร้อมให้บริการและต้อนรับนักท่องเที่ยว เชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น จำนวน 6 เส้นทาง

5) พัฒนาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จัดทำฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อศึกษา วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตลอดจนเป็นแหล่งข้อมูลให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านช่องทาง Social Media

6) จัดการประกวดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อประชาสัมพันธ์ โดยให้จังหวัดคัดเลือกวิสาหกิจชุมชน ที่ดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตรและมีศักยภาพ ส่งคลิปวิดีโอเข้าประกวดภายใต้หัวข้อ “เที่ยวเกษตรวิถีใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม” ผลการประกวดรางวัลชนะเลิศอันดับ 1 ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตรอำเภอวังน้ำเขียว ตำบลวังหมี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 1 ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนเรือนจำตอนกลาง&Restaurant ตำบลโมคคัลลาน อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2 ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพเกลือทะเล กิ่งพันทอง ตำบลบางแก้ว อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี และ รางวัล Popular vote ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนเกษตรอินทรีย์เพชรจินดา ตำบลนาบอน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์

2.3 ประเด็น : โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล

การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับและสนับสนุนการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และลดต้นทุนการบริหารจัดการโลจิสติกส์ เช่น ต้นทุนการขนส่งสินค้า หรือ ต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง โดยภาคเกษตร มีส่วนในการสนับสนุนด้านการพัฒนาระบบการให้บริการเชื่อมโยงทางอิเล็กทรอนิกส์ หน่วยงานสามารถให้บริการเชื่อมโยงข้อมูลกับผู้ประกอบการผ่านระบบ National Single Windows (NSW) ในรูปแบบ B2G การลดขั้นตอนการขอใบอนุญาต ด้านพืช ประมง ปศุสัตว์ ให้รวดเร็วขึ้น และให้เงินอุดหนุนสหกรณ์ในการจัดการถาวรทุกท้องถิ่น 4 แห่ง รวมทั้งศึกษาแนวทางการรวบรวม และกระจายสินค้าเกษตรของสถาบันเกษตรกรด้วยห่วงโซ่ความเย็นในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคใต้อย่างยั่งยืน

2.4 ประเด็น : ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่

เพื่อสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการไทยให้เป็น “ผู้ประกอบการยุคใหม่” ที่ก้าวหน้าและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี และนวัตกรรมในการขับเคลื่อนธุรกิจ มีทักษะความรู้ในการประกอบธุรกิจ จิตวิญญาณความเป็นผู้ประกอบการ การพัฒนาระบบนิเวศที่เอื้ออำนวย การปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเริ่มต้นธุรกิจ รวมทั้งการสนับสนุนด้านแหล่งทุน และช่องทางตลาดให้กับผู้ประกอบการ โดยในปี 2564 ส่งเสริมการอบรมเกษตรกรด้านการบริหารจัดการการพัฒนาระบบการผลิตและผลิตภัณฑ์ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูป การตลาดยุคใหม่ 154 แห่ง สอนแนะนำการจัดทำบัญชี แก่วิสาหกิจชุมชน 390 แห่ง สอนแนะนำการจัดทำบัญชี วางรูปแบบบัญชี และวางระบบควบคุมภายใน เพื่อยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ รวม 1,500 แห่ง

3.

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาส และความเสมอภาคทางสังคม

ดำเนินภารกิจที่เกี่ยวข้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม รวม 2 ประเด็น ประกอบด้วย

3.1 ประเด็น : พลังทางสังคม

เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างพลังทางสังคม เปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการรวมตัวของประชากรภาคการเกษตร กลุ่มต่าง ๆ รวมถึงภาคีเครือข่าย ในการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมเป็นพลังสำคัญในการจัดการกับปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และสังคมประชาสังคม โดยดัชนีชี้วัดทุนทางสังคมในด้านจำนวนองค์กรชุมชน พบว่าในปี 2562 มีจำนวน 265.79 ต่อประชากร แสนคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.93 จาก ปี 2561 คริวเรือนชนบทเกือบทั้งหมดมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของชุมชน หรือท้องถิ่น ร้อยละ 99.63 และด้านสภาองค์กรชุมชน ในปี 2563 มีจำนวน 7,794 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 99.60 ของจำนวน ตำบล/เทศบาล/เขตทั่วประเทศ ในปี 2564 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการ ดังนี้

1) ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดเผยแพร่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ แก่เกษตรกร 155,847 ราย อาทิ ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านพืช 52,977 ราย ด้านข้าว 40,063 ราย ด้านปศุสัตว์ 13,564 ราย โรงเรียน ที่ได้รับการภายใต้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 364 โรงเรียน ด้านประมง 8,264 ราย ผลิตภัณฑ์น้ำปล่อย ในแหล่งน้ำธรรมชาติ 155 ล้านตัว ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยี จัดทำประมงโรงเรียน 795 แห่ง ปรับปรุงบำรุงดิน ด้วยปัจจัยการผลิต 101,414 ไร่ ก่อสร้างแหล่งน้ำสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 114 แห่ง ผลสำเร็จร้อยละ 72 สนับสนุนเกษตรกรให้ประกอบอาชีพด้านหม่อนไหม 165 แห่ง ส่งเสริมอาชีพด้านการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมให้แก่เด็กและเยาวชน ในโรงเรียน และทายาทเกษตรกรในชุมชน 69 โรงเรียน ให้บริการทางวิชาการด้านพืชให้แก่เกษตรกร 10,756 ราย จัดทำ แปลงเรียนรู้/แปลงต้นแบบ 6,306 ไร่ ส่งเสริมและพัฒนาการดำเนินงานสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร 464 แห่ง โรงเรียน/ กลุ่มอาชีพ/กลุ่มชาวบ้าน 646 แห่ง ส่งเสริมศิลปหัตถกรรม 1,041 ราย และสอนแนะการจัดทำบัญชี 7,888 ราย

ตลอดจนสืบสาน รักษา ต่อยอดศาสตร์ พระราชา ให้ผู้เรียนรู้และผู้เข้ารับบริการที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์ 688,242 ราย รวบรวมพรรณไม้เพื่อจัดแสดงในพื้นที่อุทยานหลวงราชพฤกษ์ 17,541 รายการ และผ่านการจัดนิทรรศการต่าง ๆ ณ พิพิธภัณฑ์เฉลิมพระเกียรติฯ อาทิ การจัดมหกรรมเฉลิมพระเกียรติฯ การจัดนิทรรศการหมุนเวียนในงาน “ธ สถิตในดวงใจ...นิรันดร” นิทรรศการสร้างต้นแบบฐานการเรียนรู้นอกอาคาร 12 งาน จัดทำโครงการโคก หนอง นา เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และนิทรรศการเกี่ยวกับป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง

2) พัฒนาพื้นที่โครงการหลวง ด้วยการถ่ายทอด

ความรู้แก่เกษตรกร รวม 90,410 ราย ประกอบด้วย ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตพืชแก่เกษตรกร 2,200 ราย ถ่ายทอดความรู้ด้านการประมงแก่ชุมชน 14 แห่ง 207 ราย ปลอ่ยพันธุ์สัตว์น้ำ 42 แหล่งน้ำ ผลิตสัตว์น้ำและปลอ่ยพันธุ์สัตว์น้ำ 1.95 ล้านตัว ส่งเสริมเกษตรกรให้มีการเลี้ยงสัตว์ 860 ราย ถ่ายทอดความรู้การผลิตข้าวให้เกษตรกรและราษฎรชาวเขา 300 ราย ถ่ายทอดองค์ความรู้ตามแนวทางโครงการหลวง 86,843 ราย จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ พร้อมปรับปรุงบำรุงดิน 9,900 ไร่ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งตามศักยภาพ 59 แห่ง ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้านการสหกรณ์ 40 แห่ง

3) บริการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ ถ่ายทอดความรู้

และบริการด้านการประมงแก่เกษตรกร ประชาชน ครู นักเรียน และเยาวชน 152 ครั้ง 7,114 ราย ผูกอบรมเยาวชนนักเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 738 ราย สนับสนุนพันธุ์ สัตว์น้ำ 2.18 ล้านตัว เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านปศุสัตว์ 19,564 ราย บริการวิเคราะห์ดิน-น้ำ-พืช 71,428 ตัวอย่าง ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้สารอินทรีย์ 480,000 ราย และให้ความรู้ด้านการสหกรณ์ 174 ครั้ง มีเกษตรกรและผู้สนใจเข้าร่วมกิจกรรม 16,348 ราย

4) พัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนประมง ส่งเสริมให้ชาวประมงมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำในเขตพื้นที่แหล่งน้ำจืดและชายฝั่งทะเล 36 ชุมชน อบรมยุวประมง 9 ครั้ง 313 ราย พร้อมพัฒนาอาชีพและเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนประมง 250 ชุมชน

5) เสริมสร้างการจัดทำบัญชีครัวเรือนเพื่อการจัดการเศรษฐกิจระดับครัวเรือน ด้วยการอบรมสอนแนวทางการจัดทำบัญชีครัวเรือนแก่เกษตรกร 63,800 ราย

6) ช่วยเหลือด้านหนี้สินสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ด้วยการลดภาระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 3 ต่อปี ระยะเวลา 1 ปี ให้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ประกอบอาชีพการเกษตรที่มีต้นทุนกู้ยืมไม่เกิน 300,000 บาท ได้มีโอกาสนำเงินส่วนที่ได้รับการช่วยเหลือไปฟื้นฟูประกอบอาชีพ ลดต้นทุนในการประกอบอาชีพ ตลอดจนมีเงินทุนไว้อำนาจในครัวเรือน 1,057 แห่ง เกษตรกร 362,883 ราย

3.2 ประเด็น : เศรษฐกิจฐานราก

มุ่งเน้นปรับโครงสร้างเศรษฐกิจฐานรากและเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีคุณธรรม มีการไหลเวียนของระบบเศรษฐกิจระหว่างกันเป็นระบบ และเป็นระบบเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาในด้านอื่น ๆ ในพื้นที่ เกิดการสร้างอาชีพและการกระจายรายได้ สามารถลดปัญหาความเหลื่อมล้ำและไม่เสมอภาคจากระดับชุมชน เพื่อให้รายได้ของประชากรกลุ่มรายได้น้อยเพิ่มขึ้นอย่างกระจายและอย่างต่อเนื่อง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีส่วนร่วมสนับสนุนการดำเนินงาน ดังนี้

1) การพัฒนาศักยภาพประชาชนกลุ่มเป้าหมาย เพื่อช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาทั้งในด้านของการกระจายรายได้สู่ชุมชนและสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้คนในพื้นที่ ให้มีความเข้มแข็งมากขึ้นด้วยการ

1.1) จัดที่ดินให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน 40,401 ราย ปรับปรุงแผนที่แปลงที่ดิน 255,297 ไร่ ตรวจสอบที่ดิน 2.55 ล้านไร่ ผู้เข้ารับบริการศูนย์บริการประชาชน 300,568 ราย และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 31 พื้นที่

1.2) ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) 882 ศูนย์ และศูนย์เครือข่าย 8,210 ศูนย์/เกษตรกร 29,594 ราย ศพก. ได้รับการพัฒนาที่ดิน 882 ศูนย์ พัฒนาศูนย์เรียนรู้เทคโนโลยีการผลิต 327 ศูนย์ เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยี/พัฒนาและส่งเสริมอาชีพด้านพืช 9,240 ราย ด้านปศุสัตว์ 12,237 ราย ด้านประมง 80,264 ราย ส่งเสริมและสนับสนุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 2,288 ราย ด้านหม่อนไหม 850 ราย พัฒนาอาสาสมัครเกษตรด้านบัญชีประจำศูนย์เรียนรู้ 882 ศูนย์ พัฒนาศักยภาพเศรษฐกิจการเกษตรอาสา (ศกอ.) 870 ราย

1.3) การพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) ประกอบด้วย

(1) พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็น Young Smart Farmer 2,936 ราย โดยพัฒนาต่อยอดให้ Young Smart Farmer มีแนวคิดในการทำการเกษตรเชิงธุรกิจเกษตร เตรียมพร้อมเป็นผู้ประกอบการ เกษตรรุ่นใหม่ที่มีการบริหารจัดการการเกษตรด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ ใช้แนวคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม 454 ราย พร้อมทั้ง

ขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ (ศบพ.) 77 ศูนย์ ครอบคลุม 76 จังหวัด และกรุงเทพมหานคร ทั้งด้านการเพิ่มศักยภาพ การดำเนินงานศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ 1,540 ราย รวมถึงปรับปรุง และพัฒนาศูนย์บ่มเพาะเกษตรกรรุ่นใหม่และเครือข่ายศูนย์บ่มเพาะเกษตรกร รุ่นใหม่ เพื่อเป็นศูนย์กลางการทำงานของเครือข่าย ร่วมกันพัฒนาและยกระดับ เกษตรกรรุ่นใหม่ให้เป็นผู้ประกอบการเกษตร และเกิดเครือข่าย Young Smart Farmer ในทุกระดับ ส่งเสริมและสร้างทักษะในการประกอบอาชีพทั้งใน และนอกภาคเกษตร โดยการนำลูกหลานเกษตรกรกลับบ้าน สานต่ออาชีพ การเกษตรเกษตรกรและประชาชนทั่วไปได้รับการอบรมและพัฒนาความรู้ การประกอบอาชีพเกษตรสมัยใหม่ 500 ราย

(2) พัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)

ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) โดยมุ่งหวังให้เกษตรกรไทยมีความพร้อม มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพการเกษตร มีศักยภาพและมีขีด ความสามารถด้านการเกษตร ทดแทนเกษตรกรกลุ่มผู้สูงอายุ สามารถประยุกต์ ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการทำเกษตรกรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดสินค้าเกษตร นำไปสู่การเพิ่มมูลค่า สินค้า ภาคเกษตรต่อผลผลิตมวลรวมของประเทศ ซึ่งในปี 2564 มีแผนการผลิต รายบุคคล (Individual Farm Production Plan : IFPP) เพื่อพัฒนาเป็น Smart Farmer และมีผู้ผ่านการประเมิน 17,640 ราย ส่วนเกษตรกร ปราดเปรื่อง (Smart Farmer) มีแผนธุรกิจเพื่อพัฒนาเป็นผู้ประกอบการเกษตร ดันแบบ ระดับเขต 300 ราย เกิดเครือข่าย Smart Farmer/Smart Farmer ดันแบบ ระดับจังหวัด 1,540 ราย Smart Farmer และ Young Smart Farmer ได้รับการพัฒนาด้านการบริหารจัดการกลุ่ม และกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร 154 กลุ่ม ได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อพัฒนาศักยภาพกลุ่ม และร่วมกัน ทำกิจกรรมด้านการเกษตร แปรรูป และการบริหารจัดการตลาด

ตลอดจนส่งเสริมให้มีการเตรียมความพร้อมทหารกองประจำการที่เป็นบุตรหลานเกษตรกรสู่ การเป็นทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยสนับสนุนวัสดุการเกษตรให้หน่วยทหาร 10 แห่ง เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของหน่วยทหารในพื้นที่ โครงการทหารพันธุ์ดีของมูลนิธิชัยพัฒนาในพระราชานุเคราะห์ ของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี และโครงการทำการเกษตรผสมผสานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสนับสนุนองค์ความรู้

ด้านการเกษตรให้แก่ทหารกองประจำการที่สมัครเข้าร่วมโครงการฯ 210 ราย ซึ่งทหารกองประจำการสามารถองค์ความรู้ พร้อมทั้งวัสดุทางการเกษตรไปใช้ใน กิจกรรมต่าง ๆ โครงการดังกล่าว สามารถต่อยอดทำให้เกิดความรู้และทักษะด้านการเกษตร เพื่อนำไปประกอบอาชีพ มีรายได้หลังปลดประจำการ

1.4) การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเพื่อ แก้ไขปัญหาที่ดินทำกินของเกษตรกร (ส่งเสริมและพัฒนา อาชีพภายใต้ โครงการจัดที่ดินตามนโยบายรัฐบาล) โดยดำเนินกิจกรรมบูรณาการในพื้นที่เป้าหมายการจัดที่ดิน ทำกินให้ชุมชนตามมติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ใน 185 พื้นที่ รวม 62 จังหวัด ส่งเสริมการรวมกลุ่ม ในรูปแบบสหกรณ์ จัดตั้งแล้ว 2 สหกรณ์ 8 กลุ่มเกษตรกร สมาชิกรวมทั้งสิ้น 769 ราย พร้อมทั้งพัฒนาอาชีพ/การตลาด ในรูปแบบเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภายใต้ การใช้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างยั่งยืน ได้รับความรู้ ในการพัฒนาอาชีพการเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ 760 ราย เช่น การเลี้ยงแพะ การเลี้ยงไส้เดือน การทำเกษตรอินทรีย์/ เกษตรผสมผสาน การปลูกพืชผักกระยะสั้น การเพาะเห็ด การแปรรูปผลผลิตเกษตร เป็นต้น รวมถึงอบรมให้ความรู้ ตลาดนำการผลิตแก่สมาชิกสหกรณ์/กลุ่ม เกษตรกร/เกษตรกร ทั่วไปใน 185 พื้นที่ คทช. 3,142 ราย ส่งผลให้ เกษตรกร/ สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่มีอาชีพเกษตรที่แน่นอน และมีรายได้จากการขายผลผลิตการเกษตร 760 ราย รายได้เฉลี่ยเดือนละ 8,500 – 13,400 บาทต่อคน

2) พัฒนาผลิตภัณฑ์และการให้บริการชุมชน โดย

2.1) สร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร พัฒนาความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกร ผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม 31 กลุ่ม จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อวิเคราะห์ศักยภาพให้แก่กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มยุวเกษตรกร รวม 25,001 ราย ส่งเสริมสวัสดิการพัฒนาดินปรับปรุงบำรุงดินให้มีความเหมาะสมกับการผลิตพืชในพื้นที่ ส.ป.ก. 750 ราย

2.2) ยกระดับศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่และผู้ประกอบการ/วิสาหกิจชุมชน ในการผลิตสินค้าชุมชน ส่งเสริมและพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนต้นแบบและสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านทะเบียนวิสาหกิจชุมชน 17,640 ราย ฝึกอบรม การจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนและบัญชีต้นทุนอาชีพ 1,500 แห่ง

2.3) พัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน โดยพัฒนาผลิตภัณฑ์ปลูสัตว์เพื่อพัฒนาเป็นสินค้า OTOP รวม 9 ผลิตภัณฑ์ ได้แก่ 1) ไชนกระเพาะพะโล้่างทอง 2) เปิดแปดริ้วยางซอสพริกไทยดำ 3) ลูกชิ้นดอกกลาดวนศรีสะเกษ 4) ลาบไก่วงคำเก็ม 5) ไส้อั่วไก่ประตูทางตมแขวนทุ่งช้าง 6) ลูกชิ้นพิษณุโลกรามา 7) ไก่วงพะโล้ราชบุรี 8) คั่วกลิ้งโคขุนศรีวิชัย และ 9) มัสมันโคเนื้อรามัน

3) พัฒนากลไกการตลาดและระบบบริหารจัดการ

3.1) ส่งเสริมการพัฒนาระบบตลาด ภายในสำหรับสินค้าเกษตร โดยพัฒนาตลาดสินค้าเกษตร หรือตลาดเกษตรกรที่มีศักยภาพ 77 จังหวัด ส่งเสริมศักยภาพ การบริหารจัดการตลาดข้าวชุมชน 64 กลุ่ม เชื่อมโยงตลาด และกระจายผลผลิตข้าวของสหกรณ์ได้ 22 ตัน มีมูลค่า จำหน่าย 771,348 บาท สหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร 337 แห่ง นำความรู้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้าน การผลิตและการตลาด สินค้าเกษตรไปจัดทำแผนการบริหารจัดการสินค้าเกษตร ระดับจังหวัด (แผน OPP) รวมถึงการเชื่อมโยงเครือข่ายสินค้า

เกษตรกับผู้ใช้สินค้าเกษตรภายในจังหวัด เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดทั้งในรูปแบบ online (Facebook/ Line/ Web page/ Coop Mart) และ onsite (หน้าร้าน/ Modern Trade/ ศูนย์กระจายสินค้าสหกรณ์ CDC/ ตลาดชุมชน) ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดในยุค Next Normal ส่งผลให้ปริมาณธุรกิจรวบรวม และธุรกิจแปรรูปของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในปี 2564 มีจำนวน 44,610 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 จำนวน 676 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.54

3.2) พัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์กลุ่มเกษตรกรและธุรกิจชุมชน โดยผลักดันให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการรวบรวม จัดเก็บ และแปรรูปผลผลิตสินค้าเกษตรของสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร รวมถึงการตลาดได้ตลอดห่วงโซ่อุปทานในพื้นที่เป้าหมาย 75 จังหวัด รวมผลการดำเนินโครงการ 317 แห่ง อบรมการแปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร และพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ก้าวทันตลาด ผู้บริโภคยุค NEW NORMAL ใน 4 ชนิดสินค้า ได้แก่ ข้าว โคนม ยางพารา และประมงปศุสัตว์ รวม 1,001 ราย (ข้าว 329 ราย โคนม 246 ราย ยางพารา 290 ราย และประมงปศุสัตว์ 136 ราย) ส่งผลให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ทั้ง 317 แห่ง นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนากระบวนการรวบรวม จัดเก็บ และแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า อาทิ **โคนม** : การแปรรูปผลิตภัณฑ์นมเป็นโยเกิร์ต ไอศกรีม นมเจลาโต้ เนยสด เนยกระเทียม **ยางพารา** : การวางแผนการผลิตยางแบริเออร์และหลักนำทางยางธรรมชาติ **ข้าว** : เทคนิคการเพิ่มประสิทธิภาพการปลูกข้าว การจัดการแปลงปลูก การใช้เทคโนโลยีในการปลูกข้าว การรับซื้อและคัดข้าวเปลือกคุณภาพเข้าสู่โรงงาน และการผลิตมาตรฐาน GHPs และ HACCP สำหรับโรงสีข้าว **ประมง ปศุสัตว์** : แปรรูปปลานิลแดดเดียวจากเกลือสีชมพู ลูกชิ้นหมู เบเกอรี่ไข่ไก่

จากการดำเนินโครงการดังกล่าว สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร มีปริมาณธุรกิจรวบรวมและธุรกิจแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ในปี 2564 จำนวน 39,418.87 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2563 จำนวน 758.00 ล้านบาท ตลอดจนสนับสนุนอุปกรณ์/สิ่งก่อสร้างเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดเก็บ รวบรวม และแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ในพื้นที่ 40 จังหวัด สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร 81 แห่ง รวม 135 รายการ เช่น รถบรรทุก 6 ล้อ รถแทรกเตอร์ รถดักกล้วย กล้วยกล้วยข้าว เครื่องขัดข้าว เครื่องสีข้าวโพด รถโฟล์คลิฟท์ ถังเก็บน้ำนมดิบ เครื่องจักรรีดยางเครป เครื่องอบแห้ง เครื่องคว่ำกาแฟ อาคารรวบรวมและแปรรูป ลานตาก เป็นต้น พร้อมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ด้วยเทคโนโลยีการบริหารจัดการการเงินการบัญชี 400 แห่ง และศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบประกันภัยการเกษตรเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

4.

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เพื่อปรับสมดุลการบริหารจัดการน้ำ ในการอุปโภคบริโภค เกษตรกรรม อุตสาหกรรม และพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ รวมทั้งการพัฒนาการจัดการลุ่มน้ำ เพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ เน้นหลักของการใช้ประโยชน์ การอนุรักษ์ รักษา พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติ จนเกินความพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมดำเนินงาน ดังนี้

4.1 ประเด็น : การเติบโตอย่างยั่งยืน

เพื่อการอนุรักษ์คุ้มครอง พื้นฟู และสร้างฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพให้มีระบบนิเวศที่สมดุล สนับสนุนการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ทั้งในเมืองและชุมชนให้มีระบบนิเวศที่สมดุล ดูแลการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การบริหารจัดการมลพิษทั้งระบบ ตลอดจนการพัฒนาและดำเนินการโครงการที่ยกระดับ กระบวนทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศให้พัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมอย่างมีคุณภาพ ตามแนวทางการเติบโตอย่างยั่งยืนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตร ทั้งระบบ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลและค่ามาตรฐานสากล โดยจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพร้อมปลูกต้นไม้ยืนต้นโตเร็ว ส่งเสริมการไกล่เกลี่ยเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ในพื้นที่ภาคเหนือ 9 จังหวัด รวม 52,759 ไร่ ลดการเผาในพื้นที่โล่งเตียน 12,000 ไร่ รณรงค์งดเผาตอซัง 50 แปลง และผลิตปุ๋ยหมักสูตร พด. 3,147 ตัน รวมถึงส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร โดยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่เกษตรกร 16,895 ราย

4.2 ประเด็น : การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ

เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบ ในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล บริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้สามารถแก้ไขปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม การขาดแคลนน้ำภาคการผลิตน้ำอุปโภคบริโภค และเพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำ ป้องกันและบรรเทาอุทกภัยพื้นที่ชุมชน พื้นที่เศรษฐกิจสำคัญ โดยตั้งแต่เริ่มต้น จนถึงปัจจุบัน มีการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดใหญ่ 101 โครงการ ขนาดกลาง 893 โครงการ และขนาดเล็ก 19,992 โครงการ พื้นที่ชลประทานรวม 34.93 ล้านไร่ ปริมาณน้ำเก็บกัก 82,911.62 ล้าน ลบ.ม. จัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 2.06 ล้านไร่ และจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม 11.33 ล้านไร่

สำหรับปี 2564 ดำเนินการผันน้ำจากลุ่มน้ำแม่กลองมาลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่างในช่วงฤดูแล้ง ปี 2563/64 จำนวน 498 ล้าน ลบ.ม. จัดสรรน้ำช่วงฤดูแล้ง ปี 2563/64 จำนวน 16,717 ล้าน ลบ.ม. เพาะปลูกพืชในฤดูแล้งได้ 10.32 ล้านไร่ เพิ่มพื้นที่ชลประทาน 149,222 ไร่ ปริมาณน้ำเก็บกัก 62.27 ล้าน ลบ.ม. จัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม 24,282 ไร่ และจัดระบบน้ำเพื่อเกษตรกรรม 56,611 ไร่ นอกจากนี้ยังได้ดำเนินกิจกรรมสำคัญ ๆ ประกอบด้วย

1) การจ้างแรงงานชลประทาน เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรสำหรับงานซ่อมแซม บำรุงรักษา ขุดลอก ปรับปรุงงานชลประทาน โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ก่อสร้างแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำเพื่อชุมชน/ชนบท แก้มลิง การจัดการคุณภาพน้ำ และโครงการป้องกันและบรรเทาภัยจากน้ำ โดยดำเนินการจ้างแรงงานทั่วประเทศ จำนวน 110,746 คน วงเงิน 4,575.48 ล้านบาท

2) ก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดใหญ่ 13 โครงการ ได้แก่ (1) โครงการเพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่กวงอุดมธารา จังหวัดเชียงใหม่ (2) โครงการพัฒนาลุ่มน้ำตาปี-พุมดวง จังหวัดสุราษฎร์ธานี (3) โครงการเขื่อนทดน้ำจากจังหวัดอุดรดิตถ์ (4) โครงการอ่างเก็บน้ำคลองหลวง จังหวัดชลบุรี (5) โครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปราจีนบุรี (6) โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำรี อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดอุดรดิตถ์ (7) โครงการอ่างเก็บน้ำน้ำปีอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดพะเยา (8) โครงการประตูระบายน้ำศรีสองรัก จังหวัดเลย (9) โครงการพัฒนาลุ่มน้ำห้วยหลวงตอนล่าง จังหวัดหนองคาย (10) โครงการผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำประแสร์-หนองค้อ-บางพระ จังหวัดชลบุรี (11) โครงการอ่างเก็บน้ำลำสะพุง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดชัยภูมิ (12) โครงการประตูระบายน้ำบ้านก่อพร้อมระบบส่งน้ำ จังหวัดสกลนคร และ (13) โครงการอ่างเก็บน้ำลำน้ำชี อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดชัยภูมิ

3) การปรับปรุงงานชลประทาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการส่งน้ำ และระบายน้ำในพื้นที่ชลประทานเดิม โดยพื้นที่ชลประทานเดิมได้รับการปรับปรุง 821,687 ไร่

4) การจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน โดยสำรวจออกแบบและจัดหาที่ดิน ก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดกลาง ก่อสร้างแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ชุมชน/ชนบท ก่อสร้างแก้มลิง ตลอดจนทำการศึกษารวบรวม ออกแบบ และจัดหาที่ดิน

5) ปรับปรุงทางน้ำ กางผืนน้ำ พื้นที่รับน้ำอง เขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน จัดทำผังเมือง และระบบป้องกันน้ำท่วมชุมชนและพื้นที่เศรษฐกิจ โดยดำเนินโครงการบรรเทาอุทกภัยอำเภอหาดใหญ่ (ระยะที่ 2) จังหวัดสงขลา โครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช โครงการคลองระบายน้ำหลาก บางบาล-บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ (ระยะที่ 1) โครงการประตูระบายน้ำลำน้ำพุง-น้ำท่าอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดสกลนคร โครงการปรับปรุงคลองยม - น่าน

6) พัฒนาพื้นที่ระดับภาค โดยเพิ่มประสิทธิภาพการเกษตร ปรับปรุง พัฒนาและจัดหาแหล่งน้ำ พร้อมวางระบบป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะสามารถเพิ่มพื้นที่ชลประทานในพื้นที่ภาคเหนือ 15,120 ไร่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 29,418 ไร่ ภาคตะวันออก 1,000 ไร่ ภาคกลางและพื้นที่กรุงเทพมหานคร 2,855 ไร่ ภาคใต้ 5,150 ไร่ และภาคใต้ชายแดน 100 ไร่

7) ปฏิบัติการฝนหลวง จัดตั้งหน่วยปฏิบัติการฝนหลวง 18 หน่วยปฏิบัติการ ขึ้นบินปฏิบัติการฝนหลวง 1,570 วัน ฝนตก 1,485 วัน เพื่อช่วยเหลือพื้นที่การเกษตรที่ประสบภัยแล้ง เต็มน้ำในเขื่อน/อ่างเก็บน้ำ มีพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับประโยชน์ 216 ล้านไร่

5.

ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

5.1 ประเด็น : การบริการประชาชน และประสิทธิภาพภาครัฐ

เพื่อพัฒนาการบริการประชาชน และเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารภาครัฐ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมบูรณาการแลกเปลี่ยนข้อมูลทั้งภายนอกและภายในสังกัด เพื่อให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลสารสนเทศการเกษตร ไปใช้ประโยชน์ ภายใต้แผนงานบูรณาการรัฐบาลดิจิทัล ให้เกิดการขับเคลื่อนอย่างเป็นรูปธรรม เกิดการพัฒนาโครงการ ในรูปแบบ Common Solution สร้างสภาพแวดล้อมที่ดีต่อการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล และสร้างประสิทธิภาพให้การพัฒนา รัฐบาลดิจิทัลลดความซ้ำซ้อนในการพิจารณาขออนุญาต และพัฒนาการทำงานและบริการได้อย่างเท่าทันเทคโนโลยี โดย

1) พัฒนาระบบฐานข้อมูลการเกษตร 1 แพลตฟอร์ม การพัฒนาระบบฐานข้อมูลการเกษตรเป็นการพัฒนา ออกแบบ จัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีโครงสร้าง (Structured Data) และแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Data) ให้สามารถใช้งานร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ สนับสนุนการจัดทำนโยบายมาตรการในบริบทที่แตกต่างกัน ด้านการเกษตร เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลและการสำรวจจัดเก็บข้อมูล ทั้งภายในและภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อีกทั้ง ยังเป็นศูนย์กลางข้อมูลขนาดใหญ่ด้านการเกษตร สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตัดสินใจ คาดการณ์ เตือนภัย เฝ้าระวัง รวมถึงจัดทำรายงานตามความต้องการของผู้ใช้ โดยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์รูปแบบต่าง ๆ เช่น Business Intelligence : BI, Geographic Information System : GIS และปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence : AI) ให้บริการข้อมูล แก่ภาครัฐ เอกชน เกษตรกร ประชาชน สำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงานและการประกอบ กิจกรรมทางการเกษตร โดยผ่านระบบ Public AI และ Coaching Program Platform (CPP)

2) ขับเคลื่อนศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center : AIC) เป็นการขับเคลื่อน การเกษตรสมัยใหม่ ตามนโยบาย Thailand 4.0 ได้รับความร่วมมือจากมหาวิทยาลัย ในการจัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีเกษตร และนวัตกรรม (Agritech and Innovation Center หรือ AIC) รวม 69 สถาบัน 77 แห่ง ใน 77 จังหวัด ซึ่งแบ่งประเภทได้ ดังนี้ ประเภทมหาวิทยาลัย 26 สถาบัน ประเภทมหาวิทยาลัย ราชภัฏ 27 สถาบัน ประเภทมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 5 สถาบัน สถาบันการอาชีวศึกษา 8 สถาบัน และสถาบัน วิทยาลัยชุมชน 3 สถาบัน โดย AIC เป็นศูนย์กลางในการ ให้บริการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเชื่อมโยงความร่วมมือ ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคเกษตร และสถาบันการศึกษา โดยมีสำนักงานเกษตร และสหกรณ์เป็นหน่วยงานที่ขับเคลื่อนในระดับจังหวัด มีการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้ง นำเทคโนโลยีของสถาบันการศึกษาเข้ามาช่วยในการ ขับเคลื่อน ซึ่งผลจากการขับเคลื่อนศูนย์เทคโนโลยีเกษตร และนวัตกรรม (AIC) ตามแผนการตรวจราชการและ การขับเคลื่อนแบบบูรณาการในระดับพื้นที่ ประจำปี 2564 คือ (1) ยกระดับการทำการเกษตรด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการทำการเกษตรโดยมีการรายงานในระบบ Innovation Catalog ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (<https://aic-info.moac.go.th/>) รวมทั้งสิ้น 574 เทคโนโลยี/นวัตกรรม (2) เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมของ AIC ผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) 98 แห่ง รวม 5,974 ราย (3) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) 882 แห่ง มีการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ได้รับจาก AIC จำนวน 69 แห่ง (4) เกิดการใช้นวัตกรรมและเกษตรสมัยใหม่ในมิติขยายผลสู่เกษตรกรแปลงใหญ่ หรือเกษตรกรที่มีความพร้อม 1 แห่ง/1 เขตตรวจราชการ (1 กลุ่มจังหวัด) จำนวน 8 กลุ่มจังหวัด

3) การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(Agri Challenge Model) ให้เชื่อมโยงกับ 5 ยุทธศาสตร์ 15 นโยบาย ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงฯ โดยมอบหมายให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สร้างหอบังคับการ (Control Tower : CT) สำหรับใช้ในการตรวจสอบติดตามการบริหารแผนงานและงบประมาณของกระทรวงและภารกิจสำคัญเร่งด่วน ซึ่งได้กำหนดกรอบสารสนเทศสำคัญเข้าสู่ระบบ ICT ให้สามารถเชื่อมโยงและรายงานผลการดำเนินงานจากหน่วยงานรับผิดชอบภายใต้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สำหรับให้ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงสามารถใช้ข้อมูลจาก ระบบ Control Tower ในการกำกับ ติดตาม ขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อหลัก ดังนี้

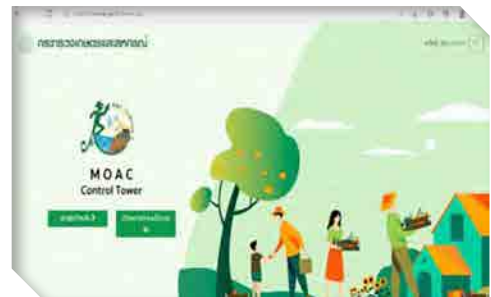
3.1) การบริหารงบประมาณ ประกอบด้วย

การติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ งบประมาณปี งบกลาง เงินกันไว้เบิกเหลือปี งบปรก.เงินกู้ฯ ซึ่งจะเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่ดูแลเรื่องแผนงานและงบประมาณในภาพรวม คือ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เชื่อมต่อกันด้วยระบบฐานข้อมูลทำให้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง หรือมีการใช้จ่ายงบประมาณ ผู้บริหารจะรับทราบได้ทันที รวมถึงระบบจะแสดงแผนการใช้จ่ายสถานะการใช้จ่าย เป้าหมาย ตัวชี้วัด รายเดือน รายไตรมาส จำแนกตามหน่วยงาน สำหรับงบกลาง งบเงินกู้ เงินกันเหลือปี สามารถดูในรายละเอียดของแต่ละโครงการได้

3.2) ภารกิจเร่งด่วน เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และ

นโยบายให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย ผลการดำเนินงาน แผนและค่าเป้าหมายของงานโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ 4,877 โครงการ ขยายพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรฐานราก ยกกระดับศักยภาพแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่ ผลักดันการสร้างเกษตรมูลค่าสูง (แผนแม่บทประเด็นการเกษตร) พัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ ผลักดันการพัฒนา Big Data อย่างเป็นรูปธรรม ยกกระดับ ศพก. สู่นุ้ยพัฒนา Smart Farmer ครบวงจร

3.3) ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร

ประกอบด้วย เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร การแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 และการแก้ไขปัญหาหนี้สินให้เกษตรกร

4) การออกกฎหมายใหม่และการปรับปรุงแก้ไข

4.1) เสนอออกกฎหมายใหม่ 6 ฉบับ ได้แก่

- (1) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง พ.ศ... เพื่อกำหนดมาตรการส่งเสริมและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง
- (2) ร่างพระราชบัญญัติปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์ม พ.ศ. เพื่อกำหนดให้มีมาตรการกำกับดูแลปาล์มน้ำมันและอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ
- (3) ร่างพระราชบัญญัติช้าง พ.ศ. เพื่อกำหนดมาตรการคุ้มครองช้างไทยและการขึ้นทะเบียนช้างเพื่อป้องกันการนำช้างป่ามาสวมสิทธิเป็นช้างบ้าน
- (4) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. เพื่อสร้างความสมดุลของระบบนิเวศและสภาพแวดล้อม สร้างความมั่นคงและความปลอดภัยทางอาหารให้กับเกษตรกรและสังคมไทย และให้มีกลไกที่เอื้อต่อการพัฒนาและส่งเสริมระบบเกษตรกรรมยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และระบบนิเวศของแต่ละชุมชน

(5) ร่างพระราชบัญญัติวิชาชีพลีข้ตวบาล พ.ศ. เพื่อกำหนดมาตรฐานวิชาชีพลีข้ตวบาล ให้มีมาตรฐานเดียวกัน

(6) ร่าง พ.ร.บ. กองทุนการประมงแห่งชาติ พ.ศ. เพื่อให้ผู้ประกอบอาชีพด้านการประมงและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีแหล่งเงินทุนในการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาศักยภาพด้านการประมง ตลอดจนฟื้นฟูและเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการบริหารจัดการด้านการประมง เพื่อสร้างขีดความสามารถด้านการประมงและการแข่งขันทางการค้าทั้งจากการจับสัตว์น้ำ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและการแปรรูปสัตว์น้ำ ให้เป็นที่ยอมรับในตลาดโลก

4.2) เสนอแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเดิม 11 ฉบับ ได้แก่

(1) ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่..) พ.ศ. เพื่อปรับปรุงการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ และให้เกษตรกรมีสิทธิได้รับที่ดินทำกินอย่างถูกต้องและเป็นธรรม

(2) ร่างพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. ... เพื่อปรับปรุงการบริหารจัดการให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และให้ท้องถิ่นและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน

(3) ร่างพระราชบัญญัติกักพืช (ฉบับที่..) พ.ศ. แก้ไขนิยามคำว่า “ใบรับรองสุขอนามัยพืช” “ใบรับรองสุขอนามัยพืชสำหรับการส่งออก” และ “ใบรับรองสุขอนามัย” โดยแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมถึงหนังสือสำคัญที่อยู่ในรูปอิเล็กทรอนิกส์ ตราประทับ เครื่องหมาย หรืออื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานในด้านกักพืชให้สอดคล้องกับแนวทางของข้อตกลงที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก

(4) ร่างพระราชบัญญัติควบคุมยาง (ฉบับที่..) พ.ศ. ... ปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการควบคุมยาง รวมถึงปรับปรุงตำแหน่งกรรมการให้เหมาะสมกับโครงสร้างของหน่วยงาน และแก้ไขหลักเกณฑ์การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การปฏิบัติหน้าที่ และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

(5) ร่างพระราชบัญญัติปุ๋ย (ฉบับที่..) พ.ศ. แก้ไขเพิ่มเติมเรื่องการควบคุมสารปรับปรุงดิน ระบุวันผลิตและวันสิ้นอายุ รุ่่น/วัตถุดิบเป็นส่วนประกอบของปุ๋ยเคมี เงื่อนไขแก้ไขเรื่องการต่อใบอนุญาต

(6) ร่างพระราชบัญญัติพันธุ์พืช (ฉบับที่..) พ.ศ. แก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมถึงการควบคุมพันธุ์เห็ด และสาหร่ายด้วย และปรับปรุงบทบัญญัติให้สอดคล้องตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์ รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการ และกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจรับคืนพืชอนุรักษ์ที่ส่งออกโดยไม่ถูกต้อง

(7) ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช (ฉบับที่..) พ.ศ. ปรับปรุงกฎหมายใหม่ โดยการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ การปรับปรุงว่าด้วยระยะเวลาการคุ้มครอง กำหนดมาตรฐานการคุ้มครองชั่วคราว ปรับปรุงแก้ไขขอบเขตและสิทธินักปรับปรุงพันธุ์ การใช้ประโยชน์พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไปและพันธุ์ป่า การขึ้นทะเบียนชุมชนปรับปรุงคณะกรรมการเพื่อความเหมาะสม

(8) ร่างพระราชบัญญัติจัดระเบียบกิจการแพปลา (ฉบับที่..) พ.ศ. ปรับปรุงบทบัญญัติต่าง ๆ ที่ใช้บังคับมาเป็นเวลานานให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับการประกอบกิจการค้าขาย กิจการประมง การลงทุน รวมถึงการค้าระหว่างประเทศ

(9) ร่างพระราชบัญญัติโคนมและผลิตภัณฑ์นม (ฉบับที่..) พ.ศ. แก้ไขกำหนดให้กรมปศุสัตว์เป็นฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการโคนมฯ แทน อ.ส.ค. และปรับปรุงกลไกการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(10) ร่างพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน (ฉบับที่..) พ.ศ. แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยาม องค์ประกอบและอำนาจหน้าที่คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน เพิ่มอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดินให้ครอบคลุมถึงการทำสำมะโนที่ดินเพื่อการเกษตร การพัฒนาและเก็บรักษาน้ำในดินและน้ำผิวดินเพื่อการเกษตร การให้บริการ สาธิต ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน

(11) ร่างพระราชบัญญัติป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ (ฉบับที่..) พ.ศ. ควบคุมทางทะเบียน เพิ่มความรับผิดชอบของเจ้าของสัตว์ รวมทั้งบทบาทหน้าที่และอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นในการขึ้นทะเบียนสัตว์เลี้ยง

❖ การขับเคลื่อนภาคเกษตร ในช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19

ช่วงการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมา สินค้าเกษตรได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะผลไม้ซึ่งส่วนใหญ่พึ่งพาตลาดส่งออกเป็นหลัก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เร่ง ช่วยแก้ปัญหา ด้วยการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิตอย่างต่อเนื่อง ผ่านคณะทำงานร่วมของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงพาณิชย์ การตกลงความร่วมมือกับ Modern Trade เพื่อส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนากลุ่มผู้ผลิตสินค้าเกษตร สู่ตลาดนำการผลิต ระหว่างเกษตรกรและผู้ประกอบการ เช่น ห้าง Makro ห้าง Tesco Lotus ห้าง Big C รวมถึง การสร้างตลาดออนไลน์ (E-Commerce) เพื่อส่งเสริมและพัฒนากิจการจำหน่ายสินค้าด้านการเกษตร ผ่านช่องทางออนไลน์ เช่น www.ortokor.com www.DGTfarm.com www.ตลาดเกษตรกรออนไลน์.com www.Thailandpostmart.com รวมถึง Facebook Line Lazada Shopee Alibaba และ GRAB พร้อมทั้ง ช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคติดขัด เพื่อให้การจำหน่ายสินค้าพืชผลทางการเกษตร มีความคล่องตัวและเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร อาทิ

◆ การนำลูกหลานเกษตรกรกลับบ้าน สานต่ออาชีพการเกษตร

สนับสนุนให้ลูกหลานสมาชิกสหกรณ์ หรือบุคคลทั่วไปที่ต้องการคืนถิ่นสู่ถิ่นฐานบ้านเกิดได้กลับมาทำอาชีพเกษตรกรรมในบ้านเกิดของตนเอง เพื่อสร้างความมั่นคง ในการประกอบอาชีพการเกษตร และมีรายได้ที่สามารถดำรงชีพได้อย่างยั่งยืน โดยแนะนำส่งเสริมลูกหลานเกษตรกรในการรวมกลุ่มเชื่อมโยงเครือข่ายร่วมกันระหว่างลูกหลาน การวางแผนการผลิต ตลอดจนจัดหาตลาดรองรับ ซึ่งได้จัดอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูกหลานเกษตรกรรวม 2 หลักสูตร คือ (1) หลักสูตรการประกอบอาชีพเกษตรสมัยใหม่ เริ่มตั้งแต่การวางแผนการผลิต การวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ย และการควบคุมแมลงศัตรูพืช ผ่านระบบออนไลน์ 750 คน และ (2) หลักสูตรสร้างทักษะการตลาดสินค้าเกษตร 1,485 คน แนะนำให้ลูกหลานเกษตรกรจัดทำแผนการผลิต การแปรรูป และการตลาด (ทั้งตลาดแบบออนไลน์และตลาดในชุมชน) มีการประกอบอาชีพเกษตรอย่างต่อเนื่องครบทุกจังหวัด/พื้นที่รวม 497 คน พร้อมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำบัญชีรับ - จ่าย ในครัวเรือน บัญชีต้นทุนอาชีพ และการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการพัฒนาอาชีพ 382 ราย ลูกหลานเกษตรกรมีรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.5 รวมยอดจำหน่ายสินค้าเกษตร มูลค่ากว่า 8.69 ล้านบาท

◆ การส่งเสริมการผลิตและจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร

■ **นโยบายขับเคลื่อนการพัฒนาพืชสมุนไพรไทย และพืชทางเลือกอื่น ๆ** เน้นให้เกิดความเชื่อมโยง ในการพัฒนาตลอดห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ตามหลักการ “ตลาดนำการผลิต” ที่เน้นผลิตพืชที่มีศักยภาพ มีความต้องการของตลาด และที่สำคัญสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสมุนไพรไทย ซึ่งเป็นภูมิปัญญาและทรัพยากรของประเทศ โดยจัดทำแผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกพืชสมุนไพร (Land Suitability) ที่สำคัญ และเป็นที่ต้องการของตลาด รวม 24 ชนิด ได้แก่ ขมิ้นชัน ไพล บัวบก กระจับปี่ ฟักทะลายโจร กระจับปี่หลวง กระจับปี่ขาว ข่า ขิง คำฝอย ตะไคร้ บุก พริกไทย และว่านชักมดลูก เก๊กฮวย กระจับแดง ตีปี่ บอระเพ็ด พญาอ้อย เพชรสังฆาต มะระขี้นก มะลิ มะแว้งเครือ มะแว้งต้น พร้อมทั้งขับเคลื่อนนโยบายการปลูกพืชสมุนไพรฟ้าทะลายโจรเพื่อป้อนเป็นวัตถุดิบให้กับผู้ผลิตยาฟ้าทะลายโจรเป็นยาต้านไวรัสโคโรนา-19 โดยคัดเลือกเกษตรกรที่เกษตรกรสมาชิกมีพื้นที่ที่เหมาะสม และ สหกรณ์มีความพร้อมที่เริ่มดำเนินโครงการ 21 แห่ง ในพื้นที่ 11 จังหวัด เกษตรกรสมาชิกปลูกฟ้าทะลายโจร 281 ราย พื้นที่ 104 ไร่ รวม 995,418 ต้น คาดว่าจะมีปริมาณผลผลิต 184,950 กิโลกรัม โดยได้รับการสนับสนุนกล้าพันธุ์จากกรมวิชาการเกษตร 772,500 ต้น และมีแผนที่จะส่งผลผลิตจำหน่ายให้กับหน่วยงานภาคี เครือข่าย เช่น บริษัทผลิตภัณฑ์สมุนไพรไทย จำกัด มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัย โรงพยาบาลอภัยภูเบศร์ และคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เป็นต้น

■ **การส่งเสริมการจำหน่ายทุเรียนผ่านระบบสั่งซื้อล่วงหน้า (Pre-Order platform)** ด้วยแพลตฟอร์มใหม่บนความร่วมมือระหว่างกระทรวงเกษตรฯ กระทรวงพาณิชย์ บริษัทเอกชน และสหกรณ์ผลไม้ เช่น สหกรณ์เมืองชล จังหวัดจันทบุรี ไปประเทศจีนซึ่งเป็นตลาดใหญ่ที่สุดของผลไม้ไทย โดยเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2564 ได้ส่งขึ้นเครื่องบินสุวรรณภูมิไปยังเมืองเซินเจิ้น 20 ตัน และเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2564 จำนวน 25 ตัน สู่เมืองซีอานเมืองเอกของมณฑลส่านซีในภาคตะวันตกเฉียงเหนือของจีน นับว่าเป็นการสร้าง แปรนต์ทุเรียนไทยในระดับสหกรณ์ผลไม้ (Cooperative Farm based Branding) ตามแนวทางเกษตรสร้างสรรค์ (Creative Agriculture) ช่วยให้เกษตรกรชาวสวนทุเรียนและสหกรณ์สามารถขายได้ราคาสูงขึ้น และจะขยายผลไปยังสินค้าเกษตรอื่น ๆ ต่อไป

■ **โครงการ "เกษตรกร Happy" ภายใต้แนวคิด "คนกิน ยิ้มได้ เกษตรกรไทยแฮปปี้" และ "คนไทยไม่ทิ้งกัน"** เพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนในการช่วยเกษตรกรชาวสวนมังคุด เงาะ ลำไย และลองกอง โดยกรมส่งเสริมการบริโภคผลไม้ไทยภายในประเทศ เพิ่มกิจกรรมการค้ำทั้งออฟไลน์และออนไลน์ เพื่อระบบการค้ำที่เป็นธรรม และยกระดับราคาเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร ซึ่งได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงมหาดไทย กรมประชาสัมพันธ์, ททบ.5 กองทัพบก, บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด, บริษัท แกร็บ ประเทศไทย จำกัด, บริษัท เซ็นทรัล กรุ๊ป จำกัด, และเครือข่ายร้านธงฟ้า เป็นต้น

■ **การกระจายข้าวสารเพื่อช่วยเหลือชาวนาและลดค่าครองชีพของผู้บริโภคที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019** โดยร่วมกับเครือข่ายสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ผู้ผลิตและจำหน่ายข้าวสาร 35 แห่ง ปริมาณข้าวสารที่ต้องการกระจาย 20,108 ตัน โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์สนับสนุนเงินอุดหนุนลักษณะจ่ายขาดให้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเพื่อเป็นค่าขนส่งและค่าบรรจุภัณฑ์ รวมทั้งสิ้น 2,100,000 บาท เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายข้าวสารของสหกรณ์ รวมทั้งบรรเทาความเดือดร้อนของสหกรณ์ที่มีข้าวสารและข้าวเปลือกค้างสต็อก รักษาเสถียรภาพราคาข้าวในระบบสหกรณ์ เป็นการเตรียมความพร้อมให้สหกรณ์ในการรับซื้อข้าวเปลือก ปีการผลิต 2564/65 และผู้บริโภคข้าวสารได้บริโภคข้าวสารจากชาวนาในราคาที่เป็นธรรม ช่วยลดค่าครองชีพของผู้บริโภคที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ระหว่างเดือนสิงหาคม – พฤศจิกายน 2564

■ **การกระจายผลไม้ผ่านเครือข่ายสหกรณ์เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของสมาชิกเกษตรกร** จากสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ที่ไม่สามารถกระจายผลไม้ออกนอกแหล่งผลิต และผลผลิตที่ไม่สามารถจำหน่ายภายในประเทศหรือส่งออกได้ โดยใช้วิธีการสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเป็นกลไกในการขับเคลื่อนสู่ผู้บริโภคในราคาที่เป็นธรรม ช่วยกระจายผลไม้และแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาดและยกระดับราคาจำหน่ายผลผลิตในพื้นที่ไม่ให้เกิดกต้ำ ดำเนินการในลักษณะซื้อขาย/แลกเปลี่ยนสินค้าข้าวและผลไม้ 5 ชนิด ได้แก่ มังคุด ลำไย เงาะ ลองกอง และทุเรียน จากสถาบันเกษตรกรต้นทาง 34 แห่ง 20 จังหวัด สหกรณ์ปลายทาง/หน่วยงานราชการ 280 แห่ง 61 จังหวัด ปริมาณซื้อขาย/แลกเปลี่ยน 1,993.94 ตัน มูลค่า 54.937 ล้านบาท

◆ การขับเคลื่อน BCG Model ภาคเกษตร ผลิตภัณฑ์ไทยสู่ 3 สูง ประกอบด้วย

“ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูงและรายได้สูง” ด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมผสมผสานภูมิปัญญา มุ่งยกระดับผลผลิตเกษตรสู่มาตรฐานสูงครอบคลุมทั้งด้านคุณภาพ โภชนาการ ความปลอดภัยและระบบการผลิตที่ยั่งยืน เพื่อเป้าหมายให้การทำการเกษตรเป็นอาชีพที่สร้างรายได้สูงด้วยการผลิตสินค้าเกษตรที่เน้นความเป็นพรีเมียม มีความหลากหลาย และกำหนดราคาขายได้ตามคุณภาพของผลผลิตเกษตร โดยรวบรวมประเด็นและกิจกรรมเพิ่มเติมภายใต้ BCG Value Chain ภาคการเกษตร และพิจารณาโครงการ/กิจกรรมของหน่วยงานต่าง ๆ คัดเลือกโครงการที่สอดคล้องกับกรอบการดำเนินงาน BCG Value Chain ภาคการเกษตร ภายใต้หลักการ “ตลาดนำการผลิต” จำนวน 39 โครงการ ในระดับกรมและระดับจังหวัดด้วย เพื่อให้การจัดทำแผนงาน/โครงการขับเคลื่อนการดำเนินงานภาคเกษตรด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกันตลอดห่วงโซ่คุณค่า และให้เกิดผลเป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง พร้อมได้คัดเลือกพื้นที่นำร่อง 5 จังหวัด ได้แก่ ราชบุรี พัทลุง จันทบุรี ขอนแก่น และลำปาง

◆ การทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับหน่วยงานต่าง ๆ อาทิ

■ **การลงนามพิธีสารว่าด้วยข้อกำหนดในการกักกันโรคและตรวจสอบสำหรับการส่งออกและนำเข้าผลไม้ผ่านประเทศที่สามระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนจีน** โดยได้ลงนามร่วมกับ Mr.Wang Lingjun รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการศุลกากรแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ส่งผลให้มีด่านนำเข้า - ส่งออกสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น รวมทั้งสิ้น 16 ด่าน โดยเป็นด่านของไทย 6 ด่าน (เชียงใหม่ มุกดาหาร นครพนม บ้านฝักกาด บึงกาฬ หนองคาย) และด่านของจีน 10 ด่าน (ไห่ยว้อกว่าน โมฮาน ตงซิง ด่านรถไฟผิงเสียง ด่านรถไฟโมฮาน เหวอโซ่ว ด่านรถไฟเหอโซ่ว หลงปิง เทียนเป่า และสุยโซ่ว) ซึ่งที่ผ่านมาไทยและจีนได้มีการลงนามพิธีสารเกี่ยวกับการส่งออกและนำเข้าผลไม้ทางบกผ่านประเทศที่สาม ทั้งหมด 2 ฉบับ ได้แก่ เส้นทาง R9 ซึ่งลงนามเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2552 และเส้นทาง R3A ลงนามเมื่อวันที่ 21 เมษายน 2554 ทั้งนี้ พิธีสารทั้ง 2 ฉบับ ครอบคลุมผลไม้จากไทย 22 ชนิด การขยายด่านขนส่งเป็นผลดีต่อสินค้าเกษตร ให้สามารถกระจายไปยังมณฑลต่าง ๆ ของจีนได้อย่างทั่วถึงในระยะสั้น และจัดส่งได้รวดเร็วกว่าการขนส่งทางเรือที่สำคัญเป็นการสร้างโอกาสให้กับพี่น้องเกษตรกร เพราะเมื่อมีการส่งออกกระจายสินค้าได้รวดเร็ว ย่อมส่งผลให้ราคาสินค้าเกษตรไทยมีราคาดี อีกทั้งผู้บริโภคจีน ยังได้มีโอกาสบริโภค ลิ้มลองรสชาติผลไม้ไทยได้จำนวนมากและหลากหลายชนิดมากขึ้น

■ **การลงนามบันทึกความร่วมมือ (MOU) ระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) และสมาคมการค้าตลาดกลางค้าส่งสินค้าเกษตรไทย (TAWMA)** ในการส่งเสริมและสนับสนุนการนำมาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.) ไปปฏิบัติใช้สำหรับตลาดกลาง เริ่มตั้งแต่การ คัดแยกคุณภาพ ตัดแต่งบรรจุ ตลอดจนการขนส่ง เพื่อให้สินค้าคงคุณภาพ ลดการสูญเสีย จนถึงปลายทางผู้บริโภค นำร่องที่ “ตลาดไท” ซึ่งถือว่าเป็นตลาดที่ใหญ่ที่สุดในอาเซียน และมีความสำคัญต่อห่วงโซ่ของสินค้าเกษตรและอาหาร จากนั้นจะนำต้นแบบจาก “ตลาดไท” ขยายผลไปยังตลาดกลางสินค้าเกษตรแห่งอื่นเพิ่มเติมในปีถัดไป

■ **การลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือว่าด้วยการสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า** ให้มีศักยภาพในการแข่งขันเพิ่มขึ้นร่วมกัน ระหว่างสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร โดยกองทุนปรับโครงสร้างการผลิตภาคการเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ (กองทุน FTA) และหน่วยงานภาคีภาครัฐและเอกชน รวม 9 หน่วยงาน เพื่อสร้างความร่วมมือพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าในทุก ๆ กรอบการค้าเสรีทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยเฉพาะสินค้าเกษตรที่ได้รับผลกระทบ เช่น โคเนื้อ โคนม น้านมดิบ ข้าว ชา กาแฟ ผัก และผลไม้ เป็นต้น

■ **การลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรและการสนับสนุนพื้นที่จำหน่ายและกระจายผลผลิตทางการเกษตรระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงกลาโหม** โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ข้าราชการทหารและครอบครัว รวมถึงประชาชนในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ มีโอกาสได้เข้าถึงผลผลิตทางการเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพในราคาที่เป็นธรรม อีกทั้งเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรให้มีจุดจำหน่ายและกระจายผลผลิตทางการเกษตรบรรเทาผลกระทบจากกรณีผลผลิตทางการเกษตรล้นตลาดและมีราคาตกต่ำ อันเนื่องมาจากสถานการณ์ต่าง ๆ พร้อมสนับสนุนพื้นที่สำหรับเป็นจุดจำหน่ายและกระจายสินค้าเกษตรในจังหวัดต่าง ๆ รวมถึงพื้นที่ใกล้เคียง โดยจะสนับสนุนและคัดเลือกพื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อจำหน่ายและกระจายผลผลิตทางการเกษตร (Drop Point) และรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรจากเกษตรกรตามความต้องการและศักยภาพของหน่วย เช่น ผลผลิตปศุสัตว์ ประมง ผักและผลไม้ตามฤดูกาล ผลิตภัณฑ์นม ไข่ สินค้าเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ซึ่งได้กำหนดพื้นที่ที่พร้อมให้การสนับสนุน รวม 42 พื้นที่ ครอบคลุมทุกภาคในพื้นที่ของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ

◆ **การจัดทำโครงการ "แบ่งปันน้ำใจ เกษตรไทยสู้โควิด-19"**

โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน ในการนำสินค้าเกษตรคุณภาพ รวมถึงสินค้าอุปโภค บริโภค อาทิ กลั้วยหอม ลำไย แก้วมังกร มังคุด เงาะ แดงกวาง มะเขือเปราะ ถั่วฝักยาว พริกชี้ฟ้า กะเพรา คื่นช่าย ฟักทอง ขนมหั้วกรอบ กาแฟ ซิวข้าว และน้ำดื่ม ส่งต่อไปยังโรงพยาบาล โรงพยาบาลสนาม และสนับสนุนเรือ่นจำ ทั้งในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรทางการแพทย์ และเจ้าหน้าที่ทุกภาคส่วน ตลอดจนประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากโควิด - 19

◆ การจัดทำโครงการภายใต้นโยบายฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ด้านการเกษตร โดยจัดทำข้อเสนอโครงการผ่านสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งมีโครงการที่ผ่านการอนุมัติจากมติคณะรัฐมนตรี รวมทั้งสิ้น 29 โครงการ งบประมาณรวม 25,213.04 ล้านบาท โดยมีผลการดำเนินงาน ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2564 ดังนี้

■ แผนงานลงทุนและกิจกรรมที่สามารถพลิกฟื้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จำนวน 4 โครงการ งบประมาณ 17,369.32 ล้านบาท ประกอบด้วย

1. โครงการพัฒนารัฐกิจบริการดินและปุ๋ยเพื่อชุมชน (One Stop Service) งบประมาณ 169.89 ล้านบาท เบิกจ่าย 149.79 ล้านบาท โดยกรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการในพื้นที่ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.) 394 ศูนย์/อำเภอ 63 จังหวัด กลุ่มเป้าหมาย คือ เกษตรกร 107,000 ราย จากสมาชิกศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน และเกษตรกรแปลงใหญ่ที่ปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ เช่น ข้าว ไม้ผล พืชผัก อ้อย ยางพาราข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน เป็นต้น โดย ศดปช. ทั้ง 394 ศูนย์ ได้จดทะเบียนเป็นผู้จำหน่ายปุ๋ยกับกรมวิชาการเกษตร สามารถให้บริการตรวจวิเคราะห์ดิน ให้คำแนะนำการจัดการดินและปุ๋ยให้กับเกษตรกร 113,950 ราย ให้บริการจำหน่ายแม่ปุ๋ย 81,455 กระสอบ และให้บริการผสมปุ๋ย 4,067,218 กิโลกรัม ทำให้เกิดการจ้างงานในชุมชน 1,803 คน ในส่วนของการนำความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรนำความรู้ไปปฏิบัติ 108,036 ราย (ร้อยละ 94.81 ของเกษตรกรที่ได้รับคำแนะนำ) ในพื้นที่ 1.34 ล้านไร่ ทำให้ปริมาณการใช้ปุ๋ยลดลง 55,335.41 ตัน (ร้อยละ 45.64 จากการใช้ปุ๋ยก่อนเข้าร่วมโครงการ) ส่งผลให้ต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีลดลงร้อยละ 36.91 คิดเป็นมูลค่า 594.24 ล้านบาท นอกจากนี้ ได้มีการพัฒนา Platform และ Application รู้ดิน รู้ปุ๋ย เพื่อให้คำแนะนำการใช้ปุ๋ยแก่เกษตรกร และเชื่อมโยงการจำหน่ายปุ๋ยของ ศดปช.

2. โครงการปรับโครงสร้างการผลิต การรวบรวม และการแปรรูปของสถาบันเกษตรกรรองรับผลผลิตทางการเกษตร งบประมาณ 1,693.50 ล้านบาท เบิกจ่าย 1,583.96 ล้านบาท โดยสนับสนุน งบประมาณเงินอุดหนุนเพื่อจัดซื้อจัดหาเครื่องจักรกลการเกษตร อุปกรณ์การตลาด และโครงสร้างพื้นฐานให้แก่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร 251 แห่ง ใน 60 จังหวัด จำนวน 486 รายการ

3. โครงการยกระดับแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่และเชื่อมโยงตลาด ระยะที่ 1 ดำเนินการโดยกรมส่งเสริมการเกษตร กรมการข้าว กรมหม่อนไหม กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และการยางแห่งประเทศไทย มีกลุ่มแปลงใหญ่ที่ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด 3,379 แปลง วงเงิน 9,473.494 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 9,305 ล้านบาท 3,377 แปลง ผลการดำเนินงาน ได้แก่ จัดทำระบบน้ำ/ชุดเจาะบ่อบาดาล/ระบบสูบน้ำพลังงานแสงอาทิตย์ 147 แปลง ระบบไฟฟ้าพร้อมอุปกรณ์/ระบบไฟฟ้าพลังงานแสงอาทิตย์ 695 แปลง พร้อมทั้งจัดหาเครื่องจักรกลทางการเกษตร อาทิ รถแทรกเตอร์ 519 คัน เครื่องผสมปุ๋ย (อัดเม็ด) 45 เครื่อง เครื่องปรับระดับดิน 780 เครื่อง ตลอดจนก่อสร้างโรงเรือน และสิ่งปลูกสร้างอื่น รวม 602 แปลง ส่งผลให้สามารถยกระดับการผลิตด้วยเกษตรสมัยใหม่ 3,306 แปลง การพัฒนาคุณภาพ/มาตรฐาน 1,213 แปลง การเชื่อมโยงตลาด 841 แปลง (หมายเหตุ* 1 แปลงสามารถดำเนินการได้หลายกิจกรรม)

4. โครงการเพิ่มศักยภาพและปรับปรุงเครื่องจักรอุปกรณ์ปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว งบประมาณ 1,601.43 ล้านบาท เบิกจ่าย 433.92 ล้านบาท โดยกรมการข้าวดำเนินการในศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว 20 แห่ง เพื่อเพิ่มการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์ขยาย อาทิ จัดซื้อชุดเครื่องจักรพร้อมระบบจัดเรียงแบบอัตโนมัติ 20 ชุด ปรับปรุง/เพิ่มเติมระบบไฟฟ้าควบคุมเครื่องจักร 18 ชุด ก่อสร้างอาคารโรงงานพร้อมติดตั้งเครื่องจักรอุปกรณ์เพื่อการปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ ประจำโรงงานปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ โรงงานใหม่ 4 แห่ง

■ **แผนงานฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นและชุมชน** 24 โครงการ งบประมาณ 3,618.90 ล้านบาท ได้แก่

1. โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ งบประมาณ 3,562.32 ล้านบาท เบิกจ่าย 2,140.55 ล้านบาท โดยสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ดำเนินการพัฒนาพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่ ทั้งหมด 75 จังหวัด 4,009 ตำบล เกษตรกรที่สนใจ เข้าร่วมโครงการ และผ่านเกณฑ์การคัดเลือก 28,332 ราย (เกษตรกรทั่วไป 27,117 ราย/5 ประสาน 1,215 ราย) ดำเนินการ จ้างงานในพื้นที่ 13,736 ราย

2. โครงการที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่อยู่ในจังหวัดสกลนคร และเป็นหน่วยรับ งบประมาณ 23 โครงการ งบประมาณ 56.58 ล้านบาท เบิกจ่าย 50.71 ล้านบาท อาทิ โครงการสนับสนุนการเพิ่มมูลค่า และพัฒนาการผลิตภัณฑ์กลุ่มแปรรูปสินค้าประมงในจังหวัดสกลนคร โครงการเลี้ยงไก่เพื่อเพิ่มรายได้เสริมในครัวเรือน จังหวัดนันทบุรี โครงการเสริมศักยภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ต่อยอดธุรกิจเกษตร ในจังหวัดเพชรบูรณ์

3. แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 1 โครงการ คือ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำ บริหารจัดการน้ำ และเพิ่มพื้นที่ชลประทาน งบประมาณ 4,224.82 ล้านบาท เบิกจ่าย 960.81 ล้านบาท โดยดำเนินการในพื้นที่ 44 จังหวัด พัฒนา/ปรับปรุง/ซ่อมแซมแหล่งน้ำและระบบชลประทาน 354 รายการ ปัจจุบันสามารถเพิ่มปริมาณความจุ 6.56 ล้าน ลบ.ม. พื้นที่ชลประทาน 11,607 ไร่ พื้นที่รับประโยชน์ 130,138 ไร่ ครัวเรือนรับประโยชน์ 44,466 ครัวเรือน และการจ้างแรงงาน 8,874 คน ทั้งนี้ หากดำเนินการแล้วเสร็จจะสามารถเพิ่มพื้นที่ชลประทาน 19,667 ไร่ พื้นที่รับประโยชน์ 196,422 ไร่ ความจุเพิ่มขึ้น 26.98 ล้าน ลบ.ม. ครัวเรือนรับประโยชน์ 63,414 ครัวเรือน

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2564 และแนวโน้มปี 2565

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2564

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ปี 2564 ขยายตัวร้อยละ 1.5 เมื่อเทียบกับ ปี 2563

โดยสาขาพืช สาขาบริการทางการเกษตร และสาขาปศุสัตว์ ขยายตัวร้อยละ 3.3 3.7 และ 1.5 ตามลำดับ ส่วนสาขาปศุสัตว์และสาขาประมงหดตัวร้อยละ 2.4 และ 3.0 ตามลำดับ

ปัจจัยบวก

■ ปริมาณน้ำฝนที่เพิ่มขึ้นตั้งแต่ช่วงปลายปี 2563 ต่อเนื่องถึงปี 2564 ทำให้ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำที่สำคัญและในแหล่งน้ำตามธรรมชาติมากขึ้นเพียงพอสำหรับการเพาะปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และทำประมง รวมถึงสภาพอากาศที่เอื้ออำนวยมากขึ้น และการเริ่มต้นฤดูฝนที่เร็วกว่าปี 2563 ทำให้เกษตรกรขยายพื้นที่และทำการเพาะปลูกเพิ่มขึ้น ประกอบกับราคาสินค้าเกษตรหลายชนิดปรับตัวดีขึ้น จึงทำให้เกษตรกรเพิ่มการผลิตและมีการบำรุงดูแลรักษามากขึ้น

■ การดำเนินนโยบายและมาตรการของภาครัฐในการส่งเสริมอาชีพเกษตรกร อาทิ การขยายช่องทางการตลาดทั้งตลาดออนไลน์และออฟไลน์ ทำให้เกษตรกรมีช่องทางในการจำหน่ายสินค้าเกษตรมากขึ้น มาตรการเยียวยาและฟื้นฟูเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 เช่น การส่งเสริมอาชีพเกษตรกร และการพักชำระหนี้ รวมถึงการประกันรายได้ ทำให้เกษตรกรสามารถทำการผลิตและบริหารจัดการสินค้าเกษตรให้ออกสู่ตลาดได้อย่างต่อเนื่อง

■ มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐ อาทิ โครงการ “เราเที่ยวด้วยกัน” และโครงการ “คนละครึ่ง” รวมทั้งการผ่อนคลายมาตรการล็อกดาวน์หลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ในประเทศคลี่คลาย ทำให้คนไทยมีการเดินทางท่องเที่ยวและบริโภคสินค้ามากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารเพิ่มขึ้น

■ การฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก และการผ่อนคลายมาตรการการควบคุมการระบาดของ COVID-19 ของหลายประเทศ รวมถึงความเชื่อมั่นในคุณภาพมาตรฐานในสินค้าเกษตรของไทยทำให้หลายประเทศยังคงมีความต้องการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารของไทย ส่งผลให้มีคำสั่งซื้อสินค้าเกษตรเข้ามาอย่างต่อเนื่อง ทำให้การส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ขยายตัว

ปัจจัยลบ

■ พายุไต้ฝุ่นซินเตียนหมู่ที่เข้าสู่ประเทศไทยในช่วงปลายเดือนกันยายน 2564 ทำให้มีฝนตกหนักต่อเนื่อง เกิดน้ำท่วมหลากในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ชุมชนและพื้นที่เกษตรของภาคเหนือตอนล่างภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

■ สถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ที่ยังคงยืดเยื้อ ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมการผลิตของโรงงานแปรรูปบางแห่งต้องหยุดชะงักลง เกิดการขาดแคลนแรงงาน และการขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์ ที่เป็นอุปสรรคในด้านการขนส่งสินค้า

■ ความกังวลเกี่ยวกับการระบาดของโรคสัตว์ในประเทศเพื่อนบ้านส่งผลให้ต้องมีการควบคุมปริมาณการผลิตและมีการเฝ้าระวังที่เข้มงวดยิ่งขึ้น

■ ราคาปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้นทั้งราคาน้ำมันและราคาวัตถุดิบอาหารสัตว์ ซึ่งส่งผลต่อต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร

แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรปี 2565

แนวโน้มเศรษฐกิจการเกษตรในปี 2565 คาดว่าจะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 2.0 - 3.0 โดยสาขาพืชขยายตัวร้อยละ 2.7 - 3.7 สาขาปศุสัตว์ขยายตัวร้อยละ 0.7 - 1.7 สาขาประมงขยายตัวร้อยละ 0.2 - 1.2 สาขาบริการทางการเกษตรขยายตัวร้อยละ 3.0 - 4.0 และสาขาป่าไม้ขยายตัวร้อยละ 1.5 - 2.5 โดยมีปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

- สภาพอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตรและปริมาณฝนที่มากขึ้น ทำให้คาดว่าจะมีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับการเพาะปลูกและไม่ประสบปัญหาภัยแล้ง
- การดำเนินนโยบายด้านการเกษตรที่ต่อเนื่องทั้งการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การจัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพิ่มช่องทางให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ข้อมูลเพื่อการวางแผนการผลิต การแปรรูป และการตลาด โดยใช้หลักการตลาดนำการผลิต บริหารการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการผลิต และยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตร สร้างมาตรฐานสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับ ส่งเสริมการรวมกลุ่ม ผลิตและแปรรูปสินค้าเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและตอบโจทย์การบริโภค รวมทั้งพัฒนาระบบโลจิสติกส์เพื่อการบริหารจัดการสินค้าเกษตร
- ศักยภาพในการผลิตสินค้าเกษตรของไทยและความเชื่อมั่นในคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรของไทย เป็นโอกาสของภาคเกษตรไทยที่ประเทศต่าง ๆ มีการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารจากประเทศไทยเพิ่มขึ้น
- สถานการณ์เศรษฐกิจไทยโดยรวม ปี 2565 ที่มีแนวโน้มขยายตัวได้ รวมทั้งมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐที่ต่อเนื่อง ช่วยสนับสนุนให้มีการเดินทางท่องเที่ยวและการบริโภคสินค้ามากขึ้น ส่งผลให้ความต้องการสินค้าเกษตรและอาหารเพิ่มขึ้น
- เศรษฐกิจโลกในปี 2565 มีแนวโน้มขยายตัวได้ รวมถึงความร่วมมือและข้อตกลงทางการค้า ที่จะมีการกลับมาเจรจาอีกครั้งเป็นโอกาสให้ประเทศไทยมีการส่งออกสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ได้มากขึ้น

อัตราการเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร

หน่วย: ร้อยละ

สาขา	2564	2565
ภาคเกษตร	1.5	2.0 - 3.0
พืช	3.3	2.7 - 3.7
ปศุสัตว์	-2.4	0.7 - 1.7
ประมง	-3.0	0.2 - 1.2
บริการทางการเกษตร	3.7	3.0 - 4.0
ป่าไม้	1.5	1.5 - 2.5

ที่มา : กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (ประมาณการ ณ เดือนพฤศจิกายน 2564)

แนวทางการดำเนินงานในปี 2565 “เหลือหลัง แลหน้า รองรับ Next Normal”

ปัจจุบันโลกกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในหลายมิติ จากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความเสื่อมโทรมของสภาพดินและทรัพยากรธรรมชาติ ก่อให้เกิดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีที่ก้าวเข้าสู่โลกดิจิทัลอย่างรวดเร็ว หรือแม้แต่การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ อันเป็นตัวเร่งให้การดำเนินชีวิตของประชากรโลกแตกต่างไปจากเดิมอย่างสิ้นเชิง ดังนั้น ภาคเกษตรจึงต้องปรับตัวให้ทันกับความท้าทายสู่การใช้ชีวิตแบบ New Normal และความท้าทายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น (NEW NORMAL สู่ NEXT NORMAL)

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้พิจารณาถึงสิ่งที่เคยดำเนินการมาแล้วในอดีต และนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับปัจจุบันและอนาคต เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงให้บรรลุเป้าหมาย การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร วางรากฐานการทำงาน of กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อรองรับความปกติใหม่ (New Normal) และพร้อมรองรับสู่ความปกติถัดไป (Next Normal) ในปี 2565 โดยยึดเกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาทุกด้าน ภายใต้แนวทางการขับเคลื่อน 4 แนวทางหลัก คือ

1. การพัฒนาบุคลากรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ด้วยการสร้าง Service mind มองว่าเกษตรกรคือลูกค้าคนสำคัญ พัฒนาศักยภาพของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เป็น Smart Officer มีความรอบรู้ (รู้ลึกในงานที่ทำ รู้กว้างในสถานการณ์รอบตัว) ประยุกต์ใช้องค์ความรู้เพื่อถ่ายทอดให้กับเกษตรกรด้วยช่องทางที่หลากหลาย และเข้าถึงเกษตรกรได้อย่างเหมาะสม สร้างความเข้าใจและความตระหนักในบทบาทความสำคัญของบุคลากร เพื่อให้มีความภาคภูมิใจในการเป็นบุคลากรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยการสร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจนให้กับบุคลากรในทุกระดับและมีสวัสดิการที่เหมาะสม

2. การพัฒนากระบวนการทำงาน

ด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบูรณาการภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์อย่างแท้จริงระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัด โดยมีเกษตรกรและพื้นที่เป้าหมายเดียวกันในการปฏิบัติงานระดับพื้นที่ จัดทำโครงการแบบเฉพาะเจาะจง (Tailor-made Project) เพื่อให้การจัดทำโครงการมีความเหมาะสมตามศักยภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ สร้างกลไกการทำงาน กำกับติดตามงานและการให้แนวทางแก้ปัญหาโดยตรงปลัดกระทรวง ผู้ตรวจราชการกระทรวง ผู้ตรวจราชการกรม และคณะกรรมการ/คณะทำงานในระดับพื้นที่ ตลอดจนสร้างกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรได้อย่างเหมาะสม จัดทำหลักสูตรออนไลน์ เพื่อเผยแพร่ให้กับเกษตรกรทุกช่องทาง

3. งานวิจัยภาคเกษตร

ด้วยการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเปิดโอกาสให้เกษตรกรมีส่วนร่วม ตั้งแต่การกำหนดโจทย์ งานวิจัยตามความต้องการของเกษตรกร การกำหนดกระบวนการวิจัยให้สอดคล้องกับพื้นที่ สนับสนุนงานวิจัยให้ครอบคลุม ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เพื่อเชื่อมโยงให้เกิดการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ ต่อยอดคุณค่าของสินค้าเกษตร ตลอดจนพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาด เกษตรกรรายย่อยสามารถนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือ ต่อยอดงานวิจัย สร้างแรงจูงใจให้นักวิจัย และสนับสนุนผู้ที่ต้องการนำงานวิจัยไปขยายผล ตลอดจนการนำผลงานวิจัยมาใช้อย่างจริงจังผ่านการถ่ายทอดจากศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) 882 ศูนย์ ศูนย์เทคโนโลยีเกษตร และนวัตกรรม (AIC) และสถาบันการศึกษาใน 77 จังหวัด

4. กลไกการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาภาคเกษตรจากทุกภาคส่วน

ด้วยการนำจุดแข็งหรือศักยภาพของแต่ละภาคส่วนมาสนับสนุนการพัฒนาภาคเกษตร โดยมีกระทรวงเกษตร และสหกรณ์เป็นแกนหลักที่จะชักกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ตลอด โซ่อุปทาน เช่น **เครือข่ายด้านการผลิต** ร่วมกับโรงงานอุตสาหกรรม ภาคเอกชนในการสนับสนุนการบริหารจัดการการเกษตร ในรูปแบบกลุ่มเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพตลอดห่วงโซ่มุ่งกำหนดการผลิตให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ส่งเสริมการปลูกพืชทางเลือกใหม่ในพื้นที่ไม่เหมาะสมร่วมกับการใช้ contract farming เพื่อสร้างความมั่นใจทั้งกับผู้ผลิตและผู้รับซื้อ **เครือข่ายด้านการแปรรูปและตลาด** ร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงคมนาคม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้า แห่งประเทศไทย แพลตฟอร์มตลาดออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อเชื่อมโยงด้านการตลาดให้มีความหลากหลาย ใช้ในการซื้อขายได้จริง ลดปัญหาสินค้าเกษตรล้นตลาด การสร้างเสถียรภาพและยกระดับราคาสินค้าเกษตร ร่วมกับกระทรวงคมนาคมและภาคเอกชน ในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตรที่เหมาะสมกับเกษตรกร ร่วมกับระบบสหกรณ์และกระทรวงอุตสาหกรรม ในการพัฒนา สินค้าเกษตรเพื่อแปรรูปให้มีมูลค่าสูง พร้อมทั้งบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเป็นฐานข้อมูลขนาดใหญ่สำหรับ หน่วยงานภาครัฐและมีการใช้ข้อมูลร่วมกัน เป็นข้อมูลเดียวกัน ให้เกิดการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีการรวบรวม ข้อมูลและการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งสินค้า การตลาดและทรัพยากร ครอบคลุม พื้นที่ทั้ง 77 จังหวัด เพื่อบริหารจัดการสินค้าเกษตรและทรัพยากรทางการเกษตร และนำไปใช้วางแผนการผลิตอย่างเป็น ระบบ รวมถึงการรับรู้ความต้องการคุณภาพและปริมาณของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

แนวทางการดำเนินงานในปี 2565 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์นี้ คาดหวังว่าจะสามารถพัฒนาการเกษตรของไทย ให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

» ภาคผนวก

สถานที่ตั้งส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ : Ministry of Agriculture and Cooperative
<http://www.moac.go.th>

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ :
Office of the Permanent Secretary Ministry of Agriculture and Cooperative

ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทรศัพท์กลาง ๐ ๒๒๘๑ ๕๙๕๕, ๐ ๒๒๘๑ ๕๘๘๔ <http://www.opsmoac.go.th>

กรมชลประทาน : The Royal Irrigation Department

๘๑๑ ถนนสามเสน แขวงถนนนครไชยศรี เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐
โทรศัพท์ ๐๒ ๒๔๑ ๐๐๒๐ ถึง ๒๙ โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๓๐๒๕ <http://www.rid.go.th>

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ : Cooperative Auditing Department

๑๒ ถนนกรุงเกษม แขวงวัดสามพระยา เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๖๒๘ ๕๒๔๐-๕๙ โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๕๘๘๑ <http://www.cad.go.th>

กรมประมง : Department of Fisheries

๕๐ เกษตรกลาง ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๖๒ ๐๖๐๐-๑๕ โทรสาร ๐ ๒๕๖๒ ๐๕๖๔ <http://www.fisheries.go.th>

กรมปศุสัตว์ : Department of Livestock Development

๖๙/๑ ถนนพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๕ ๕๑๓๖-๘
โทรสาร ๐ ๒๒๕๑ ๐๙๘๖ <http://www.dld.go.th>

กรมพัฒนาที่ดิน : Land Development Department

๒๐๐๓/๖๑ หมู่ ๕ ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๙๔๑ ๑๙๖๘-๘๕ โทรสาร ๐ ๒๙๔๑ ๒๒๒๗ <http://www.ddd.go.th>

กรมวิชาการเกษตร : Department of Agriculture

๕๐ ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๕๗๙ ๐๑๕๑-๘ <http://www.doa.go.th>

กรมส่งเสริมการเกษตร : Department of Agricultural Extension

ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว จตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐ โทรศัพท์ ๐ ๒๕๗๙ ๐๑๒๑-๘, ๐ ๒๙๔๐ ๖๐๘๐-๙๕
โทรสาร ๐ ๒๕๗๙ ๓๐๑๘ <http://www.doae.go.th>

กรมส่งเสริมสหกรณ์ : Cooperative Promotion Department

12 ถนนกรุงเกษม เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200 โทรศัพท์ 0 2628 5133-4
โทรสาร 0 2282 6078 <http://www.cpd.go.th>

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม : Agricultural Land Reform Office

ถนนราชดำเนินนอก เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200 โทรศัพท์ 0 2282 9004, 0 2282 9006, 0 2282 9035-38
โทรสาร 0 2281 0815 <http://www.alro.go.th>

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ :

National Bureau of Agriculture Commodity and Food Standards
50 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0 2561 2277
โทรสาร 0 2561 2096 <http://www.acfs.go.th>

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร : Office of Agriculture Economics

50 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0 2940 7224-6
โทรสาร 0 2940 7210 <http://www.oae.go.th>

กรมการข้าว : Rice Department

50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทรศัพท์ 0 2561 3236, 0 2561 3056
<http://www.ricethailand.go.th>

กรมหม่อนไหม : The Queen Sirikit Department of Sericulture

2175 ถ.พหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 2558 7924-26, 0 2558 7927 <http://www.qsds.go.th>

องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร : Marketing Organization For Farmers

101 ถนนย่านพหลโยธิน แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ 0 2279 1186 โทรสาร 0 2278 0139 <http://www.mof.or.th>

องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย : Dairy Farming Promotion Organization of Thailand

เลขที่ 101 ถนนกำแพงเพชร แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
โทรศัพท์ 0 2279 8611-3 โทรสาร 0 2279 8603 <http://www.dpo.go.th>

องค์การสะพานปลา : Fish Marketing Organization

149 ถนนเจริญกรุง 58 แขวงยานนาวา เขตสาทร กรุงเทพฯ โทรศัพท์ 0 2111 7300
โทรสาร 0 2211 5899 <http://www.fishmarket.co.th>

การยางแห่งประเทศไทย : Rubber Authority of Thailand

79 ม.16 ต.ช้างกลาง อ.ช้างกลาง จ.นครศรีธรรมราช โทรศัพท์ 0 7549 1570-2 โทรสาร 0 7549 1343
<http://www.reothai.co.th>

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) :

Highland Research and Development Institute (Public Organization)
65 ม.1 ถ.สุเทพ ต.สุเทพ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200
โทรศัพท์ 0 5332 8496-8 โทรสาร 0 5332 8494 <http://www.hrdi.or.th>

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) :

Agricultural Research Development Agency (Public Organization)
2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร 10900
<http://www.arda.or.th>

สำนักงานพิพิธภัณฑการเกษตรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ถนนพหลโยธิน หลักกิโลเมตรที่ 46-48 ต.คลองหนึ่ง อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12120
โทรศัพท์ 0 2529 2212-13 โทรสาร 0 2529 2214
<http://www.wisdomking.or.th>

รวบรวมและจัดทำโดย

**กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
โทร. 0 2940 7251, 0 2940 6983
<http://www.bapp.oae.go.th>**

